ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՑԷ,

'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ՛Ր ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՀԻԼՏ 48, ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՅԻՍ 6, 1905. Ն՝ 18

ՍԱՀԻՄ Ի ԻՄԹԻՑԱՋ Հ. Ռ. ԿՐԻՆ

ՄԻՒԷԼԼԻՑ Հ. Ս. ՓԱՐՆԸՄ

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՆՏԷՐԻՀԷ

Խրիսթիյան Թէրզիյէսի 329. —Փիլիսե Թէրզիյէսի 331. —Պիղէ 'Ա՛ինա Օլանը Լյէ Կէչէրմէք 332. —«Զամմ Էտինիզ» 333. —Թէքճամիւլ Գավլը Վէ Խրիսթիյանլըգ 333. —'Ա՛յնթապ Գայաճըդ Փիլիսեսինին Նյլի Սէհելիք Թարիխի 335. —Փիլիսելերտեն Խապերլեր, Իքի Զօպան Թախսիսի 337. —Նաթուրտընըն Թէրճիւմանը 338. —Փօմ Փէյին Խարապալարը 339. —Հալէպլիլերէ Վէ Հալեպ Զըպանը Օլանլարա Ֆա՛իտէլի Պիր Թէքլիֆ 342. —Զօճուգ Էմզիրէն Վալիտէյնը 342. —Խասթախանէնին Պա՛զը Իսթարտըը 343. —Տէլլէթ Ե Իլահիյէ 345 —Ցիտուս Պիղատոսըն Էօնիւնտէ 347. —Շա՛ուէնտը Ը Մէյասիյէ 349. —Սարըաֆիյէ 350։

ԽՐԻՍԹԻՑԱՆ ԹԷՐԶԻՑԷՍԻ

[ՏՐ. Հ. Ռ. ԿՐԻՆ]

2.*

ՖԱՄԻԼԵԱՆԸՆ ՊԻՐԼԻՑԻ

«Զօճուգլար օտուն ունկնիրիլէր, վէ փէտէրլէր աթէն եազարլար, վէ գարըլար խամուր եօղուրուրլար, թա քի պէնի զաղապա կէթիրմէք իւզրէ, կէօք մէլիքէսինէ փիտէլէր եափլար, վէ զայրի իւահլարա մէչրուպաթ թագտիմէսի 'արզ էտէլէր։» Երեմ. 7. 18։

Պու ըէօմտէ մուհիմ պիր հագիգաթըն, եա'նի ֆամիլեա պիրլիյինին պիր էօրնէյինի կէօրիւյօրզ։ Երեմիանըն վաղթընտա եէհուտի ֆամիլեասը փէտէր, վալիտէ վէ չօճուգլար պիրլիքտէ օլարագ պա սէճտէ վէ 'իպատէթ էտէրլէր իտի։ 'Իպատէթ ֆամիլեա 'իպատէթի տիր, պիրիսինին իւահը ճիւմլէսինին իւահը, վէ պիրիսինին բուհը ճիւմլեսինին բուհը սըը։

Ֆամիլեաճա օլան ճիւմլէ իւլերտէ վէ հիսսիյատա տախի հալ պէօյլէ տիր։ 'Ալէյ'ումում անլէր, պիւթիւն 'ա՛լէմ խալգընա, կէնճէ վէ իխթիյարա, էրքէյէ վէ գարըյա, փէտէրէ վէ վալիտէյէ, օղուլլարա վէ գըզլարա 'ա՛իա տիրլէր։ Պէօյլէճէ պիրլիքտէ իւլեյէրէք՝ ֆամիլեանըն ճիւմլէ ա'զալարը 'այնի սիյրէթէ մալիք, եա 'այնի զէլալէթէ տիւէար օլուրլար, վէ 'այնի կիւնահլարը իրթիքապ էտէրլէր։ Էկէր հալ պէօյլէ իսէ՝ պիր ֆամիլեա ա'զալարը 'այնի 'ինսայէթ վաըթասըյլէ տէ թագտիս օլունմագ վէ խէյաս պասլմագ կէրէք տէսյի՛լ մի տիրլէր։

Իմտի ֆամիլեա պիրլիյի տէմէլլէ նէ՞ տէմէք իսթէրիզ։ Շիւպհէսիզ ճէստի պիր 'ալագա տէմէք իսթէմէյիզ, զիրա չօճուգ տօղարգտան ասնրա, արթըգ անըն քէնտի փէտէր վէ վալիտէսինէ ճիսմանի պիր բապըթասը զալմազ։ Լաքին ֆամիլեա պիր տիր, եախօտ պիր պիրլիք թէչքիլ էտէր, զիրա ֆամիլեա արասընտա ա'զալար պիրիսպիրլէրինին սիյրէթի իւզերինտէ էօյլէ պիր գուվվէթի իւլէտիրուլեր քի անա սալէթ թէ՞սիր թէմսիյէ էթմէքլիյիմիզ չօգ միւնասիպ կէօրիւլմէզ։ Թէ՞սիր քէլիմէսի էքսէրիյա իւզամ էթմէք թարիգիյլէ, եախօտ պիր գանուն վասըթասըյլէ վէ խուսուսի պիր մէրամ իչիւն իսթի'մալ օլունան գուվվէթի պէյան էթմէք իւզրէ իսթի'մալ օլունուր։ Լաքին վալիտէյնը քէնտի էվլատարը իւզերինէ եալընըզ անլերի թա'լիմ,

*Իշպու պէնտ 1904 սէնէսի Ա-էրոբէրինին 36ՆճԷ ՀամէրօքՁնաս պուլունուպ տա, Մր. Պուշնելին Փրըլէ Նըբըր նամ էսէրինտէն իճմալէն իգթիպաս էտիլէն պէնտին տէվամ մը սըը։

իւզամ վէ իտարէ էթտիքլերի վազըթտա տէյիլ, անճագ անլէր իւզերինէ մէրամ իլէ պիր կէօնա նուֆուզ իշլէթմէտիքլերի հալտէ տախի պիր գուվվէթ իսթի'մալ էթմէքտէ պուլունուրլար։ Վալիտէյն իլէ չօճուգլար արասընտա օլան պէնտ էօյլէ օրզը տըր քի՝ վալիտէյն պիլմէյէրէք պիլա մէրամ չօճուգլար իւզերինէ գուվվէթ իշլէտիրլէր։ Վալիտէյնին սիյրէթի, հիսսիյաթը, բուհը վէ մէպտէլերի՝ վալիտէյն իսթէտէ իսթէմէտէ չօճուգլարա կէչէր։ Չօճուգլար 'ազլ ու իխթիյարլարընը գուլլանաճագ սինէ կէլմէզտէն էվվէլ, վալիտէյնին հիւքմ ու նուֆուզը անլէր իչիւն սալթ պիր թէ՛սիր օլմայընչ՝ անճագ միւթթագիլ պիր գուվվէթ տիր։ Իմտի չօճուգլար քիւչիւք իքէն՝ վէ 'ազլ ու իխթիյարլարընը գուլլանաճագ սինէնինէ կիրտիքտէն սոնրա պիլէ անլէրին սիյրէթի իւզերինտէ իշլէտիլէն գուվվէթ 'ուզվի պիր գուվվէթ տիր։ Թ'ապիր ի տէրլէ, խանէտէ հիւքմ սիւրէն Թավր ու հարէքէթ, չախի էֆքեար, հիւան ի զանն վէ սու՛ ի զանն, մուճիպլէր, վէլհասըլ օլ խանէնին հայաթը էօյլէ պիր հավա ի մուհիթ թէշքիլ էտէրլէր քի օ՝ թէնէֆֆիւս էթտիքլերի մատտի հավա կիպի ֆամիլեանըն ճիւմլէ ա'զասընը զապթ ու իսթիլա էտէր։

Պու տէտիյիմիզտէ տտէմլէրին չախիյէթինէ վէ անլէրին խուսուսի մէ՛ուլիյէթինէ մուխալիֆ կէլլէն պիր չէյ եօգ տըր։ Պու սօն 'ասրլարտա ֆէրտլէր կէրէք հէյ՛էթ ի իթթիմա'իյէյէ օլան 'ալագալարընճա, կէրէք սիյրէթ ճիհէթիյլէ փէք զիյատէ քէսպ ի էհէմմիյէթ էյլէմիշ տիրլէր։ Լաքին պիր չօճուգ միւնասիպէթ իւզրէ պիր ֆէրտ սայըլամազ, վէ հիչ պիր սինտէ՝ սիյրէթիմիզ իւզերինէ թէ՛սիր էտէն օլ 'ուզվի 'ալագալարտան մու'աֆֆ թուրթուլաճագ տէրէճէյլէրտէ մութլագ պիր ֆէրտ սայըլամայըզ։ Պիր տէրէճէյէ գատար վէ պա'զը մէրամ ու մագսէտլերճէ պիզիմ հէր պիրիմիզ քէնտի իրատէթիյլէ իշլէյէն ֆէրտլէր իսէքտէ, պիրտէրէճէյէ գատար վէ պաշգա մէրամ ու մագսէտլերճէ պիր աղաճընն տալլարը միսիլլու՝ 'ումտա մի պիր վիւճուտընն ա'զալարը իզ։

Ենինէ ֆամիլեա պիրիյի չու խուսուսատա, հա'նի՝ պիր նէօլին պաշգա պիր նէօլին Թապի'ի էվլատը օլտընը խուսուսընընտա կէօրիւնիւր։ Չօճուգլար ասյքի տա՛իմա քէնտի չէքլ ու սուրէթլերի, զամէթ վէ էնտամլարը, մէյլերի, կիտիշլերի, Թապի'աթ վէ խուլյարը վաըթթաճըյլէ քէնտի ասլ ու նէօլլերինի պիլտիրիրլէր։ Պա'զէն կէօզէ չարփար իսթիխանալար վար իսէ տէ, պէօյլէ խուսուսալարտա տտհա ուզագ պիր նէօլին էճատընա միւշապէհէթ վար տըր։ Իմտի, միւշապէհէթլեր տա՛իմա 'այնի սիրէթէ մալիք օլմագ տէմէք տէյիլ իսէ տէ, էքսէրիյա էօյլէ գապիլիյէթ վէ Թապի'աթա տէլալէթ էտէրլէր քի պուննալար սիյրէթ թէշքիլինէ եարտըմ էտէրլէր։ Զօգ տէֆ'ա տախի հատտը զաթլարընտա Թապի'ի օլմայան, ամմա Թա'լիմ ու թէրպիյէ վաըթթաճըյլէ գապալ օլուննմըշ օլան խասսիյէթլեր վալիտէյնտէն չօճուգլարա ինթիգալ ու սիրայէթ էթմիշ տիր։

Տօղուշ միւնասէպէթիյլէ վալիտէյն իլէ չօճուգ արասընտա պուլունան 'ալագա սէպէպինտէն չօճուգըն սիրէթի իւզերինտէ իշլէտիլէն գուվվէթ մէրամ ու մագսէտ օլմագընըն իշլէտիլմիշ տիր։ Չօճուգ կէօրտիւյիւ հէր չէյտէն միւթէ՛էսսիր օլմագա հազըր տըր։ Անըն սիրէթի իխթիյարլէ տէյիլ, անճագ ալտըգը թէրպիյէ վաըթթաճըյլէ թէշքիլ օլուննմըշ տըր։ Խանէտէ հիւքմ սիւրէն բուհ կիւնտէն կիւնէ անըն Թապի'աթընա կէչմէքտէ պուլունուր։ Վալիտէյն իսթէտէ իսթէմէտէ, անլէրին իշթիհալարը, մէյլ ու մուհապպէթլերի վէ Թավր ու հարէքէթլերի չօճուգա կէչէրլէր, վէ անըն սիրէթինի հասըլ էտէն Թօխմլար օլուրլար։ Չօճուգլար, կէրէք էյի կէրէք քէօթիւ օլսուն, ախլագի թէ՛սիրլերի տախի գապալ էտէրլէր, պուննըն սէպէպի իսէ՝ օլ թէ՛սիրլերի անլէրէ թէպիլ էթմէք իչիւն պիր կէօնա զայրէթ սարֆ էտիլմէսի տէյիլ, անճագ օլ թէ՛սիրլերին չօճուգլարըն թէնէֆֆիւս էթտիքլերի հավա կիպի օլմասը տըր։

Պէօյլէճէ պիզիմ նէսլիմիզ պիր նէսլ հալինտէ ախլագի ֆէսատտա վարմըշ վէ իրթիքտաա էյլէմիշ տիր։ Հազիգաթ ը հալ պու տըր քի ֆէրտլէր ատրասընտա ախլագի պիր 'ալագա մէվճուտ օլուպ, անըն վաըթթաճըյլէ պիրիսի տիկէլէրինին ախլագճա պօզուլմալարընտա սէպէպ օլուր։ Պիզ ֆէրտլէր մագամընտա մէվճուտ օլտըղըմըզ կիպի, պիր նէսլ հալինտէ տէ մէվճուտ իզ, վէ նէսլ պիր օլուպ՝ պիր ֆամիլեա տըր, վէ ճիւմլէսի 'ուզվի պիր Թէմամ Թէշքիլ էտէր։ Իմտի կէրէք 'ազլընըզընն, կէրէք Ֆ. Մուգտատէսինն էօյլէթտիյինէ կէօրէ, Ադամտա ճիւմլէսինինն էօլտիւյիւ, վէ ճիւմլէսի կիւնահ իշլէտիքլերի իչիւն էօլիւմ ճիւմլէ ատէմլէր իւզերինէ կէչմիյի մուհիմմ պիր հազիգաթ տըր։ Քէնտի կիւնահը սէպէպինտէն Ալլահտան ուզագլաչմըշ օլան կիւնահ-քար պիր զաթըն քէնտիսինտէն հասլ օլան զիւրրիյէթլերէ հիչ պիր կիւնահ էսէրի, հիչ պիր մարազը խասսիյէթ վէ ախլագի հիչ պիր ֆէսատ իշտիգ էթմէյէճէյինի մէ՛մուլ էթմէք գատար պէօյիւք համագաթ օլմազ։

Մոպո'զը ֆոր

ՔԻԼԻՍԷ ԹԷՐԳԻՑԷՍԻ
(Ց. Գ. Գ.)

1.

Քի՛մէր քիլիսէնին ա՛զասը 'ատտ օլուննմալը տըրլար, սի՛ալընա ինճիլի քիլիսէլէրին վէրտիյի ճէվապ, էրմէնի վէ Գաթօլիք քիլիսէլէրինին վէրտիյի ճէվապա պիր ճիհէթէ միւշապհի տիր, պաշգա ճիհէթէ անտէն ֆարգը տըր։ Պուննլարընն ճիւմլեսի տէ, քիլիսէյէ ա՛զա օլանլարընն օլ քիլիսէնին թէսավվուր էթտիյինէ կէօրէ եէնի հայաթա մալիք օլուպ հագիգաթէն խրիսթիյան օլմուշ օլմալարընը պիր չարթը էլզէմ տէյիւ թանըրլար։ Լաքին պու հայաթա մալիք օլմագլըղընն չէրա՛թի խուառնըսընտա պիրի պիրինտէն ֆարգը տիւչիւնիւրլէր։ Էրմէնի վէ Գաթօլիք քիլիսէլէրի՛ կէրէկ պալիղ կէրէկ չօճուգ օլսուն, հէր քիմ քի վաֆթիզ օլունուրսա, անընն եէնիտէն տօղուպ խրիսթիյան հայաթընա նա՛իլ օլտըղընը գապուլ էտէրլէր։ Պինա՛էն 'ալէյհ քիլիսէնին վաֆթիզ էթտիյի չօճուգլարընն ճիւմլեսինի տէ քիլիսէնին ա՛զասը 'ատտ էտէրլէր։ Ինճիլի քիլիսէլէր իսէ պիր ատէմ չախսէն Ցիսուս Քրիստոսը խէլաքսար տէյիւ թանըրլպ, Անա պիլիխթիյար իման էտէր իսէ, անճագ օ զէման անընն եէնի եիւրէյէ վէ խրիսթիյան հայաթընա մալիք օլաճաղընա ի՛թիդատ էթտիքլէրինտէն, կէլիպ պու իմանլարընը քիլիսէյէ թագրիր էտէրէք, քիլիսէ իլէ պիրլէշմէյէ գարարլարընը խապէր վէրէնլերի քիլիսէնին միւչարէքէթինէ գապուլ էտէրլէր։ Ինճիլի քիլիսէլէրին քիլիսէյէ ա՛զա օլմագ խոթէյէնլերի թէֆթիշ էթմէլերի իչթէ պուննտան նէչ՛էթ էտէր։ Անլերին էֆքեարընճա, հագիգի խրիսթիյանլըգ վէ րուհանի հայաթ պիր խարիճի ային եա գա՛իտէ ի թէվերրիւս վաըթաըլյա ատէմէ կէչմէզ. անճագ հէր ֆէրա քէնտիօի իչիւն պիլիխթիյար օլ հայաթը ինթիխապ էթմէլի տիր։ Վէ պիլա չիւպհէ պիր ատէմ ֆիլան չէյէ իման էտէր իմ, ուէտիյինտէ անընն թագրիրինին ճիտաի եա ահթէթ օլաըղը պա՛զը եօլլար իլէ անլաշըլա պիլիր։ Վէ ինճիլի քիլիսէլէր հէր օլուր օլմագ ատէմին հէր օլուր օլմագ թագրիրինտէն ալտանմամագ իչիւն, քէնտիլէրէ ա՛զա օլմագ իւզրէ իսմինի թագտիմ էտէն պիր քիմսէնին ճիտտիյէթինէ էմին օլմագ իսթէրլէր։ Պու չէյ զայէթ մա՛գուլ վէ միւթահսէն տիր։ Լաքին քիլիսէնին փաք հըճզ էտիլմէտի զայէթ մուհիմմ պիր մէս՛էլէ օլտըղընտան, սաւթ քիլիսէյէ կիրէճէք օլանլարա տիգգաթ էթմէք քեաֆի օլմայըպ, քիլիսէ քէնտի ա՛զալարընընն հայաթընա տա տիգգաթ էթմէլի, վէ լա՛իգսիզ քիմսէլէրին իչէրի կիրմէմէնէ չալըշտըղը կիպի, լաիգսիզ քիմսէլէրին իչէրիտէ գալմամասընա տա սայ՛ էթմէլի տիր։ Պու սէպէպտէն քիլիսէ Գէօյիւք Պաղպան միսիլիւ քէնտի ատամսընըն չըպուգլարընա մուգայյէտ օլմագ, անլերի պէալէմէք, վէ լուզումսըզ վէ հաթթա մուգիրր օլան տալլարը պուտտամագ, հաթթա քէօմէք կէրէկ տիր։

Քիլիսէյի իտարէ էթմէքտէ օլան քիմսէլէր պէչէր օլտըգլարը իչիւն պա՛զէն քէօթիւ ատէմլերի էյի տիր տէյիւ զանն էտէրէք, անլերի քիլիսէյէ ալըրլար։ Վէ լաքին չօգ կէչմէզտէն պուննլարընն պօյասը մէյտանա չէզար։ Պա՛զը քիմսէլէր էյի վէ րուհանի զարարլար իլէ քիլիսէյէ կիրերլէր իսէ տէ, օլ զարարլարը էտտալը վէ տէրին օլմատըղը իչիւն պիր ազ սօնրա անլեր տիւնեէվի վէ թէօքէզի միւճիպ օլան 'էօմր կէչիրմէյէ պաչլարլար։ Պա՛զըլար տա հագիգաթէն միւ՛մին իսէլեր տէ, թէճրիպէտէն մաղուպ օլարագ րուհանի հայաթա եագըչմայան ֆի՛իլէրտէ պուլունըրլար։ Պու սընֆլարտան ճիւմլեսինին տէ քիլիսէնին հայաթը իւզերինտէ թէ՛սիրի փէք մուգիրր օլտըղը միսիլիւ, պինէնէֆս օլ ատէմլեր իչիւն տէ պու հալ մագարրաթլը տըր։ Քիլիսէ Քրիստոսընն ճէսէտտի 'ատտ օլունտըղը հալտէ, պու ճէսէտտէ Քրիստոս իլէ 'ալագաոը պուլունմայան ֆէրտլեր օլ ճէսէտտէքի 'իլէթ թօխմալարը տըրլար, պիւթիւն ճէսէտտին հայաթընը թէհտիտ էտէրլէր։ Անլեր պաչգա ա՛զալարա թէ՛սիր էտէրլէր, վէ տիւնեա՝ անլերին ֆէննա 'էօմրլերինի կէօրէրէք, պիւթիւն քիլիսէ հագգընտա եանլըշ թէօավվուրլարա զահիպ օլուրլար։ Եա պու նէվ՛ քիմսէլերին քիլիսէտէ գալմալարը, վէ քիլիսէ թարաֆընտան թա՛զիր եա թէ՛տիպ կէօրմէմէլերի օլ քիմսէլեր իչիւն նէ՛ պէօյիւք պիր պախթօզլըղ տըր։ Հէր պիր պէչէրին խաթտայա տիւչմէսի իհթիմալ տըր, լաքին վա՛յ օլ քիմսէյէ քի անընն ատօթլարը քէնտիսինէ խաթալարընը խապէր վէրմէքտէն իհթիրազ էտէրլէր։ Ինտանընն իսլահ ը նէֆսի չօգճա քէնտի ատօթլարը վէ տիւչմէնլերի ատյէսինտէ օլուր։ Տօսթ ինտանընն այինէսի տիր։ Ատէմ քէնտի եիւզիւնիւ այինէսիզ կէօրէմէտիյի կիպի, սիրէթինի տէ ատօթլըզ էյի անլայմամագ։ Իման թէճրիպէտէն մաղուպ օլմուշ վէ կիւնահա տիւչմիւչ օլան պիր ատէմէ քէնտի հագիգի հալընը քիլիսէնին խապէր վէրմէսի փէք զիգըյմէթ պիր խըտմէթ տիր։ Պիր քիմսէ հագիգի խրիսթիյան տէյիւ իքէն, Քրիստոսընն քիլիսէսինտէ պուլունըյօր իսէ, անընն միւրաի վէ միւթէնազըղ 'էօմրիւնէ րիզա վէրմէք նէ՛ գատար եանլըշտըր։

Պիր քիլիսէնին քէնտինին գուառուրլու ա՛զա-

լարընը թա՛զիր վէ թէտիպ էթմէմէօխինին սէպէպ-
ների միւթէնէվվի տիր։ Պա՛զէն օլ գուռաուրլը ա-
տէմ զէնկին օլուր, քիլիսէյէ չօգ ի՛անէ վէրիր։
Անընը կէօնլիւնիւ գըրմադ օլ ի՛անէտէն մահրում
օլմադ տէմէք օլուր։ Զիւնքի օլ պիրաւեր կիւ-
ճէնիր, քիլիսէյէ կէլմէզ, փարա տա վէրմէզ։ Քի-
լիսէ իսէ օլ փարայա չօգ միւհթաճ տըր։ Վէ էլվա՛հ,
քիլիսէ տախի Քրիստոստան զիյատէ փարայա ին-
նանարադ քէնտի իչիւն տէ օլ կիւնահընէն տէվամ էթմէ-
սինէ բաղի օլուր։ Պա՛զէն օլ պիրաւեր չէրրպազ
պիր ատէմ օլուր։ Կիւճէնտիյի քիմսէլէրէ հագգ-
սըզլըգ էտէ պիւիր։ Իմտի քիլիսէ Ալլահտան գօր-
գաճագ եէրուէ չէրիրտէն գօրգար վէ անընը 'ազա մա-
գամընտա տէվամ էթմէսինէ միւաա՛տէ էտէր։
Պա՛զէն տէ քիլիսէնին ախլագի 'այարը օլ գաւսար
տիւշմիւշ օլուր, վէ իչինտէ տիւնեէվվի վէ քէօթիւ
ատէմլէր օլ գաւսար չօգ պուլունուր քի, քիլիսէ նէ-
բտէն վէ քիմտէն պաչլայաճաղընը պիլմէզ։ Պիր
թէրպիյէ մէա՛էլէսի մէյտանա կէլտիքտէ, հէր քէս
Բապպըմըզընը «Սիզտէն հանկըսը պիկիւնահ իսէ, ա-
նընը իւզէրինէ էվվէլա Թաչը օ ատԹսընը» տէտիյինտէ,
եէհուտիլէրին հիսս էթտիյի կիպի հիսս էտէրէք
հէր պիրի քէնտի քէօչէսինէ չէքիլիր։ Պա՛զէն
քիլիսէ, Պոս իչ չօպանընը իչի տիր, տէր վէ ահ-քիւթ
էտէր. պա՛զէն տէ չօպան, Պէն կէլիպ կէչիճի պիր
քիմսէ իմ, քիլիսէ եախօտա պէնտէն սօնրա կէլէն
չօպան տիւչիւնահիւն, տէր, ահ-քիւթի իսԹիյար է-
տէր։ Վէհաօլ իչԹէ պէօյլէ սէպէպլէրտէն քիլի-
սէ քէօթիւ վէ լա՛իգսիզ ա՛զալար իլէ տօլար, վէ
բուհանի հայաթընը զայ՛ էտէր։ Պոս կիւն Ինճիլի
քիլիսէլէրիմիզին պէօյիւք պիր միւչքիլաԹը իչԹէ
պուբատա տըր։ Նիչէ քիլիսէլէրին տօղուգ պիր
հալտա պուլունմասը անընը ա՛զալարընընը արա-
սընտա տօղուգ վէ բուհանի հայաթտան մահրում
քիմսէլէրին պուլունմասընտան տըր։ Նիչէ քիլի-
սէլէրին պէօյիւմսէմէսինին սէպէպի քիլիսէ ա՛զա-
լարընը ախլագա սա՛իրլէրտէն ֆարգընը օլմամա-
լարը, պէլքի տէ պա՛զընլարընը տահա քէօթիւ
օլմասը տըր։ Ատէմլէրին պիրի պիրլէրինէ «Կէլի-
նիզ, եէհօվանընը տաղընա չէգալըմ» տէյէ պիլմէլէ-
րի իչիւն «Շէրի՛աԹ Սիօնտան վէ Բապպընը քէլա-
մը Երուսաղէմտէն զահուր» էթմէք կէրէք տիր։
Պիր քիլիսէնին ուղղափառ Թա՛լիմաԹա մալիք օլ-
ժասը քիֆայէթ էթմէզ, ուղղափառ հայաթա տա
մալիք օլմալը տըր։ Վէ Ինճիլի քիլիսէլէր չօ-
ճուգլուգտա վաֆԹիզ օլուննարագ բուհանի հայա-
Թա մալիք օլմադա, ֆիլան պիր էվտէ տօղմագ
իլէ ՄէլէքիւԹ Ուլլահա տօղմադա, ֆիլան այն-
լէրին իֆրատը իլէ 'ագիվ ու մաղֆիրէթէ Նա՛իլ
օլմադա ինանմայըգ, անճագ հէր պիր ֆէրտին Քէլամ
Ուլլահը իչիտիպ իման էտէրէք վէ տօղրուտան Ալ-
լահընը Բուհանընա մալիք օլարագ եէնիտէն տօղա-
ճաղընա Ի՛ԹիգատտաԹիյի իչիւն քէնտի ա՛զալա-
րընտա պու չախսի տինին, պու հայաթի խրիս-
թիյանլըղընը պուլունմասընա տիգգաթ էթմէլի
տիր։ Վէ պու իչ Զօպանընը օլտըղը գաւսար քի-
լիսէ հոգաբարձուսընընը, վէ հոգաբարձու մէճլի-
սինին օլտըղը գաւսար պիւԹիւն քիլիսէնին, վէ
պիւԹիւն քիլիսէնին օլտըղը գաւսար հէր պիր
ա՛զանընը իչի տիր։ Իմտի պիր քիլիսէ քէնտի ա-
զալարընտան եիւքսէք տէրէճէտէն պիր բուհանի
հայաթ Թալէպ էթմէզ իսէ, վէ Թէճրիպէտէն
մաղուլ օլանլարա էլինի ուզատըպ, անլերի գալ-
տրմադա չալըշմազ իսէ, վէ կիւնահտա իսրար
էտէնլէրէ նասիհաթ, Թա՛զիր վէ Թէ՚տիպ էթմէզ
իսէ, վէ նիհայէթ պիր ա՛զանընը իսլահընտան
գաԹ՚ի իւմիտ էթտիքտէ անը քիլիսէտէն քէսմէզ
իսէ, օլ քիլիսէ քէնտի հայաթ ը բուհանիյէսինի վէ
Քրիստոս իլէ օլան 'ալագասընը Թէհլիքէյէ գօյ-
մագտա տըր վէ պէլքի տէ պիր ազատն էօլիւ պիր
քիլիսէ օլաճագ տըր։ Էն մաւհիմմ չէյ պիր քիլի-
սէնին չօգ ա՛զասընընը պուլունմասը տէյիլ, չօգ
տիրի վէ բուհանի ֆիքրիլի ա՛զասընընը պուլունմասը
տըր։ Պիր քիլիսէնին Թէ՚տիրի անընը արասընտա
ագչէճէ զէնկին քիմսէլէրին չօգ պուլունմասընտա
տէյիլ, անճագ իման վէ մաւհապպէԹճէ զէնկին
տէտիմլէրին պուլունմասընտա տըր։ Վէհաօլ քիլի-
սէ 'ատէտէ տէյիլ, Ալլահա, տէրվէԹէ տէյիլ, Քրիս-
տոսա, տիւննեայա տէյիլ, ՄէլէքիւԹ Ուլլահա ի-
ման էթմէլի տիր։

Լաքին պիր քիլիսէ պու Թէրպիյէ իչինի նա՛օլ
իֆրա էթմէլի տիր. պունը պաչգա պիր պէնտ իլէ
իզահ էտէլիմ։

ՊԻՉԷ 'Ա՛ԻՏ ՕԼԱՆԸ ԷԼԷ ԿԷՉԻՐՄԷՔ

Նի՛մէթլէր Թէվզի՛ օլունուր իչէն արա սըրա
պիր քիմսէնին քէնտիսինին տա՛իմա նազար ը ի՛-
ԹիպարԷ ալընմատըղը, տիւննեանընը քէնտիսինէ
'ա՛իտ օլան չէյի քէնտիսինէ վէրմէտիյի խատասը-
սընտա պիւէնտ ավազէ իչԹիքտա էտէր։ Հիչ
չիւպէհ եօգ քի տիւննեատա կէրչէքտէն քէնտիւէ-
րէ 'ա՛իտ օլան չէյի ալմամագտա կիպի կէօրիւ-
նէն փէք չօգ քիմսէլէր վար տըր։ Պիրազ տահա ի-
լէրի վարըպ, Տիւննեատա հիչ պիրիմիզ պիզէ 'ա՛իտ
օլան չէյէ նա՛իլ օլմայօրըզ, տէ՛մէյէլիմ մի։ Էլի-
միզէ պուլունան չէյտէն մահրում էտիիյօրըզ
իտտի՛ատը պիր պահա ը տիկէր տիր։ Պիր տտէմին
մաւվաֆֆագիյէԹինին էն պէօյիւք խըրտըզը քէնտ
տի տէրուննինտէ տաքին օլան տըր։

Պէր 'ա՞յլէնին պէօյիւք օղլու տուբագօզդ պիր հալէ կէլիպ, խանէօխնուէն ա՞իր պիր մահալէ ֆիրար էյլէտի։ Պիր չօգ սէնէյլէր կէչմիյի հալատէ, անըն հագդընտա պիր խապէր ալընմատը։ Քիւչիւք պիրատէրի պէօյիւտիւ, վէ թապ'էն պէօյիւք պիրատէրինէ տիւչէնէք օլան պիլմիւտիւ ֆէվա՞խա վէ մուհասէնաթ անա նասիպ օլտու։ Օ էհալի արաբընտա թէրպիյէլի վէ նուֆուզ սահիպի պիր քիմսէ օլտու, վէ փէտէրինին ճէմ'իյէթ վէ քիլիսէտ թուէթտըղը եէրի թուէթտու։ Փէտէրինին վէֆաթը իւզէրինէ, էսքի խանէյլէրինի սաթըն ալըպ, անը խայըրճա իսլահ էյլէտի։ Պիր չօգ սէնէյլէր կէչտիքտէն սօնրա, պէօյիւք պիրատէրի 'ավուէթ էթտի։ Օ պուննա սէնէյլէր զարֆընտա հիչ պիր իշէ եարամազ պիր տուէմ օլմուշ իտի, էյի օլան հիչ պիր իշ իմրա էթմէմիշ իտի։ Օ իսլահ ը զաթ ու սըֆէթ էթմէմիշ օլուպ, պիր փարսաը օլմայան պիր սէրսէրիտէն տահա էյի պիր հալտէ տէյիլ իտի։ Օ քէնտի պիրատէրի իւզէրինէ պէօյիւք խօշնուտիյէթսիզլիքլէ պագալ իտի, վէ պիրատէրինի էսքի խանէյլէրինտէ եէրլէշմիշ կէօրտիւքճէ, «Օրտաը պանա 'ա՞իտ օլան եէր տիր, օլ իշին պաշընտա օ տէյիլ, պէն պուլունմալը իտիմ, վէ էհալի 'ա՞յլէնին րէ՞իտի սըֆէթիյլէ անըն իտմինէ տէյիլ, պէնիմ իտմիմէ պագմալը սըրլար» տէր իտի, վէ պէօյլէ տէմէյէ տախի հագդը վար իտի։ Քիւչիւք պիրատէրի քէնտիսինէ 'ա՞իտ օլմայան չէյի ալմըշ իտի իսէ տէ, պէօյիւք պիրատէրին քէնտիսինէ 'ա՞իտ օլան չէյի ալամմասը քէնտի զապահաթընըն նէթիճէսի իտի. Ալլահ հէր քէսէ պա'իտ չէրէֆ ու 'իզզէթ պիր մէվզը' թախսիս էթմիշ տիր։ Եազը՛գ քի վէք ազ քիմսէլէր կէրչէքտէն քէնտիլէրէ 'ա՞իտ օլան մէվզը'ի թուէթմագ իւզրէ, զաֆլէթ ույգուսըզնտան ույանըրլար։ Յովհաննէս Առաքեալ «Նէ օլաճաղըմըզ տահա իզհար օլունմատը,» տէյիւ պուլուրըյօր։ 'Աճէպա չու տա սահիհ տէյի՛լ մի տիր քի նիչէլէրիմիզ զաֆլէթ ույգուսըզնտան ույանըպ տա Ալլահըն պիզէ իհսան էթմիշ օլտըզը նի՛մէթ ու պէրէքէթլէրի կէօրմէտիյիմիզտէն, նէլէր օլապիլէճէյիմիզ հէնուզ իզհար օլունմամըշ սըր։

«ՋԱՄՄ ԷՏԻՆԻՋ»

Պետրոս առաքեալ «Ջամմ էտինիզ,» «իմանընըզա ֆազիլէթ» վէ ա՞իրէ «զամմ էտինիզ,» տէյիւ պուլուրմըշ սըր։ Պա՛զը քիմսէլէր պունըն իֆրասընը ունուտըրլար, վէ պիր ֆազիլէթի ա՞իր ֆազիլէթլէրին քէօսթընտէն քէօզ էթմէյէ չալըշըրլար, եա՛նի ա՞իր ֆազիլէթլէրի իհմալ էտէրլէր։ Պիրիսի խայրխահլըզ սէմէրէսինի կէօրմէյէրիր իսէ տէ, թապ' ու միզաճը տուբագօզդ, տէօնէք, վէ արա սըրա պիւսպիւթիւն զայր ի մազպութ սըր։ Տիկէր պիր քիմսէ սըրագ ու խուլուս մէյվէսի վէրիր — հիչ քիմսէ անըն սաուապաթընա եախօա խուլուս ը նիյէթինէ չիպհէ կէօրմէդըմէզ իսէ տէ, սօզուդ, սէրթ, էքչի եիւզիւ վէ լէթաֆէթսիզ օլուր։ Իւչիւնճիւ պիր քիմսէ զայրէթ, ճէսարէթ վէ չէթարէթ իլէ տօլու իսէ տէ, պու ա՛լա մէյվէլէր՝ սապրսըզլըզ իլէ պօղուլրլար, վէ անտէ թէհամմիւլ ու թէ՞էննի ֆազիլէթինին էսէրի պիւէ պուլունմազ։ Տիկէր պիր քիմսէ ճան էֆզա, նազիք, կիւչէր եիւզիւ վէ զայէթլէ հալիմ վէ սէլիմ իսէ տէ, մէսլէք վէ ախլագճա սէպաթ վէ մէթանէթտէն քիւլլիյէն պիպէհրէ օլուպ, հանկի թարաֆա չէվիրսէն օ թարաֆա տէօնէր։ Ճէնա թէչէքքիւլ էթմիշ պիր խրիսթիյան էվսաֆ ը ախլագիյէսինճէ միւմքին օլան պիլմիւտիւ թէտապէր վէ թէչէպպիւաթտա տախի հալ պէօյլէ տիր։

ԹԼԿՓԱՄԻԿ ԳԱՎԼԸ ՎԷ ԽՐԻՍԹԻՑԱՆԼԸԳ

(Փրօֆ. Ս. Լէօնէան, 'Ա.ՅՆԼ.ապ)

6.

Հայաթ րու ի զէմինտէ զուհուրա կէչէլիտէն պէրու թէչքեամիւլ խաթթը իւզէրինտէ ճէսէտա վէ ֆիքրճէ թէրագզը պիրիւքտէ վուզու պուլմուշ սըր. Ֆագաթ ինսանա եէթիչիլտիքտէ օրտուա ճէսէտճէ թէրագզը խաթթամա էրիպ, էմր ի թէքեամիւլ եալընըզ 'ագլի վէ ախլագի տա՞իրէյէ միւնհասըր զալմըշ սըր։ (Գուրայա գատար էհլ ի տին օլմայանլար օլանլար իլէ միւթթէֆիգ տիրլեր)։ Ինսանընն հայաթընտա 'ագլի վէ ախլագի տա՞իրէլէրտէն մա՛տա պիր տա՞իրէ տահա իմքան հալինտէ մէվճուտ օլուպ, պու սօն տա՞իրէտէ ինսան Ալլահընն հուզուրընը հիսս, վէ անըն իլէ միւլագաթ էտէր, վէ պու խուսուստի տա՞իրէյէ հայաթը բուհանիյէ տէնիլիր։ Էէր ինսանի ֆէրտտէ թէքեմմիւլ խաթթը իւզէրինտէ էն սօն վէ էն եիւքսէք զատէմէ պու հայաթ ը բուհանիյէ տիր։ Պու բուհանի էօմրիւ թագտիր էթմէյիպ, անը 'էօմրիւն անտէն աչաղըտա պուլընան գըսմլարընտա պօղտուրմագ, վէ պէօյլէճէ Ֆալիգին հէր ինսանի ֆէրտա հագդընտա օլան էզէլի վէ էպէտի մագսատնի էն եիւքսէք նօգթաօընտա մաղլուպ էթմէքլիյէ չէնահ տէնիլիր։ Նէմ'ի պէչէրին պիւթիւն ճինսճէ հայաթ ը բուհանիյէ խաթթը իւզէրինտէ իւէրի կէթմէքտէն րիճ'աթ էտիպ, կիւնահ թարիզի իւզէրինտէ պուլունմալարը, վէ արթըզ քէն-

տիլիքլէրինտէն բուհանի էօմր Թարաֆընա տէօ-
նէմէզ պիր հալէ կէլմիշ օլմալարը, ինսանըն մէզ-
հէպի պէ-ղեմէ տիր։ Բապպ Քիսուս Քրիստոս վէ
անըն Րուհու վասըթասըյլէ տաէմին տէրունի
մէյլերի Թաթհիր վէ Թէճաիա օլընըպ, անըն
տէրունինտէ հայաթ ը բուհանիյէնին պէթէքրար
իգամէ էտիլմէսի ենէն ծոզը-ղ վէ բուհանի խէլա-
սը ը։ Պու հայաթըն Թէճրիպէլէրինին Թէրաքիմ
վէ Թէվէսսի'ի իլէ ինսանըն քէնտինին պիւթիւն
վարլըղընտա եէնի վէ եիւքսէք պիր մա'նա կէօր-
մէսի, վէ պինապէրին խարիճի 'ալէմէ պագմագ ի-
չիւն պաստըր տէյիչիլէրէք պիր եէնի տիւնեատա
Թէմէքքիւն էթմէսի հայրը ը եպէհյէ տիր։ Վէլ-
հասըլ պու եէնի 'էօմրատ Թէրագդը վէ Թէքէմմիւլ
իչիւն սալթ պու զէմինի էօմր զայէթ գըսա վէ
հիչ հիւքմիւնատ օլորղընտան, մէզարատան էօթէտ
եաչամագ տիւչիւնճէօինին պիր էմր ի զարուրէթ
օլմասը լյէմոնըլըճ խոֆէ տիր։

Էկէր Խրիսթիյանլըգ պօզուլմայարագ պու
ռուրէթլէ իֆաատ օլընապիլիր իսէ, օլ զէման աֆթ
իւզ զիքր պիր գաչ նօգթատա խայլըճա իսթիֆա-
տէսի օլուր։

4. Մէլէքիւթ Ուլլահըն Թէրաղդըընտա կէօրիւ-
լէն եավաչլըգ զարիպ պիր հալ օլմագտան չըդըպ,
Թապի'ի պիր չէյ օլուր։ Եւանըն զիւրրիյէթի հազ-
դընտա էտիլէն վա'տըն իֆրասը իչիւն պինլէրճէ
սէնելէրին միւրուրը, վէ Քրիստոսըն քէնտի մէ-
լէքիւթիւնիւ իլէրի սիւրմէք էմրինտէ աղըր գը-
մըլտանմասը, վէ իքինճի կէլիչի խուռուսընտա
Թէէխիւրտէ պուլընմասը միւմինլէրէ չօգ տէֆա
միւթալա'ա, հաթթա էնտիչէ մատտէսի օլմուշ
սըր։ Էկէր Մէլէքիւթ Ուլլահ ալէմի մէվճուտաթ-
տա կէօրիւլէն էմր ի Թէքէմմիւլիւն տէվամը իսէ,
մէզքիւր տիւչիւնճէ վէ էնտիչէլէրէ հիչ մէյտան
գալմազ։ չինքի Թէքեամիլ խաթթը իւզէրինտէ
մազիտէ Ալլահ տաիմա այնի սուրէթլէ ամիլ օլ-
մուշ սըր։ Անըն նազարընտա պին սէնէ պիր
կիւն կիպի տիր։

2. Կիւնահ պահը զիյատէ Թէհիլ էտիլիր։
Կիւնահըն ալէմտէ մէվճուտիյէթինին Թէֆսիրի
նիսպէթէն գօլայլայըր, վէ այնի վագիտա մանա-
սընտան զայպ էթմէտիքտէն ժաուա, պէրաքս փէք
սիյահ պիր բէնք ալըր։ Պիլա չիւպհէ ինսան մա'-
լիւմ մէվճուտաթըն սէրէֆրազը սըր։ Իմդի էկէր
ատէմ Խալիգին միլիոնլարճա սէնելէր քիւլլի էմէք
վէ մէսարիֆինին մահսուլը իսէ, անըն իւզէրին-
տէ Խալիգին միւրատընըն պօյա տիւչմէսի՝ մահ-
լուգաթըն էն եիւքսէք վէ փարլագ նօգթասընտա
էզելիյէթտէն պէրու իֆրասընա քէմալը սէպաթ
իլէ տէվամ էտիլմիշ օլան Թէրթիպլէրին մաղլուպ
օլմասը ատմէք օլուր։ Ատէմ էօմրիւնէ պաչ նի-
չանկեահ մագամընտա քէնտի Ալլահընըն պաչ նի-
չանկեահընը ինթիխապ էթմէզ իսէ, օլ տէմ անա
գարչը իթ'աթսըզ պուլունմուչ վէ միւտաէթի
էօմրիւնտէ անա գարչը մու'ամէլէ էթմէքտէ օլ-
մուչ օլուր։

3. Քրիստոսըն քէֆարէթինի պիր վագըտ հա-
լինտէ զապուտ էթմէք զիյատէ գօլայ օլուր։ Քրիս-
տոսըն քէֆարէթինին ֆելսէֆէսի հալա Թէմամէն
անկլաչըլմամըչ սըր, վէ պիզիմ զանըչըմըզճա, ա-
նըն Ալլահ Թարաֆը ինսանա իլէ էպէտ միւհիւլ
գալաճագ սըր։ Յաագաթ քէֆարէթին պէչէրիյէթ
Թարաֆընա կէլինճէ, Թէքեամիլ գավլընըն նու-
րունտա անըն տէրք ու զապթը խայլըճա ու-
հուլէթ քէսպ էտէր։ Հայաթ 'ալէմինտէ հայաթըն
Թէրագդըսը էմրինտէ քէֆարէթ հէման պիր գա'ի-
տէ ի ուժմումիյէ տիր։ վէ էյէր հայաթ ը բուհանի-
յէ Թէքեամիլ խաթթը իւզէրինտէ հայաթըն
վասըլ օլսըղը էն սօն չէքլ իսէ, պուրատա տախ
տահա աչաղրատա ճարի օլան գա'իտէ ի մէզքիւրէ-
նին հիւքմրան օլմասը ճա'իզ պիր չէյ օլմագտան
չըգար, հաթթա Թապիի պիր չէյ օլուր։ Պիզգաթ
Լֆէնտիմիզ քէնտինին էօլիւմիւնէ պու նօգթա ի
նազարատան պագտը վէ տէտի։ «Հագիգաթէն հա-
գիգաթէն օիզէ տէրիմ քի էյէր պուղուտայըն տա-
նէսի եէրէ տիւչիւպ էօլմէզ իսէ, եալընըզ գալը,
լաքին էյէր էօլիւր իսէ, չօգ մահսուլ կէթիրիր։»

4. Թէքեամիլ գավլը տիյանէթի սաատճէ պիր
Թազըմ Թէնպիհաթ վէ բուտասումաթըն իֆրասը հա-
լէնտէ իսթի'մալ էթմէքլիյէ գարչը զայէթ գուվ-
վէթլի պիր փանզէնր օլուր։ Էյէր տին Թէքեա-
միլ խաթթը իւզէրինտէ պիր Թէրագդը խաթվէ-
սի իսէ, օլ տէմ օ սուրի վէ մէխանիքի պիր չէյ
օլմայըպ, Ալլահըն ինսան բուհունտա հուսուլէ
կէթիրտիյի եէնի վէ եիւքսէք պիր հիսս ու հա-
յաթ օլմագ կէրէք տիր։ ինսանըն հասսէլէրինին
իւզէրինէ եէնի պիր հասսէյին իլավէսի օլմագ
լազըմ սըր։ Թէքեամիլ գավլընըն փարուլասը
նէմա վէ Թէքէմմիւլ տիր։ գավլը մէզքիւր ին-
սանը գա'իմ պիր քէմիյէթ տէյիւ Թանըմագ, ան-
ճագ էօմրիւն հէր տաիրէսինտէ հալտէն հալէ կէ-
չէրէք քէմալա տօղրու պէօյիւչէն պիր մէվճուտ
տէյիւ պիլիր։ Էյէր ինսանտտա հայաթ ը պէտէնիյէ
վէ ագիյէ միսիլու հայաթ ը բուհանիյէ տախի
հագիգի իսէ, ինսան իլք իքի տաիրէտէ եաչայըպ
Թէրագդը էթտիյի կիպի, պու սօն տաիրէտէ տա-
խի եաչայըպ նէմա պուլմագտա օլմալը սըր։ Ա-
տէմին պու տաիրէտէ տախի տէրունի Թէճրիպէ-

լերի օլմալը, վէ պու էօմրտէ տախի պէօյիւտիւ-
յիւնէ միւթթալի պուլընմալը տըր։ Պիղիմ գանը-
չըմըզճա, թէքեամիւլ գավլը պէյն էլ պէյներ թէվէօ-
պիւ էթտիքճէ, տիյանէթ անճագ տէրուննի վէ հա-
յաթի պիր հալ սուրէթինտէ մէվճուտիյէթտէ գա-
լաճագ, վէ սալթ այն ու առաթ վէ թէնպիհաթը
խարիճիյէ իճրասը մագամընտա զէվալ պուլա-
ճագ տըր։

Իմտի պուրայա գատար տէտիյիմիզ ճիւմլէ
չէյլերի խիւլասա էտէլիմ։ Թէքեամիւլ գավլը հալա
տահա պիր գավլ օլըպ, գաիմէ իտիյի թէպէյեիւն
էթմէմիշ տիր։ Պիր գավլ մագամընտա Խրիսթի-
յանլըգ իլէ իսթիլաֆտա տըր, վէ Խրիսթիյանլըգ
անա ույմագ իւզրէ թահվիլ էտիլէճէք օլուր իսէ,
մէզքիւր տին պիւսպիւթիւն պօզուլուր։ Լաքին
գավլը մէզքիւր Խրիսթիյանլըգըն մաթլուպաթը-
նա կէօրէ թահվիլ էտիլըր իսէ, օլ տէմ հէր իքիսի
տէ իսթիֆատէ էտէր։

ՍՕՆ

'ԱՑՆԹԱՊ ԳԱՑԱՃԸԳ ՓԻԼԻՍԷՍԻՆԻՆ ԵԼԼԻ ՍԷՆԷԼԻՔ ԹԱՐԻԽԻ*

1.

''Բապպ պիզէ պուրայա գատար եարտըմ էյլէտիւ''
1 Մէսլ. 7. 12։

Ուզուն պիր եօլճուլուգտան ասնրա, քէնտի
սէրկիւզէյթլէրինի նագլ էյլէմէք, վէ էտնա ի
րահատ կէօրտիւքլէրի չէյլեր հագըճնտա խապէր
վէրմէք եօլճուլալըճն 'ատէթի տիր։ Պէօյլէ պիր
օբրատա չօգ քիմսէյլէր, մէզքիւր եօլճուլարըճն եա-
նընտա թէճէմմիւ' էտէրէք, անլէրին րիվայէթ վէ
նագլիյէթլէրինի տինլէրլէր. վէ պու թարիգ իլէ
անլէրին սէյեահաթ վէ մա'իւմաթլարընտա իյթի-
րաք էտէրլեր։ Պու կիւն պիզիմ հիսսէմիզ տախի
անա պէնզեր պիր իգպալ խապէթ էթմիշ տիր։
Էլհէմմ 'Ա.ինթապ Գայաճըգ Ինճիլի քիլիսէսի, քէն-
տի 50 սէնէլիք սէֆէրինի իթմամ էյլէմիշ օլուպ,
եէնի պիր տէվրէ պաչլամըշ տըր։ Վէ միւնասիպ
տիր քի, պու կիւն պուլունըղըմըզ մէվզը'տէն
պիր լահզէճիք մազիյէ 'աթֆ ը նազար, վէ անտէ
վագը' օլան պա'զը էհէմմ վագը'ալարը իսթիար վէ
թէզքեար էտէլիմ։

Հէր նէ գատար պու խուսուսըն իճրասը,
պէնտէն տահա զիյատէ եաչլը, պաչլը վէ ագ սաչլը
պիրինէ միւնասիպ իտի իսէ տէ, պէօյլէ պիր քիմ-
սէյնին պուլունմատըղը էճլուէն, 'աճիզլերի պիլ մէճ-

*Պու մէգալէ 1905 Փետր. 19ա միւսաաբճ կի-
րակի կիւնիւ 'Ա.ինթապ Գայաճըգ Ինճիլի քիլիսէ-
սինին Ծօրճլեանը միւնասէպէթիյլէ գրա՞ած օլուն-
մուշ տըր։

պուրիյէ անը իճրայա սա՛յ էտէճէք տիր։ Ինչա պու
միւնասէպէթլէ չու խուսուսա տախի խաթրտա օլ-
մալը տըր քի, պու մէգալէնին թէտարիքինտէ պի-
զէ տէլալէթ էտէճէք միւքէմմէլ գայտըմըզ օլմայըպ,
պիր չօգ խուսուսօլարտա իխթիյարլարըն գուվվէ ի
հաճիզէսինէ միւրաճա'աթ էթմէյէ մէճպուր օլ-
տուղըմըզտան, նիչէ վագը'ալար սէնէ թարի-
խի իլէ վէ պա'զլար իսէ թագրիպէն օլաբագ պէ-
յան էտիլէճէք տիր։

Պունտան թամմ էլլի սէնէ էվվէլ պու կիւն
պու քիլիսէ տէրօւնինտէ պիր թէճէմմիւ' 'ազտ
էտիլտի։ Մէզքիւր թէճէմմիւ' ճէօմլէն վէ հաճիզ
ճիհէթիյլէ պու կիւնքի թէճէմմիւ'տէն ֆարգլը իտի։
Էսքի պիր գայտանն անլայընլըղընա կէօրէ,
օլ թէճէմմիւ'տէ 1,200 գատար քիմսէ մէվ-
ճուտ իտի, պու կիւնքի թէճէմմիւ'տէ իսէ, ան-
տէն պէօյիւք պիր ճէմա'աթ հազըր տըր։ Օլ թէ-
ճէմմիւ'տէ պուլունան քիմսէյլէրտէն չօգլարը վէ-
ֆաթ էտիպ, քէնտի էպէտի րահաթլարընա կիր-
միշլեր, փէք ազլարտա պու կիւն պիզիմ իլէ պէ-
րաբեր պուլունմագտա տըրլար։ Պու կիւնքի ճէ-
մա'աթ ճիւզ'ի պիր իսթիհանա իլէ եէնի պիր ճէ-
մա'աթ տըր։ Օլ թէճէմմիւ հէնուզ իբթալ էտիլմիշ
օլան պու քիլիսէ պինասընը թախսիս էթմէք
մագսէտիյլէ թէճէմմիւ' էյլէմիշ իտի։ Պու ճէմա'-
աթ իսէ օլ թախսիս խըտմէթինին իլք Ծօրճլեան
զիքրինի թէզքեար էյլէմէք իւզրէ պուրատա պու-
լունմագտա տըր։ Շէօյլէ քի պիր սէօզ իլէ, օլ
թէճէմմիւ' էֆէնտի պիր թէճէմմիւ', պու իսէ պէօ-
յէ պիր թէճէմմիւ' տիր։ Օլ թէճէմմիւ' նէտլ է
ասլինէն թէճէմմիւ'ի, պու իսէ նէտլ է հագըզըն թէ-
ճէմմիւ'ի տիր։ Օլ թէճէմմիւ' ընախս թէճէմմիւ'ի,
պու իսէ Ծօրճլեան թէճէմմիւ'ի տիր։ Օլ թէճէմ-
միւ' 1855, Փետ. 18, պու իսէ 1905, Փետ. 19ա
վագը' օլան պիր թէճէմմիւ' տիր։

1. Ա.ինհապտա էլէ Փրօթէսթան էլճիսինին ընդհ-
վէ ինշասը։

(1) Իլք Փրօթէսթան քիլիսէսինին ընդհ։

Պու մէսէլէյէ տա՞իր Փրօֆ. Ալիքսան էֆ.
Պէդճեան պուննատն եէտի սէնէ էվվէլ 'Ա.ինթապտա
Փրօթէսթանլըղըն Ծօրճլեանը միւնասէպէթիյլէ
Ա.եոպէրէյտէ միւքէմմէլ պիր մէգալէ նէշր էյլէմիշ
օլտըղընտան, օլ պապտէ չօգ պիր չէյ սէօյլէմէ-
յէճէյիզ։ Պու խուսուսատա մա'իւմաթ ալմագ իս-
թէյէնլեր, 1898 Ա.եոպէրէյինին 15, 16, 17 վէ 18
նօմէրօլարընա միւրաճա'աթ էյլէսինլեր։ Անճագ
չու գատարընը թէքրար էթմէք իսթէրիմ քի,
'Ա.ինթապտա իլք Փրօթէսթան քիլիսէսի 1848
Ծունուար 30ատ Տօք. Ազարեա Սմիթհ վասըթա-

սրյալ Գայաճըգ մահալլէսինէ վագը՝ Գրլճը կարապետին խանէսինէ թէչքիլ օլունտու։

Պու իւք քիլիսէ սէքիզ ա՛զատան 'իպարէթ օլուպ, անը թէչքիլ էտէն ֆէրուլէր, Գարա Մանուկ Սարգիս, Գրլճը կարապետ, Փօլատ Աւետիս, Փարմագսըզ Գրիգոր, Լուբչիկ Աւետիս, Զօլագ Յարութիւն, Պարսում օղլը Գրիգոր վէ Լեւոն Մանուկ իտիլէր։ Մէզքիւր պիրատէրլէր սայրատա 35 օլան պիրատէր վէ հէմչիրէլէր իւէ պէրապէր պիր միւտաէթ Գրլճը կարապետին խանէսինէ թէճէմմիւ՝ էթտիքտէն սօնրա, թէորիճէն սայրատա արթըպ, կէնիչ պիր մահալ արամազա պաչլատըլար։ Զիրա օլ աչնէնին նիհայէթինէ քիլիսէ ա՛զալարընըն սայրսը 23է, վէ էֆրատ ը ճէմա՛աթըն 'ատէտի 88է պալիղ օլուտ։ Պինաէն՛ալէյհ թէճէմմիւ՝ իչիւն կէնիչ պիր մահալա իհթիյաճ կէօրիւլէրէք, Գասթէլ պաչընատա վագը՝ էվվէլա «Նագգաչ կարապետին խանէսի», վէ պատէհու «Հասըրլը տու՛ա եէրի,» վէ չիմարի տէ «Ինգլիզլիհան թանզարան», իամիյէ մա՛լիւմ օլան մահալ իհթիրա էտիլէրէք օրայա նագլ օլունտը։

Ֆագաթ էրթէսի սէնէ, եա՛նի 1849ատա ճէմա՛աթըն 'ատէտի 200է պալիղ օլուտգատա, Գասթէլ պաչընատաքի 'իպատէթ մահալի տախի տար կէլտի։ Վէ մէզքիւր խանէյէ միւթթասըլ օլան պիր զաչ օտալար պիրուչէորիւլէրէք, կէնիչ պիր մահալ թէտարիք էտիլտի իսէ տէ, պու տախի քեաֆի օլմատը։ Զիւնքի ճէմա՛աթ կիւն պէ կիւն թէքէսաիւր էտիպ իզտիյատ պուլմագտա, վէ կէնիչ պիր 'իպատէթ մահալը իչիւն իհթիյաճ հիսս օլունմագտա իտի։ Պէօյիւճէքտէ օլան պիր չօճուղա քէնտինին էվվէլքի էլպիսէսի տար կէլտիյի կիպի, պէօյիւճէքտէ օլան պու քիլիսէյէ տախի իպատէթ մահալը տար կէլճէքտէ իտի։ 1850տէ ճէմա՛աթըն 'ատէտի 400է պալիղ օլուրգատա, արթըգ եէնի պիր քիլիսէ ինչա էթմէք թաճիմ վէ թէտավվուր էտիլտի։ Վէ պու մագսէտ իչիւն միւնասիպ պիր մահալ արամազա վէ ազչէ ճէմ՛ էտիլմէյէ պաչլանըլտը։ Պու վագրիլարատա իտիքի, Գայաճըգ մահալլէսինէ պա՛զը խանէլէր տաթըլմագտա օլուտուղընատան, մէզքիւր էվվէր տաթըն ալընտը, վէ անլէրէտէն պիրի 'իպատէթ մահալը վէ տիկէրլէր մէքթէպ տէյիւ իհթի՛մալ օլունտուգատան մատա, միւհթագպէլ քիլիսէյինին պուրատա ինչատը գատարկիր օլուտ։ Գայաճըգ մահալլէսինէ պաչլայան քիլիսէյին, Գայաճըգ մահալլէսինէ տախի ինչա օլունմատը փէք կիւզել պիր իտապէթ վէ իլտի տէլալէթ օլմաւշ տըր։ 1851տէ ճէմա՛աթըն 'ատէտի 686 օլուպ, պունլար էնվաի մագսէտլէր իչիւն 7,500 ղրչ. գատար փարա վէրտիքտէն մա՛տա, եէնի պիր քիլիսէ պինատը իչիւն տախի 15,000 ղրչ. վէրմէյէ վա՛ա էթտիլէր։ Բէնտի քէնտիլէրինի էվվէլա Ալլահա վէ Անըն խըտմէթինէ վագֆ էթմիչ օլան պիր ճէմա՛աթատան պէօյլէ պիր սէխավէթին զահիր օլմատը 'աճա՛իպ տէյիլ տիր։

(2) Քիլիսէ ինչատը իչիւն վէրիլէն ֆէրման։

1852տէ պա՛զը խուսուսի սէպէպլէրտէն նա՛յի ճէմա՛աթըն 'ատէտինէ պէլլի պիր թէզահիւա վագը՝ օլմատը։ Ֆագաթ օ տախիլէն քէօպ ի գուվվէթ էթմէքտէ, վէ ինչատը թատմիմ օլունան քիլիսէ պինատը իչիւն թէտարիք կէօրմէքտէ իտի։ Պունտան ազտէմ քիլիսէ պինա էտիլէճէք մահալ ատթուն ալընմըչ, վէ անըն ինչատը իչիւն լազըմ օլան ազչէ տախի գըսմէն թէտարիք էտիլմիչ իտի իսէ տէ, պունլարատան տահա զիյատէտի լազըմ իտի։ Պէօյլէ պիր քիլիսէյին ինչատը իչիւն պիր ֆէրման ը Շահանէ սատըր օլմալը իտի։ Պու սէպէպտէն մէզքիւր սէնէյին իւք գըսմընտա, 'Այնթապտա պիր փրօթէսթան քիլիսէսինին ինչատը իչիւն պիր ֆէրման ալընտը։ Լազքին անըն միւնատէրիճաթընատան անլաչըլտը քի պու ֆէրման եէնի պիր քիլիսէ ինչա էթմէք իչիւն տէյիլ, անճագ էսքի պիր քիլիսէյի թա՛միր էթմէք իչիւն վէրիլմիչ պիր ֆէրման տըր։ Պինթապտի՝ պու ֆէրման իւէ եէնի պիր քիլիսէ ինչա էտիլէմէզ իտի։ Պինա՛էն 'ալէյհ պէ թէքրար եէնի պիր քիլիսէ ինչա էթմէք իչիւն ֆէրման թահսիլինէ սա՛յ էտիլտի։ Վէ 1854 Մարտա այընտա Իսթանպօլատան մահալլի հիւքիւմէթէ պէօյլէ պիր քիլիսէ պինա էթմէքտէ մահզուր օլուպ օլմատըղը հագգընտա իսթիֆսար էտիլմէսի իւզէրինէ, 'Այնթապ հիւքիւմէթի միւնասիպ պիր մազպաթա իւէ, պէօյլէ պիր պինանըն հէր կէօնէ մահզուրատան սալիմ օլտուղընը պէյան էյլէտի։ Պու մազպաթանըն իրսալընատան պէչ այ սօնրա ֆէրման ը Շահանէ սատըր օլարագ, Տէր Պալը Աւետիս վասթասըլէ 'Այնթապա իրսալ օլունտու։ Մէրգուճ Աւետիս տախի էվվէլա պու ֆէրմանը Հալէպ հիւքիւմէթինէ թագտիմ էտիպ, օրատան պիր միւքէմմէլ պուլդուրուպ ալարագ, Օգոստոս սօնունտա 'Այնթապա միւվասէլէթ էյլէտի։ Ֆէրմանը հիւմայունընըն վասըլ օլտուղը կիւն, պիլ ճիւմլէ 'Այնթապ Փրօթէսթանլարը իչիւն մէսէրրէթ վէ թէչէքքիւր կիւնիւճ իտի։ Անլէր պու ֆէրման վէ միւտա՛ատէ իչիւն էվվէլա Ալլահա վէ սանիյէն քէնտի մահպու՛ի մաճֆախարլարընա թէչէքքիւր 'արզ էյլէտիլէր, թէմատի ի 'էօմր ու իգպալը հազրէթ ի չէնտիյարէյի ճէնապ ը Հագգանի թէմէննի վէ իսթիրահամ էյլէտիլէր։

Իչպու ֆէրմանը 'ալիչան վալիտի մաճիտ ի հազրէթի Շէհրիյարի Սուլթան Ապտիւլ Մէճիտ Խան հազրէթլերի թարաֆընտան սատրը օլմուշ օլուպ, Մէժալիք ի Մահրուսէ ի Շահանէտէ Փրօ. քիլիսէսի ինշասը իչիւն վէրիլմիշ օլան իլք ֆէրման տըր։ Պիւա չիպհէ սիզտէն չօգալըը նէ պիր ֆէրման կէօրմիշ, վէ նէ տէ միւնաէրիճաթընը տինլէմիշ օլուպ ղընըզտան, պու քիլիսէնին ֆէրմանընը կէօրմէք վէ տինլէմէք իսթէրսինիզ։ (Պու էանատէ ֆէրմանը հիւմայուն ճէմա'թա իրա'է էտիլմէսի իւզէրինէ ճիւմլէսի այաղա գալգըպ, սաֆպէսթէ ի իհթիրամ օլուսուգլարը հալաէ գրա'աթ էտիլսի։)

ՓԻԼԻՍԷԼԷՐՏԷՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

ԻՔԻ ՉՕՊԱՆ ԹԱԽՍԻՍԻ

Ապր. 2յէ միւսաապըֆ կիրակի կիւնիւ Պիրէճիք ինճիլի քիլիսէսի իչիւն փէք չայան ը թէզքեար պիր կիւն օլտու։ Օրատա 2 սէնէտէն պէրու վա'զ էթմէքտէ օլան Պատ. կարապետ Քէթէնճեան՝ ո կիւն չօպան թախսիս օլունտու։

'Այնթապ միսիօնէրլերինտէն Մր. Սանտըրս, Մար'աշ 'իլմի իլահի մէքթէպի փրօֆէսօրլարընտան Մր. Մէգալըմ, Մար'աշ պիրինճի քիլիսէսի չօպանը վեր. կարապետ ՑարուԹիւնեան, 'Այնթապ պիրինճի քիլիսէսինին չօպանը վեր. Համբարձում Աչճեան, 2ինճի քիլիսէսինին չօպանը վեր. Մանասէ Փափազեան, Հալէպ Ինճիլի քիլիսէսի չօպանը վեր. Ստեփան Թովմասեան, Ուրֆա 1ինճի քիլիսէսինին չօպանը վեր. Ասատուր Եղոյեան, 1ինճի քիլիսէնին մուրախխասը Սողոմոն Ց. Գընաճեան վէ 2ինճի քիլիսէնին վա'ղզը Պատ. Ճօրճի Շէմմաս իչպու խըտմէթտէ հազըր պուլունմըշլար տըր։ Պունլար՝ պիր հէյ՛էթ ի միւմէյեիզ մագամընտա Ապրիլ 1է միւսաապըֆ Ճիւմ'ա էրթէսի կիւնիւ էօյլէսէն ածնրա, սա'աթ ալաթ. 9ատա պիւթիւն քիլիսէ վէ ճէմա'աթըն էօնիւնտէ չօպան թախսիս օլունտաճագ զաթը իսթիհան էյլէտիլէր։ Պիրէճիք Լուս. քիլիսէսի րէ՛իս ի րուհանիսի Արժ. Տէր ՑարուԹիւն քահանայ իլէ 'Այնթապ 2ինճի քիլիսէսի պիրտաէրլերինտէն Նազար էֆէնտի Պիրէճիքլեան հէյ՛էթ ի միւմէյեիզէյէ ֆախրի ա'զա սըֆէթիլէ գապուլ օլունմըշլար իսի։ Իմթիհան 2 սա'աթ սիւրտիւ։ Պա'տէհու հէյ՛էթ ի միւմէյեիզ միւզաքէրէ օտասընա չէքիլսի, վէ էրթէսի կիւն ալաթ. սա'աթ 3տէ թախսիս խըտմէթինին իճրասընա իթթիֆագ ը արա իլէ գարար վէրիլսի։

Թախսիս խըտմէթինի քիլիսէ ավուսընտա իճրա էթմէքլիյի արզուլէյօրլար իսի, զէրա պինա հազրը պուլունմագ ճէմա'աթա փէք ուճագ կէ-

լէճէք իսի։ Վէ լաքին էրթէսի կիւն հավա պուլութլու օլուպ, արատըրա եաղմուր տախ եաղըյօր իսի։ Պու սէպէպտէն խըտմէթ մահալլի զամիսէր հազըր օլտըղը հալտէ, քիլիսէտէ իճրա էտիլսի։ Քէզալիք Միս Էլիզապէթ Թրօպրիճ իլէ Միս Ֆրիրսըն տախ հազրը իտիլէր, վէ թախսիս խըտմէթի 2 սա'աթտան զիյատէ սիւրտիւ։ Հէր նէ զատար ուճագ պինա իչինտէ պէօյիւք պիր իզտիհամ եէրլէշմիշ իսիյէ տէ, հէր չէյ ազրաընտա կիթտի։ Սիւքիւնէթ հիւքմ սիւրմէքտէ, վէ հէր քէս քէմալ ը տիգգաթլէ տինլէմէքտէ իսի։

Վեր. Ասատուր Եղոյեան րիյասէթ վազիֆէսինի իճա էթմէքտէ իսի։ Հէյ՛էթ ի միւմէյեիզէնին էվվէլքի կիւնքի րափօրթու օգունտու։ Պատ. Ճօրճի Շամմաս րուհանի խըտմէթէ Քրիթ. Մուգատտէս գրա'աթըյլէ պաչլատը։ Վեր. Ստեփան Թովմասեան տու'ա էյլէտի։ Վեր. Կարապետ ՑարուԹիւնեան թախսիս վա'զընը էթտի։ Վեր. Մանասէ Փափազեան թախսիս տու'ասընը իրատ էթտի։ Վեր. Մր. Մէգալըմ իւզէրինէ էլ գօնուլանա խիթապէն պիր նութգ իրատ էթտի։ Վեր. Համբարձում Աչճեան միւչարէքէթ էլինի թագտիմ էյլէտի։ Վեր. Մր. Սանտըրս՝ քիլիսէյէ խիթապէն պիր նութգ իրատ էյլէտի։ Պա'տէհու եէնի չօպանըն առաքելական պէրէքէթ տու'ասըյլէ խըտմէթէ խիթամ վէրիլտի։ Պու՝ Պիրէճիքտէ Ինճիլի քիլիսէ իւզէրինէ թախսիս էտիլէն իքինճի չօպան տըր։ Պիրինճի չօպան՝ պունտան պիր գաչ 'այրըլար էվվէլ վեր. Մ. Փափազեանըն միւթէվէֆֆա փէտէրլի օլմուշ տըր։ Պու տէֆ'ա տախ միւմանիէյինին էվլատը էլինի իքինճի չօպանըն պաչը իւզէրինէ գօյտարագ տու'ա էյլէտի։

Ագչամէյազն վեր. Ս. Թովմասեան վա'զ էթտի. եէնի չօպան պիր գաչ չօճուգլար վաֆթիզ, վէ պա'տէհու վեր. Ա. Եղոյեան իլէ պէրապէր 'Աչա ի Բապպանի այինինի իճրա էյլէտի։ Ապր. 3է միւսաապըֆ Փազար էրթէսի կիւնիւ 'Այնթապտա 'ավետէթ էթմիշ օլան Միս Թրօպրիճ իլէ Միս Ֆրիրսըն միւսթէճաբա օլարագ, Պէրէճիքտէ պուլունան չօպան, վա'զղ վէ մուրախխասլար Ուրֆայա 'ազիմէթ էթտիլէր։

Ապրիլ 9ա միւսաապըֆ կիրակի կիւնիւ տախ Ուրֆա Սիւրեանի Փրօթէսթանլարը իչիւն չայան ը զիքր վէ մէսէրրէթպախշ պիր կիւն օլմուշ տըր։ Պու քիլիսէնին միւ՛էսսիսի Պատ. կարապետ Շամմասընը պէօյիւք օղլու Պատ. Ճօրճի Շամմաս քէնտինին անա քիլիսէսի իւզէրինէ չօպան թախսիս օլունտու։ Պու զաթ՝ քէնտի քիլիսէսինին փէք կէօզիւնտէ տիր։ Պունուն սա սէպէպի՝

անըն քէնտիլէրին փէք սէվիպ հիւրմէթ էթտիքլէ-
րի զաթըն էվլատը օլմասը, սանկիյէն, միւմտիլէյին
քէնտիլէրին մէնսուպ օլըգլարը գավմա մէնսուպ
պուլունմասը սըր։

Պրէզիտէնթէքի հէյ՛էթ ի միւմէյիզէյէ Մարաին
միսիոներլէրինտէն Վեր. Մր. Անտրիաս վէ Մար-
տին Ինճիլի քիլիսէսինին չօպանը Իսգօֆ Ճէրճի
Հէտայէ, վէ Ուրֆատան Միս Շաթըգ, Ալման մի-
սիոները Մր. Էգարթ վէ Պրատէր Եա՛գուպ, վէ
Վեր. Պետրոս Գրիգորեան, Պրէզիտէնթ Ինճիլի քիլի-
սէսինին չօպանը Վեր. Կարապետ Քէթէնճեան,
Կարմանչ վա՛ղը Պր. Սանատրուկ, Ուրֆա պի-
րինճի քիլիսէսինտէն Արսլան էֆ. Խլուճեան,
Թորոս էֆ. Քէթէնճեան վէ գուլուճմաս Պր. Պար-
սամ վէ Պատ. Եղիա Կիւլէսէրեան տախի 'իլավէ
օլունսը։ Իչպու օն իքի չօպան իլէ եէտի մուս-
րախասա՝ պիր հէյ՛էթ ի միւմէյիզէ մագամըն-
տա Ապրիլ 8տէ էօյլէտէն սօնրա պիւթիւն քի-
լիսէ վէ հուզուր էօնիւնտէ թախսիս էտիլէճէք
վա՛ղը իքի սա՛աթտան զիյատէ միւտտէթ իմ-
թիհան էթտիլեր։ Պա՛տէհու հէյ՛էթ ի միւմէյիզ-
զէ միւզաքէրէ օտասընա չէքիլտի, վէ իթթիֆագ ը
սրա իլէ գարար վերտի քի, թախսիս այինի էր-
թէսի կիւն սա՛աթ ալաթ. իքի պուչուգտա պի-
րինճի քիլիսէտէ իճրա օլընսըն։

Սիւրեանի Փրօթէսթանլարընըն քիլիսէ պինա-
սը քիւչիւք օլտըղընտան, թախսիս խըտմէթի պի-
րինճի ուլու քիլիսէտէ իճրա օլունսուս։ Իչպու
քիլիսէ պինասը կիւղէլմէյի, մէթանէթի վէ պէօ-
յիւքլիւյիւ ճիհէթիյլէ կիւլիկիա քիլիսէլերի եպիսկո-
պի արասընտա միւմթազ պիր սէվզը՝ թուխմուչ
սըր։ Պիւթիւն քիլիսէ էրքէք վէ գասընլարըն
գալապալըղը իլէ թա գափու վէ փէնճէրէլէրէ գա-
տար խընճախքընճ տօլու իտի։

Վեր. Համբարձում Աչճեան րիյասէթ էտիյօր
իտի։ Հէյ՛էթ ի միւմէյիզէյին էվվէլքի կիւնքի
րափօրթու օգունտուս։ Խըտմէթէ Մր. Սանատրոսըն
գրա՛աթ վէ տու՛ասըլէ պաչլանսը։ Վեր. Մ.
Փափազեան Ամալ. Գ. 16 այէթի իւզէրինէ թախսիս
վա՛ղընը իրատ էյլէտի։

Վեր. Ա. Եղոյեան թախսիս տու՛ասընը էթտի։
Վեր. Մր. Անտրիաս եէնի չօպանա Իսկիւլիզճէ
ղայէթ մի՛էսիր պիր նուխդ իրատ էթմիչ սիր։
Վեր. Ս. Թովմասեան եէնի չօպանա միչարէքէթ
էլինի վերմիչ սիր։ Վեր. Մր. Մէգալըմ քիլիսէյէ
խիթապէն պիր նուխդ իրատ էյլէտի։ Իսգօֆ Ճէր-
ճի Հէտայէ թէպիրէք վէ թէչէքքիւր 'արզ էյլէտի։
Պա՛տէհու եէնի չօպանըն պէրէքէթի տու՛ասըլէ
րուհանի խըտմէթի խիթամ պուլսուս։

Ագչամլայըն պիրինճի վէ իքինճի քիլիսէլէր
պիրլէչէրէք պիր 'Աչա ի Բապպանիյէ միչիթերիք օ-
տուլար։ Միւսաֆիրլերտէն պա՛զլարը իսկ պու-
րատա գալըլար։ Հէր ագչամ քիլիսէլէր աչըլըր-
լար, վէ միւսաֆիրլեր բուհանի մէճլիսլերէ րիյա-
սէթ էտէրլեր։ Խմել ու արզումըզ չուր սըր քի,
գարիյուն ը քիրամըմըզ էվվէլա իքի եէնի չօպա-
նա վէ անլերին քիլիսէլերինէ իչպու չօպան թախ-
սիսի կէրչէքտէն պիր նի՛մէթ ու պէրէքէթ օլսուն
տէյիս տու՛ա էթսինլեր։ Սանկիյէն, քիլիսէլերիմիզ ի-
չինն տախի տու՛ա էթսինլեր, թա քի պուր գատար
միւսաֆիրլերին կէլմէսի պօչա կիթմէսին, վէ սէօյ-
լէնիլէն քէլմամլար՝ Բուհ իւլ Գուտսըն ճէյղինէ
նա՛իլ օլարագ, սէմերէ հասըլ օլսուն։

ՆԱԹՈՒՐԱՆԸՆ ԹԷՐՃԻՒՄԱՆԸ

(Տօք. Գալուստ Նաճարեան, Մա՛ղ.)

Չէնտա հաֆթա մուգատտէմ Ա-եռաքերտե էն էյի
հէքիմ Նաթուրա սըր մատտէսի հագդընտա պիր
մէգալէ գրա՛աթ էթտիք։ Մէգալէ ի մէգքիւրէտե
մուհարրիր էֆէնտիներին պէյան էյլէտիյի հագիգաթ-
լարը գապուլ էյլէմիչ իզ։ Ճիլ վա՛ղը Նաթուրա
չօգ չէյ եափար։ էմր ի թէտավիտե պէօյիւք խըզ-
մէթ կէօրիւր։ էֆէնտի ի մումաիլէյհ Նաթուրա
հագդընտա օլան հագիգաթլարը պէյան էտէր իքէն,
անլերտէն պիրինի ուննուխմասըյլա փարայը սըհհէ-
թէ թէրճիհ էտէն պա՛զը էֆէնտիլէրէ գուվվէթլի
պիւրհան վերէրէք, ֆէննի թէպապէթէ գարշը իլէ-
մէյէվէ ի՛թիրազ էթմէլերինէ սեպեպիյէթ վերմիչ
սիր։ Միւմաիլէյհ Նաթուրայը մէտհ էտէր իքէն, ա-
նըն խասասալարընտան պիրինի ուննուխմուչ կէօրիւ-
նիյօր, եա՛նի ինսան Նաթուրանըն լիսանընա աչի-
նա օլմասըզը իչին պէհէմէհալ պիր թէր-
ճիւմանա միւհթաճ պուլունտուզը պէօյիւք պիր
հագիգաթ սըր։ էճնէպի լիսանա աչինա օլմայան
պիր զաթըն պէյան ը էֆքեար էտէ պիլմէսի իչին
պիր թէրճիւմանա միւհթաճ օլտուղուս միսիլիւ,
Նաթուրա տախի ճինս ի պէչերէ տէմէք իսթէտի-
յինի անլայան վէ անլատան պիր թէրճիւմանա
սիւհթաճ սըր։ Իչթէ պու թէրճիւման Տօգթօր
սըր։ Պազէն տահէմ գօլունա պիր չիպան չէգա-
բըր, չիպան պէօյիւք վէ սիվրիլիր։ հիչ պիր
քիմսէ պուննուն նիչին սիվրիլտիյինի պիլմէզ։
լաքին տօգթօր անը կէօրտիւյիւ կիպի նէ իչին
Նաթուրա անը սիվրիլմիչ խիսլինի պիլիր։ եա՛նի
Նաթուրա անըն տէլինմէսինի իսթէյօր։ Տօգթօր
ճէրրահա էմր էտէր վէ օ տէլինիր։ Պազէն տահէմին
վիճդուտինին պիր գըսմը կանկրէնայա իսապէթ
էտէր։ Նաթուրա տէրհալ սաղլամ վէ չիւրիւք ա-

բաբնա պիր խաթէթ չէքէր. պուննուն մա'նաբնը քիմսէ անկլամազ, լաքին ոզգիօր կէօրուիւիւ կիպի չիւրիւք եէրի մէզքիւր խաթէտան քէսմէյի նաթուրա թոլէպ էտիյօր տէյիւ խապէր վէրիր, ճէրրահա էմր էտէր, օ պրչղրյը չէքիպ քէսէր, վէ ճէսէա խէյաս պուլուր։ Պազէն ատէմ փէք չիտէթի աղրը վէ էլէմլէրէ տիւշար օյարագ ֆէրեատ ու ֆիղան էտէր. հիչ պիր քիմսէ անտէ պուէլէմինն օէպէպինի պիլէմէզ, ֆագաթ թէրճիումանն էէթիչտիյինտէ խապէր վէրիր քի նաթուրանըն էվամիրինէ գարչը իչլեյերէք հատտէն աչրըը եէմիչ օյտուղընատան միտէսի աղրըյօր, վէ նաթուրա անը պօչալթմասընը էմր էտիյօր տէյիւ խապէր վէրիր։ Հէքիմ մի'ատինի պօչալտրը վէ օրահաթ օյուր։ Աղրը հիւմմա իլէ աթէչլէր իչինէ եանան քիմսէյէ ատէմլէր հիչ պիր չէյ եափամազյար, նաթուրա թէրճիումանա խապէր վէրիր քի պուէ աթէչին օէպէպի պիր թագըմ միդրօպլար օյուպ, անլէրին չօլտիւրիլմէսի իճապ էտէր. թէրճիման անա պիր ազ օօլֆաթօ վէրիր, հէր չէյ պիթէր։ Պէօյլէճէ թապի'աթըն գավա'իհինի թէճավուզ էտէրէք աղրը էլէմլէրէ, 'իլէ ու էմրազա տիւշար օյան պիչարէլերի անճագ նաթուրանըն թէրճիումանընըն չէֆա'աթը խէյաս էտէր։ Ինէյտա էն աղրը իաթհա'ա վէ 'արզ ը հալտան պաչլայարագ էն քիւչիւք իֆատէլէրէ վարընճայա գատար թէրճիման, եա'նի ոզգիօրա միւրաճա'աթ էտիլմէլի։ Ֆէնն ի թէպապէթ պուէ սօն աչէնէլէրտէ օլ գատար թէրադզը էլէմլիչ տիր քի անըն 'ամա'իպաթլարընը գարի'ուն ը քիրամըմզդ գրա'աթ էլէմէքտէ տիր։ Շիմտիյէ գատար իմքեհանըզդ պուլունան չէյլէր չիմտի տա'իրէ ի իմքեհան տախիլինտէ կէօրիւնիւյօրլար, մէօչյա պէչն իւզէրինտէ, սատր իւզէրինտէ, վէ պաթն իւզէրինտէ իճրա էտիլէն 'ամէլիյաթլար այագ քէսմէք գատար էմնիյէթտէ տիրլէր։ Պէչնին ուրուննուէ քէսմէք, եիւբէյին եարաօրնը տիքմէք, պաղըրսադլարը պիր պիրինէ տիքմէք եիրմինճի աարչն մու'ճիղէլերի սայլյատ սէզա տըր։

Ինն քիւչիւք էլէմլէրիմիզտէ պիլէ տիլտիզ նաթուրայա թէօլիմ օյարագ թէրճիումանը րէստ էտէրիսէք, հազրէթի Սիւլէյմանըն «սատէտիլիք համագաթ ոզգուրուր» մէսէլինճէ պէօյիւք զարարլարա տիւշար օյուրուզ։ Իմտի հալ ը ազհէթտէ եաչամագ իաթէր իսէն, թէրճիումանա միւրաճա'աթ էյլէ։

ՓՕՄՓԷՅԻՆ ԽԱՐԱՊԱԼԱՐԸ

(Վէր. Ց. Դ. Պէ-լէ-լէան, Թալաս)

Փօմփէյին թարիխ ի պիտայէթի ֆրիատոատան 600 սէնէ մուգատատմ ֆարզ օլունուր իսէ տէ, ատլ քէսգ ի չէօհրէթ էյլէտիյի զէման Բօմալըլարընն էյամ ը սալթանաթընատա իտի։ Շէհրին մէվզը'ի գատիմտէ Սարնօ ըրմաղընըն գըյըսընատա վէ տէնիզէ տախի փէք եազըն իտի իսէ տէ, սօն 'ազիմ ֆելաքէթ նէթիճէսի օյարագ, մէզքիւր մէվզը' պա'զը տէրէճէ թէպտիյ օյունմուշ տըր։

Փօմփէյ՝ Նափօլի քէօրֆէզի ատհիլինտէ վէ տէնիզէն ազ իլէրիտէ, վէտուվ տաղընըն էթէյինտէ միւնպիթ պիր օվա իւզէրինտէ տիր։ Վագթըյլէ Փօմփէյ պիր թարաֆտան Նափօլիյէ, վէ տիկէր թարաֆտան վէտուվըն թէփէլէրինէ գատար իմթիտատ էտիպ, արատտա Բօմալը զէնկին վէ ատըզատէկեանա մախսուս միւքէլլէֆ եազըզլարը պուլունմազլէ, Փօմփէյին թապիի մէնզարէսի զայէթլէ տիլքիւշա իտի։ Հալա պուէ կիւն պիլէ օլ թապի'ի ա'լալզ պագը տըր։

Ֆագաթ պուրատը հէմ թիճարէթ, հէմ տէ սէֆտա սէվէն Բօմալըլարընն քէյֆ ու ճիւնպիւշ մահալի օյմազլէ, անընն թապի'ի հիւանիւ ինսանի էսէրլէր իլէ տէ պիր գաթ տահա ա'լա վէ ճալիպ հալա կէլմիշ իտի։ Շէօյլէ քի, Փօմփէյէ անընէն միւքէլլէֆ օլտըզը զէմանատա, տէնիզտէն եազլաչմագ, վէ եունանի րէնկեարէնք մէրմէր 'ամուտալարլէ միւզէյեէն հէյքէլ վէ մա'պէտլերի, մէչհուր զաթլարա մախսուս օյան միւքէլլէֆ գօնագլարը, թէսաթրօ մէչտանլարընը, էնվահ նատիտէ ատանէմլերլէ թէզեհէն էտիլմիչ օյան մէչտանլարը սէյր էթմէք, հազիգաթէն ատէմի մաթ ու միւթէհայիր գըլար իտի։

Փօմփէյին խարապընատան էվվել 30.000 գատար էհալիսի պուլունուպ, ախլագճա փէք պօզուգ օյան պիր եէր իտի։ Պու էհալի վէտուվըն Թ. Մ. 63, Փեար. 5ին փաթլայըշընատան խատարզէտէ օլմուշ օյան չէհրին թա'միրի իլէ հալա տահա մէչդուլ իքէն, 79, Օգոստ. 14ատ նակահ մէզքիւր տազատան ճէսիմ պիր տիւման 'ամուտը 'ամա'իպ պիր իրթիճա'ա չըգարգատան սօնրա, պիրտէն հէր թարաֆա եայըլըպ, միլլերճէ ուզազլարա գատար կիտէրէք, կիւնէչլի կէօզտէն նիհան էյլէտի։ Կիւնահուպլին պու գարանլըղը ոէրհալ էն մուզլիմ պիր կէճէյէ թէհավվիւլ էթմէսիյլէ պէրապէր, էլ իլէ ոզգունուուլմազ տէրէճէտէ ինճէ քիւլ թօզու եազմագատա իքէն, պիր տէ 'ազապինճէ ուֆագ սիւնկէր թաշը գուպլարը, գաթը քիւլլէր վէ պօզտուրուճու թօզլարը հավի օյան սա'իր նէսնէլէր եազմուր կիպի չէտիտէն եազմագատա իտի։ Պու սըրատա, զիֆթ կիպի չամուր ագընթըլարը սէյլ կիպի եիւբիւիւպ, չէհրին սօգագ, էվ, տիւքքեան վէ քհաֆֆէի տելիք տէչիքլերինի ոզտուրատու։

Մուհաֆազա օլընմագ իչիւն հիչ պիր եէր պուս

ունմատրղընատ, իւք ֆուբրաթ իւէ գաչանլարատ նիչէլէրի գուբթուլմուշ իտիյսէ տէ, պագիտէ գալանլարըն տախի չօղլարը ֆիբրար էանաբնատ զուլմէթ, տիւման վէ աֆէչ եիւզիւնատէն եօլլարատ թէլէֆ օլորգլարը կիպի, եէր ալթընատ վէ խանէլէրինէն էն կիզլի մահալլէրինատ կիզլէնմիշ օլանլար տախի օրալարատ թէլէֆ օլմուշլար սբր։ Իւշ կիւնատ պու տիլգէր վէ նիչէ խուսուսլարատ եէքթա օլան կիւզէլիմ Փոմփէյ եէր իւէ եէքսան էտիւտի. օլ գատար քի, իտմի պիւէ սայքի ունատուտուլմուշ օլուպ, վագթ միւրուրը իւէ քէնտիսի եէր ալթընատ 20 այագ գատար տէրինիլքատ ույուր իքէն, իւզերինէ պաղլար վէ պաղչէլէր տիքիլմէքատ օլատ։

1689ատ պիր քէօյլիւնիւն պատմուշ օլորղը պա՛զը գապլար հէր քէօյն տիգգաթընը ճէլպ էթատ իսէ տէ, 1755էտէք հիչ պիր հաֆրիյաթ իճրա օլունմատը. լաքին օլ անատէն պու կիւնէտէք իթալիա հիւքիւմէթի հաֆրիյաթ իչինէ էհէմմիյէթ վէրմէքլէ, գատիմ Բօմալըլարըն ուսուսլ վէ 'ատէթլէրի, վէ եաչամալարընըն թարզը հագընատ զահիրէ չըգարթատըղը էսէրլէրլէ 'այնմի միւթէհայիր գըլմագատ սբր։

Պիլմէյիպ նէտէն տիր քի, Փոմփէյ իւէ պիրլիքատէ խարապ օլմուշ օլան Հէրգիւլինէյում չէհրի լավա իւէ գափլը օլաղընատ, հաֆրիյաթը չէթին օլմըշ, Փոմփէյ իսէ գիքր էթատիյմիզ մատատէլէր իւէ գափլը օլաղընատ, անըն հաֆրիյաթը գօլայ օլմուշ սբր։ Լավա հէմ ատերթլիյէ, հէմ տէ նիչէ էսէրլէրին խարապընա սէպէպ օլմուշ իքէն, Փոմփէյին իւզերինէ կէլէն մատատէլէր պիր նէվ' գալըպ հէյ՛էթինտէ ատ՛իր հէր չէյի հէյ՛էթ ի ատիյէհնատ հրգիզ էթմիշ տիր։ Զիքրէ չայան սբր քի, պուլունմըշ օլան ինատան ճէսէտլէրի պու կիպի գալըպգլար հատիկնատ քէչֆ օլունմադըէ, հաֆրիյաթ միւտիրի Սինեօր Ֆիօրէլլի անլէրի սէյհալ պիր մատատ իւէ (գօյուսմճու եա տէօքմէճինին էթատիյի կիպի) տօլտատուրուպ, ատիպինին գատըն մը, էրքէ՞ք մի, նէ՞ կիյմիչ վէ նէ՞ հալտէ խոյինի թէմամէն իզահար էթմիչ տիր։

Պիզ կէչէնէրատէ իթալիատան կէչէր իքէն, ճափօնիալը տօսթուսմըզ իւէ պէրապէր աղըր կիտէն պիր չմէնտրֆէրլէ 3 րուպ' ատ՛աթատա Փոմփէյէ եէթիչտիք։ Պիզէ գլաղուզ եա միւթէրճիմ օլմագ իչինէ էթրաֆըմըզը ալմըշ օլան ատէմլէր արատընատան սիվրիպ, չէհրին «Տէնիզ գափուսը» տէնիլէն վէ իւաթիւ թիւնէլ չէքլինատ եափըլմըշ օլան գապ ալթընատան կէչէրէք, եվվէլա քիւչիւք պիր օտայա կիրտիք քի, Փոմփէյատ պուլունմատ օլան էսէրլէրտէն աճճագ փէք ճիւզ'ի վէ 'ատիլէրինտէն օլանլարըն պա՛զըլարը պիր միւզէխանէ հալինտէ պուրայա գօնմուշ իտի։ Պուրատատ չուսնու տէսէք միւնատսիպ տիր քի, հաֆրիյաթէ քէչֆ օլունմըշ վէ հէնուզ ուսթատընըն եէտինտէն չըգմըշ կիպի օլան ալթուն վէ կիւմիւչտէն մա՛մուլ էտէվաթ, մէրմէր ատնէմլէր, 'ատա՛իպ մէնզարէլէր իզհար էտէն ա՛լա րէամլէր վէ ատ՛իր նէֆիս էսէրլէր Նափօլի չէհրինին Միլլի միւզէխանէսինի թէզեին էթմէք իչիւն օրայա նագլ էտիլմիչլէր տիր։

Պու քիւչիւք միւզէխանէտէ սէյր էթտիյիմիզ էսէրլէր իչինատ էն ճալիպ ի տիգգաթը պիր քէօփէք վէ պիր գաչ ինսան ճէսէտլէրի իտի։ Քէօփէք պօյնու թօգալը վէ աղը իւէ այաղընըն պիրինի եալամագ իւզրէ ուզանմըշ վէ օթուրատ պիր հալտէ իտի։ Ինսան ճէսէտլէրինատէն պիրի պիր ատէմինքի օլուպ, պաչընը եօգարը թուքմուշ, էլլերի աչըգ վէ արգասը իւսթիւ եաթըյօր իտի։ Տիկէրի պէլի քէմերի, ատչարը պաչը արգասընա թօփլանմըշ, վէ եիւզ իւսթիւ եաթան նազիք պիր գատըն իտի։

Պուրատան չըգըպ չէհրին ատզաղընա կիրտիք. կիրտիյիմիզ ատզաղըն իքի թարաֆընատա տա էվվէր վար իտիյսէ տէ, անլէր հէր եէրատէ օլտըղը կիպի, 'ալէ'ումուտ տիվարլարը միւչահէտէ օլունմագատա իտի։ Պիր ազ իւէրի կիտիպ, վագթըյլէ Փոմփէյլիլէրին թէճէմմիւ' վէ թէնէզզիւհ մէյատանը օլան ֆօրըմա կէլտիք։ Պուրատը ղայէթ կէնիչ պիր մէյատան օլուպ, պիր վագթ մէրմէր 'ամուտլու էյվանլար, նէֆիս ատնէմլէր, ֆիւթուհաթ քէմերլէրի, ճէ֊էլլինէ վէ Ա֊էօլը֊ իլահլարընա, վէ Օէօ֊ իլահէտինէ մախտատա մա՛պէտ վէ հէյքէլլէր իւէ մուհաթ վէ միւզէյհէն գըլընմըշ իտի։ Էլեհէմ անլէրին խարապալարը՝ զա՛իլ օլմուշ օլան պու հիւսնէ չէհատէթ էթմէքատէ տիրլէր։

Պու մահալին իթթիհատընատա «Պալըգ չարշուսը» զանն օլունան պիր եէրէ կիրտիք քի, տիվարլարատա օլան կիւզել պալըգ րէամլէրի, վէ մէյատանատա իհթիմալ քի պալըգ սէփէտլէրինի գօմագ իչիւն տա՛իրէ չէքլինատ տիքիլի թաչլար պու զանընը խայլըճա թագվիյէ էթմէքատէ իտի։

Պուրատան կէչիպ պա՛զը էվվէրէ կիրտիք քի, անլէրին մօզաիգ րէամլի տէօչէմէէրի, տիվարլարընատա խայալի վէ ա՛լա պիր սուրէթատէ րէամ էտիմիչ րէամլէրի, օտալար վէ անլէրին չէքլ ատ թէնատհալի պիղի փէք միւթէհհաիր էթտի։ Նիչէ էվվէր սատէ նէվ'ատէն իսէ տէ, նիչէլէրի տէ գատէթլէ վատ', վէ իչէրատէն իչէրի օտալարը պուլուս

նարագ ֆարգը ֆարգը մագաէտլերէ խըտմէթ էտէր իտիյի աչիքեար տըր։

'Ուտուժէն էվլերին պիչիմի չու. էվվէլա սօգագ գափուսընտան իւսթիւ գափալը պիր ուզուն ա-րալըգա կիրէրսին. պունուն իքի թարաֆը ես տիւքքեան ես տա պէքճի էվի օլապիլիր. էկէր սօնրաքի իւէ, անըն եանընտա քէօփէյի օլտըղը վէ անտէն սագընմագ լազըմ իտիյի սանա տէօչէմէտէքի քէօփէք բէսմինտէն, վէ ալթընտա իսէ «Քէօ-փէքտէն սագըն» 'իպարէսինտէն անլաշըլըր։ Պու-արալըգտան իքինճի պիր գափու իւէ (օրթա գափու) Ա՛ըէչը՛ տէնիլէն հավըշյա կէչէրսին քի, պունուն իւզերի օրթասընտա պիր ճիւ՛ղ գըսմ-տան մա՛տա հէպիսի տէ գափալը օլուր։ Հավու-նըն օրթասընտա եաղմուր սույունու օլ աչըգ եէրտէն ալմագ իչիւն պիր հավուզ վար տըր։ Աթ-րիյըմըն հէր թարաֆընտա օտալար օլուպ, քէնտի-սի տախի չիչէքլէր, մէրմէր 'ամուտլար վէ սանէմ-լեր վէ բէսմլեր իւէ էն ա՛լա պիր սուրէթտէ թէզ-եին էտիւիր իտի։ Միւսաֆիր գապուլ էթմէք, վէ տօթլար իւէ կէօրիւշմէք, չօգճա պուրատա էտի-ւիր իտի։ Էկէր խանէ սահիպի զէննկին իսէ, հէման պու հավուզընն իւէրիսինտէ սայքի պու փը-լանտա պիր ախեր գըսմ տահա կէօրիւշիր. պունու-լարտան իւքի էրքէքլէրէ մախսուս օլտըղը կիպի, իքինճիսի գատընլարա մախսուս սայըլըր իտի։ Մութպագ, թա՛տմ օտասը, քիւթիւպխանէ, հա-մամ վէ պաղչէ 'ուժուժէն գատընլար տա՛իրէսին-տէ օլուր իտի։ Հէվի չու՛ մէսքէնլէր պու կիւն սալթ տիվարլարը իւէ պու տէտիյիմիզէ չէհատէթ էթմէքտէ տիր։ Իքի գաթ էվլեր միւշահէտ օլընմագտա իսէ տէ, 'ալէսհէվիյէ անլեր պիր գաթտան 'իպարէթ տիրլեր։

Փամիէյին սօգագլարը տար իսէ տէ, կէնիչլերի տէ վար տըր։ Պունլարըն իքի թարաֆլարը գալ-տըրըմը օլուպ, օրթասը պալըգ սըրթը օլարագ, պիչիմսիզ, ամմա սէրթ վէ թէմիզ թաշլարւէ կիւ-զէնճէ տէօչէնմիչ տիր։ Նիչէ սօգագլարտա արագա թէքէրլէքլերինին եէրլերի միւշահէտ օլընտըղը կիպի, նիչէներինտէ տէ անլերին կէչմէսի պիր տիքի-լի թաշ իւէ մէն' էտիմիչ տիր։ Պա՛զը սօգագլար-տա պիր թարաֆտան օլպիր թարաֆա կէչմէք իչիւն, եիւքսէք աթլամա թաշլարը գօնուլմըշ տըր, եէր եէր սօգագ պաչլարընտա սու ալմագ վէ հայվանլարը սուլամագ իչիւն սու չէչմէլերի հէյ՛էթ ի սալիյէ-սինտէ կէօրիւլմէքտէ տիր. լաքին նէ սու վէ նէ տէ անը ալան վար։ Սուլար ես պարտագլար ես տա գուրշուն պօրուլար իւէ նագլ էտիլտիյի էլեեվմ պաղը գալան էսէրլէրտէն մէչհուա տըր։

Սօգագլար՝ անլէրէ պագմագ իւզրէ, ուֆագ վէ ըշըգ իչիւն օլան թագալարտան մա՛տա փէնճէրէ-լեր օլմատըղընտան գայը ի ճալիպ տիր։ Նիչէ էվ-լեր ալթը տիւքքեան վէ իւսթիւ իսէ սահիպինէ մախսուս մէսքէն տիր։ Պիր էքմէքճի ֆուրունը կէօրտիւք քի, թամմ պիզէ մա՛լիւմ օլան հէյ՛էթ-տէ օլուպ, եանընտա տախի տէյիրմէնի վար իտի։ Տիվարլարտա օլան պոյալը րէսմլեր վէ եաղըլար՝ օլ տիւքքեան ես էվին նէ իտիյինէ 'ալամէթ տիր։ Պիր տիւքքեան էօնիւնտէ եըլան րէսմլերի կէօր-տիւք քի, օրանըն էճզախանէ օլմալը իտիյինէ տէ-լալէթ էթմէքտէ իտի։

Օլ վագթլարտա ի՛լանլար իչիւն զազէթալար օլմատըղընտան, խուսուսի ի՛լանլար սօգագլարըն քէօչէ պաչլայընտա պոյալը րէսմլեր վէ եաղըլարւէ էտիւիր իտի, (չիմտի մէտէնի 'ալէմտէ իսէ, քես-ղըտար իւէ)։ Վէ էքիսինի եէնիլէմէք լազըմ կէլ-տիյինտէ, իւզերինէ պէյազ պիր պատանա վուրսուր-լար իտի։ Պու նէվ՛ պիր ի՛լան եէրինէ սօգագլարըն պիրինտէ թէսատիւֆ էթտիք։ Քէզա, էվլերին տիվար վէ 'ամուտլարընտա թէպէչիր, քէսմիւր վէ սա՛իրէ իւէ եաղըլմըշ չի՛րւեր, վէ էվ հիսապլարընա միւթէ՛ալիք պիր չօգ գայտար պուլունմըշ տըր։ Մէսէլա, ֆիլան կիւնտէ նէ գատար եաղ սաթուն այընտը, չամաչըրճըյա գաչ էլպիսէ կիթտի, է-յիրմէք իչիւն ճարիյէլերէ նէ գատար եափաղը վէրիլտի. չօճուգ ես մէրքէպ նէ՛ վագթ տօղտուս։

Պու ինսիզ վէ ղարիպ չէյլեր իխթար էտէն սօ-գագլարտան կէչէրէք թէսթրօ մէյտանընա կէլտիք. պուրատա աչըգ հավատա օլուպ, պինէլերճէ քիմ-սէյլերին օթուրմասընա մախսուս օլան եէրլերի, օյունճուլարա 'ա՛իտ, ամմա խայըրճա խարապ օլ-մուչ պինա վէ անլերին օտալարը, վէ միւթթասը-լընտա օլան փէհլիվանլար մէքթէպի պինասը իւէ պիզի միւթէհայիր գըլտը։ Պունլարըն գըսմը ա՛-զամը հէյ՛էթ ի սալիյէսինտէ օլմալը փէք ճալիպ ի տիգգաթ տըր։ Անըն իւսթ պաչընտան ալաղը պագար իքէն, վագթըյլե պինէլերճէ գալապալըղըն հայրէթլե սեյր էտիպ, տինէլմէքտէ օլտուգլարը օ-յուն մէնզարէլերինի, վէ կեահատա պիր էլ չըրփ-մագլե էթրաճա 'աքսէնտագ օլան եանգօլարը խա-յալ էթմէմէք էտէմէտիք։

Պիզ ղարիպ հիսախլաթլէ 1,800 սէնէ էվվէլ պէրհայաթ, չիմտի իսէ էօլիւ օլան պու չէհրին օօգագլարընը տօլալըր իքէն, Նատիօլիյէ 'ավտէթ էթմէքլիյիմիզին վագթը թէգարրիւպ էթմիչ իտի-յինի կէօրմէքլէ էսէֆ էթտիք. գիրա պու կիպի պիր էսեր ի նատիտէյի լայըգ ը վէճհ իւզրէ կէզիպ տօլաչմագ իչիւն կիւնլէր լազըմ տըր. եինէ տէ

պու գատարը իլէ իքթիֆա էտիպ, «Նէ՞ իչիւն պու չէհրէ պէօյլէ վուգու՝ պուլմուչ ուրր» սիւ՛ալը իլէ օղրաչըր իքէն, «Էկէր թէվֆէ էթմէզսէնիզ ճիւմլէնիզ ատ էօյլէ հէլաք օլաճագսընըզ» քէլամընըն խաթրլանմասը իլէ պէրապեր պիզ եօլուսմըզա րէվան օլսուդ։

ՀԱԼԷՊԼԻԼԷՐԷ ՎԷ ՀԱԼԷՊ ԶԸՊԱՆԸ ՕԼԱՆԼԱՐԱ ՖԱ՞ԻՏԷԼԻ ՊԻՐ ԹԷՔՒԼԻՖ

Ալմանիա Պէրն Տար իւլ ֆիւնունընտան Տօգ. Ա. Ց. ՃԷպէճեան իմզասը իլէ Աւետարէրին 9 նօմէրօսունատաքի պէնա միւթալա՛ա կիւզարըմ օլսուդ։ Տօգ. էֆէնտիներին մէզքիւր չըպան հագգընատա եազմըշ օլսուդուզ պէնատէն տօլայը նաչիզանէ սթի իւզ գիքր իհպարատթա իճթիսար էյլէտիմ։ Մէզքիւր վէհիմ իլլէթ օն սէնէյի միւթէճավիզ պիր միւտէթ հէր նէ գատար պուրալարատա տախի հիւքմիւնիւ իճրա էյլէմէքտէ իտի իսէ ատ, 'ինայէթի Պարի իլէ վէ գարիչմիզտէն Իմիրխանեան Սարգիս աղա նամ մէչհուր պիր ճէրրահըն հիմմէթիյլէ զայէթ հատիա պիր տէվաոը պուլունատուզունատան, թէ՞սիրի քիւլլիյէն մահվ օլմուշ, վէ օլ միւատէթտէն պէրու էօէրի պիւլէ կէօրիւլմէմէքտէ տիր։ Պիր գաչ կիւն մէսաֆէ ուզագլըգտա տիւչար օլանլար պուլունատուզընատան, միւրաճա՛աթ էտէնլէրէ 'իլլէթ եէնի թարի օլմուշ իսէ, մէզքիւր 'իլաճը իւչ կիւն գուլլանմադըս մուէթլագ խէլաս պուլուտուզլարը տա՞իմա մէչհուտի չէշմի իֆթիխարըմզը տըր։ Իլաճըն թէ՞սիրի պիրինճի տէֆ՛ա գուլլանըլըգընտա գանն էտէրսին եարայը չօզալոըր վէ գապարոըր, եա տա չիչիրիր կիպի տիր, իքինճիտէ պաշլար անիտէ քէմրելէնտիրմէյէ, իւչիւնճիւ տէֆ՛ա եըլանըն գապուդու միսիլու գավլատըպ տէօքեր։ Մէզքիւր իլլէթ պուտատան պիր սէնէ ագտէմ իքի կիւն մէսաֆէլի պիր գարիչէտէն պիրինին իքի կէօզլերինի պիւսպիւթիւն գափլամըշ խոր։ Մէրգուտ Սարգիս աղայա միւրաճա՛աթլա պիր գաչ տէֆ՛ա մէզքիւր իլաճը գուլլանըր գուլլանմազ էսերի գալմագսըզ խէլաս օլուպ ավէտէ էթտի, վէ տահա պու միսիլու նիչէլերի։

Լուքֆէն պէնտի 'ահիգիմի օղույան էֆէնտիլերուտէ անա տիւչար օլանլար պուլունուպ տա ֆա՞իտէմէնա օլմագ խաթէրլէր իսէ, պու խուսուստա Գայսէրիյէնին Մուհճուսուն գարիչէսինտէ Իմիրխանեան Սարգիս աղա ատրէսինէ միւրաճա՛աթ էթմէլէրի խուսուսի պիր ռուրէթտէ թավախյէ օլունաւր։

Մուհճուսուն ՅԱԿՈՌ Բ. ԵԶՓՈՒԿԵՆ

Մուխապ՛րիմիզին չէհատէթինին սըհհէթինէ չիւպհէ էթմէզ իսէք ատ, օլ չէհատէթին թըպգա էհէմմիյէթի հօգ ուրր։ Զիւնքի մէս՛էլէ միւթէխասսիսլէր վասրհասըյա թէհարրի վէ թէտգիգ էտիլմէտիքճէ նէթիճէ մէչքիւք գալըր։ Օլա պիլիր քի օլ չըպան ասլ Հալեպ չըպանը տէյիլ տիր, եախօտ պիր գաչ տէֆ՛ա կէօրիւլէն հիւսն ի նէթիճէ օլ տէվատան պաչգա սէպէպլէրին էսէրի տիր։ Պու միւնասէպէթլէ էհալիմիզ արասընտա չօգ տէֆ՛ա կէօրիւլէն պիր եանլըշ նազար ը տիգգաթ տավէթ էթմէք իտթէր իդ։ 'Իլլէթլէրին հագգիի տէվասընը թա՞ներն էթմէք իչիւն սալթ պիր գաչ թէճրիպէ քեաֆի տէյիլ տիր։ Սէպէպլէր վէ հալ ու քէյֆիյէթլէր 'ուտմանմէն միւրէքքէպ օլսուղընատան, անլերտէն հանկըսը պու չիֆա իչիւն չարթ ը էլզէմ իտիյի գօլայ խապեր վէրիւլմէզ։ Պու սէպէպտէն էն զիյատէ հազրգ տօգթօրլար պիւէ քէնատ թէճրիպէլէրինին նէթիճէսինէ տա՛իր պիրտէն պիրէ էմին օլմազլար։ Վէ տահա զիյատէ միւքէմմէլ թէճրիպէլէրէ միւրաճա՛աթ էտերլէր։ Իմտի էհալիմիզ արասընտա պա՛զը «ուստա»լարըն մէրհէմլէրի, եախօտ գօճա գարըլարըն թէրթիպ էթտիքլէրի թօզլար եա օթլար, միւթէխասսիս օլան տօգթօրլարըն, եախօտ (Տօգ. Նաճարեանըն տէտիյի կիպի,) Նաթուրանըն թէրճէմանլարըն Թէտգիգ վէ մու՛այէնէսիյէ Թէսլիմ օլունադագ, անլեր թարաֆընատան թաստիգ վէ թահօին էտիլմէզտէն էհալիյէ թավախյէ էտիլմէմէլի տիր։ Էզճիւմլէ էկեր Իմիրխանեան Սարգիս աղա քէնտի տէվասընը Թալատտա Տօգ. Տատա Թէսլիմ էթտէ, վէ միւտահիլէյհ հէմ տէվայը, հէմ տէվանըն չիֆա վէրտիյի չըպանլարը մու՛այէնէ էթտէ, վէ չըպանըն հագիգի Հալեպ չըպանը օլարղընը, վէ պու տէվանըն անըն 'իլաճը օլարղընը թաստիգ էթտէ, օլ զէման միւնասէպէթ իւզրէ օլ տէվա էհալիյէ թավախյէ օլունա պիլիր։ Էհալիմիզ միւթէ՛ալլէմ տօգթօրլարա չիմտիքինուէն զիյատէ էհէմմիյէթ վէրմէյի էօյրէնմէլի տիրլեր։ Ց. Գ. Գ.

ՁՕՃՈՒԳ ԷՄԶԻՐԷՆ ՎԱԼԻՏԷԼԷՐ

(Տօք. Ս. Ց. Մամալեան, Զեօյմաղըճաճ)

Քիւչիւք չօճուգլարընը պէալէնմէօքինէ մախսուս վասրթալարատան պիրիսի՝ վալիտէլէրինին սիւտիւ, տիկկրի՝ էվլերտէ պէալէնիլէն ինէք, քէչի, գօյուն, վէ սա՛իրէ սիւտլերի, վէ պուննլարա 'իլավէթէն, սիւտ, չէքեր վէ նիչասթէլէր իլէ թէսարիք էտիլէն սընայի՛ թա՛մամար տըրլար։

Վալիտէ սիւտիւնատ չէքեր, եաղ, քազէին, սու վէ թապի՛ի թուզլարընը թէնասիւպիւ օլպիր

սիւթլերինքինտէն տահա եարայըլըը պիր հալտէ պուլունտըղը ֆէննէն մուսատտագ իքէն, նի՛չիւն վալիտէլեր քէնտի չօճուղլարը իչիւն օլպիր վասըթալարա միւրաճա՛աթ էտէրլեր։ Պուննըն պիր պէլլի սէպէպի՝ վալիտէնին սիւտիւնիւն ազ օլտուղը իչիւն չօճուղա քեաֆի օլմամասը տըր։

Լաքին պիր վալիտէնին սիւտիւ նի՛չիւն ազալըր։

1. Պուննըն պիր սէպէպի՝ վալիտէլերին քէարէթի իլթիղալարը տըր։ Պու խուսուստա ուղուն ուզաթյա թաֆսիլաթա լիւզում կէօրիւլմէզ։ Մէմլէքէթիմիզտէ պա՛զէն զարուրէթտէն տօլայը էվին հէփ մէշղուլիյէթի էվ գաթընլարընըն իւզէրլերինէ պրագըլըր իսէ տէ, նիչէլէրինին սէրվէթի 3 եա 5 խըրտէթճիյէ քեաֆի իքէն, հինէ տէ էվ իչլերինին էն գօլայընտան էն կիւճիւնէ վարընճա-յա գառար սիւտ էմզիրէն պիր գաթընըն իճրա էյլէմէի թէ՛աճճիւպէ չայան պիր քէյֆիյէթ տէյի՛լ մի տիր։ Իչթէ պու սէպէպտէն սիւտ չօճուղա քեաֆի կէլմէզ։

2. Վալիտէլերին մըգտար ը քեաֆի ղըտա ալմամալարը, սիւտիւն մըգտարընըն ազալթուրգտան մատա, ղըտա վէրճի խասսէօինի տախ ո նիսպէթտէ թէննգիա էտէր։ Պու խուսուստա տախ կիւճլիւք տա՛իմա ֆագիրլիքտէ տէյլ տիր. օրթա հալտէ վէ անճագ քէնտի եէվմիյէ իտարէլէրինի չըգարա պիլէն 'ա՛իլէլերտէն զիյատէ զէնկին վէ հէր վագթ իսթէհսիլինի էլտէ էտէ պիլէն 'ա՛իլէլերտէ պու նօգտան միւչահէտէ օլաւնըյօր։ Եա ճէհալէթտէն եա տա քէնտի գօճաըընըն տահա զէնկին վէ միւ'թէպէր պիրիսի օլմասը խաթրը իչիւն հաֆթա պէ հաֆթա սըհհէթի իչիւն լազըմ կէլէճէք էթ, եաղ, սէպէպ կիպի թա՛ամլարընը էնվա՛րը ազալթմադա չալըշան պիր գաթընըն սիւտիւ պիրթապի՛ էքսիլիր։

3. Վալիտէլերին նամիզաճլըղընըն վէ կիզլի խասթալըգլարընըն սիւտիւն մըգտարընտա փէք պէօյիւք թէ՛սիրի վար տըր։ Պիր գաթընըն կիւնլէրճէ պաչ ացրըտը, իչթիհատըղդ, մի՛տէ պուլանթըտը, իչիւրմէ, իսնալ կիպի բահաթսըզլըգլարը նազար ը ի՛թիպարա ալընմազ։ լաքին պուննտան ղայէթ միւհիւք նէթա՛իճ մէյտանա կէլիր։ Պիր թապիպէ միւրաճա՛աթ էտէնէ գառար մէմէտէքի պիռաճ չօճուգ վէֆաթ էտէր։ Մէզքիւր բահաթսըզլըգլար պիր ազ տահա տէյմամ էտէր իսէ, թապիպին վալիտէյէ տէ պիր եարտըմը օլամազ։

Զիքր էյլէմիյիմ պու իւչ խուսուսաթ հէր քէս ազ եա չօգ մա՛լիւմ օլանլար օլտըղընտան, ասըլ թէ՛եիտ էթմէք իսթէհսիյիմ չու տէօրտիւնճիւ խուսուս տըր։

4. Թիզմիզաճ, էօվքէլի վէ էնտիշէլի թապի-'աթլարընը սիւտիւն մըգտար վէ խասսիյէթինճէ հասըլ էտէճէյի թէպտիլաթ, օլպիր սէպէպլերին օն միսլի վէխիմ նէթիճէլեր մէյտանա կէթիրէճէք տիր։

Վալիտէ սըհհէթինէ տիգզաթ էթմէքլէ պէրապէր, ֆիքրճէ տէ ասուտէ հալտէ պուլունուպ, Նիզա'տան կէրի տուրմալը, էօվքէ վէ գավզա կիպի հալէերտէն իճթինապ էթմէլի տիր։ Ճիւզ'ի պիր սէպէպէ մէպնի զէվճ վէ զէվճէ, գայնվալիտէ վէ պիրտէրլէր միյանընտա վուգու' պուլան զավզալար չօճուղընն սիւտիւնիւ 'ատէթա պիր զէհիրէ թահվիլ էտէրլեր։ Սիւտ իչթէ պու սէպէպտէն չօճուղա տօգունըը, գայ էտէր վէ իսնալ օլուր, վէ սա՛իր ֆէննա հալլերէ տիւչար օլուր։ Փրօֆ. Էտուրրտ պու խուսուստա չօգ ճէհտ ու ղայրէթ էթտիքտէն ասնրա, մէ՛յուսանէ չու քէլիմէլերի գուլլանմադա մէճպուր օլմուշ տըր. «Ինէքլերի չէքիպ չէվիրմէք, իտարէ էթմէք, վալիտէլերի իտարէ էթմէքտէն գօլայ տըր»։

Էյ վալիտէլեր, էվտէ նիզա'տան գաչընարագ միւմքին մէրթէպէ սաքին պիր 'էօմր կէչի՛րմէյօր մըսըն, քէնտի վիճուտինէ էթտիյին զատրընտան մա'տա, չօճուղընա պէօյիւք տար էտիյօրսըն, անը գաթլ էտիյօրսըն։ Ֆիքրինի ասուտէ, զամիրինի կիւնահատան պէրի սագլա, չօճուղընա էյիւք էտէրսին. օլ վագթ չօճուղու էմզիր։ Վիճուտինի քէսրէթլի իչթիղալտան էսիրկէ, մի՛տէնէ ղըտալը թա՛ամլար վէր, ֆիքրինի էնտիշէտէն, տիւրինի քէսրէթ ի թէքէլլիւմտէն էսիրկէ, վէ պուննը հիչ տէյլ իսէ մէմէտէ օլան չօճուղընըն խաթրը իչիւն էյլէ։

ԹԱՍԹԱԽԱՆԷՆԻՆ ՊԱ'ՁԸ ԻԽԹԱՐԱԹԸ

(Փրօֆ. Ա. Ճ. Պէչէեան, 'Ա.ՅՈՒՆԱՑ)

1.

Էմրազ ը մուխթէլիֆէնին ատֆ'ի պապընտա խասթախանէնին գուլլանտըղը ուսուլ չօգճա իքի տիր. —Մու'ալէճէ վէ պիր տէ պըչագ, եախօտ'ա-մէլիաթը ճէրրահիյէ։ Հէքիմլիքտէ պըչագ իսթի'-մալը թա իւք կիւնտէն պէրու մէվճուտ իսէ տէ, անլէր 'ալէսսէվիյէ խաֆիֆ վէ վիճուտին սաթ-հընա մախսուս թագզմտան օլուպ, իչպու ֆէն-նին 'ամա՛իպաթը սօն վագթլարըն ասարընտան տըր։ —Եիներին, պախուսուս Ֆլըրօֆօրմուն 'ամէ-լիաթ ը ճէրրահիյէյէ կիրտիյի Թարիխտէն պէտ իլէ ճէրրահ՝ պըչագը՝ էհլինէն էլինտէ, կէօրմէտիք-ճէ ինանըլմասը միւչքիլ օլան ղարա՛իպաթ իճրա էյլէմիշ տիր, վէ էտիյօր։ Մէվճ իւչ մէրիգին ա-րաբընտա սալճ պիր գաչ տագիգէ գալտըղը նի-չէ սըրալարտա անճագ ուսթա հէքիմին ալաթը ճէրրահիյէսի տիր քի, իմտատա եէթիչիպ, անը հա-

յաթընա ի'տէ էտիյօր։ Ինսթիտիւտէն «իմ-թարաթը» տէմէքլէ մէզքիւր մագուլէտէն օլան 'ամէլիաթը մուհիմմէտէն իսթիխարաճ օլունընա պիլէն պա'զը տէրսլէրի անլաթմագ իսթէյօրըզ։

1. Իլ+ տէր» պու սըր։ —Հէր ճէրրահ ըմ տէյէնին էլինէ քէնտինի թէսլիմ էթմէյիպ, հէր հալատէ էհլինի արա պուլ։ —Պաշըմ եա կէօզիւմ աղրըսըզընսա, սօղուգ թէ՞սիրինտէն, գըշ մէվսիմինտէ չօգլարա վագը' օլտուղը կիպի, այագլարըմ եա էլլէրիմ կիճիլտիյինտէ, վէ եահօտ նէգլէ վէ սըթմա կիպի տիւզէնսիզլէքլէրտէ պէն պիր Լօգման արամամ. վասաթ տէրէճէտէն ի'թիպար օլունան հէր հանկը պիր հէքիմտէն եարըմ ալա պիլիրիմ։ Ճադաթ 'իլլէթ տէրսունտէ վէ տէրինտէ իսէ, —գարնըն, պաղարսըզլարըն, վէ եա ճիկէրին աչըլմասը կիպի փէք թէհլիքէլի պիր ճէրհ թալէպ էտէն հայաթ վէ մէմաթ մէ՞էլէսի իսէ, օլ զէման նէթիճէսի պաղընսա միւմքին մէրթէպէ էճիւէթ ի քեամիլ արարըմ։ Էհլիյէթ վէ չէֆգաթընա չէւահէ էթմէտիյիմ պիրինէ, անճագ անա թէսլիմ օլա պիլիրիմ։ Նէ' 'աճա՞իպ։ Նա՞սըլ օլուպ տա ատէմ, պիր տահա աչըպ աչմայաճաղընըզ պիլմէտիյի կէօզլէրինի ասն տէֆ'ա օլարագ գաիպայըպ, ճէրհ օլունմագ իւզրէ, 'ամէլիյաթ մասասը իւզէրինտէ ուզանարագ, էօլիւմէ միւչապհո օլան քլօրօֆօրմաճն հիւքմիւնէ քէնտի քէնտինի թէսլիմ էթմէյէ բազը օլուսյօր։ Պուննա պիր սէպէպ պուլունսըզը հալընն ասլէն թէհլիքէլի օլտուղունու հիսս էթմէսի իսէ տէ, տահա պէօյիւք պիր սէպէպ ֆՖանը սըր։ 'Իլլէթինին թամմ նէ օլտուղընա, վէ տէֆինին չարէսի նէ իտիյի հագգընտա ճէրրահընընն վուզուֆը թամմը օլտուղընա քեամիլ ի'թիմատը վար սրր։ Մէս՞էլէյի բուհանի տա՞իրէյէ չէվիրէճէք օլսագ, հալ 'այնէն պէօյլէ տէյի՞լ մի տիր։ Պաշգալարընն ազ չօգ եարարմ էտէպիլէճէյի բուհանի զա՞իֆիլքլէր վար. վէ հիչ քիմսէսէն մէտէտ օլմայան 'իլլէթլէր տէ վար։ Տիւրլիւ տիւրլիւ մէզհէպի վէ բուհանի միւչքիլաթտա, պիզտէն 'ագըլը վէ թէճրիպէքեար օլան էյի քիմսէլէրին թէտպիր վէ նասիհաթընա միւրաճա'աթ էտիպ, անլէր իլէ իսթիչարէտէն միւսթէֆիտ օլա պիլիրիզ։ 'Էսմիւբ եօնուլուղընընն պիտայէթինտէ պուլունան պիր քիմսէ իչիւն, հանկը մէզքէպէ եա քիլիսէյէ կիտէճէյի, նէ քիթապլար օգուսյաճաղը, քիմլէրին տօսթլուղընա թալիպ պուլունըպ, նէ ճինա խըսմէթլէր իլէ իչթիղալ էտէճէյի կիպի մաատէլէր հագգընտա մուգթէտիր քիմսէլէրին նասիհաթ վէ մու'ավէնէթինէ միւրաճա'աթ էթմէք, վէ եահօտ, ֆ. Մուգաատէտէ անլամատրղը այէթլերի իսթիֆսար իլէ քէնտինին մուխթէլիֆ ֆարզլարը հագգընտա էրպապ ը վուզուֆընն տէլսէթինի արամագ, —պունլար հէր հալտէ խայրը թէչէպպիւ սահտան սըրլար։ Լաքին ատէմ տօղրուտան Ալլահ իլէ օլան 'ալագասըյլէ օղրայմագ հալինէ կէլտիյինտէ, գունտուզ Ալլահընն 'ինտինտէ կիւնահլարընն աղըրլըզը քէնտի իւզրինէ տաղլար կիպի պասարագ, «Նէ՞ եափայըմ քի խէյտա պուլայըմ» ֆէրեատրյլէ միւղթարիպ օլտըղընտա, օլ վագթ հալ պաչգալաչը։ Օլ վագթ ճիւմլէ ինսանի չարէլէր պօչա չըզար։ Պու 'իլլէթ տէրինտէ վէ ճանտա օլուպ, պէչէրիյէթ տրաբընտա էլի օրայա եէթիչէպիլէն ուսթա եօգ սրր։ Պիրի անա տէյէ պիլիր, «եա՛ Բապպ, պէն կիւնահքեարա մէրհամէթ էյլէ» այէթի կիւնտէ չոս գաատար տէֆ'ա թէքրարլամալը սրն։ Տէօրթ ինճիլլերի, եահօտ Մէզամիր քիթապընը օչենտէ 50 տէֆ'ա պաչտան պաչա օգուսյուպ պիթիրմէլիսին։ Կիւնահլարընն հիչ պիր տանէսինի քէթմ էթմէյէրէք ճիւմլէսինի իգրար էթմէլիսին։ Ա՛ճ վէ սուսըզ վէ ույգուսըզ գալարագ ճէսէտինէ ճէֆա վէրմէլի սին։ Էմվալընը տաղըթմալը սրն։ Մուգաատէս 'ատտ օլունան դիյարէթկեահլարա կիթմէլի սին։ Խայրաթխանէլէր եափտըրմալը սրն։ Սրգ սրդ Հաղրպ-ընէն ալմալը սրն։ Կէճէ կիւնտիւզ քիլիսէտէն այրրլմամալը սրն։ Պիչարէ ատէմ, 'իսեանլարը սէպէպսինտէն հագգ ղազապընա մազհար օլաղընը հիսս էյլէսիյի թանղրընն թէվէճճիւհ վէ թէպէսսիմիւնիւ գազանմագ խաթրը իչիւն պաննլարընն ճիւմլէսինի քէմալը սատտագաթլէ իճրա էթտիքտէն սօնրա երինէ քէնտինի էսկի եէրտէ պուլուր. Երինէ կէօզլէրինի գալտըրըպ սէմայա պագամագ. Եինէ տէրուսի տա՞իմ չալգանան պիր իզթիրապ տէրեասը օլուպ, վիճտանընն էօլմէզ գաբրալարը հալա քէնտինի կէմիրմէքտէ պուլուսնընը։ Պաղրսագլարը պիւքիւլմիւչ, վէ եահօտ պէօպրէքլերի գըսմէն թաչ քէսիլմիչ պիր խասթայա չիֆա վերմէք իչիւն անընն գարնընա խարիճտէն մէրհէմլէր սիւրմէք, սիւլիւք եափըչտըրմագ, արգասընը չըգտըրմագ, վէ եա տա, գալէմի վէ նէֆէսի քէսքին քիմսէլէրէ միւրաճա'աթլէ նուսխալէր վէ քեաղըտլար եազտըրըպ, էսրարէնկիզ հէյէթլեր վէ մըրըլթըլար իլէ անընն պաչընա օգուրմագ օլ 'իլլէթին տէֆ'ի իչիւն նէ տէրէճէ թէ՞սիր էտէր իսէ, կիւնահլարընա ույանմըչ օլարագ 'ինտա Ալլահ սէլամէթ վէ մաղֆիրէթ արայան պիր կիւնահքեարա տա, տէվա տէյիւ թավսիյէ օլունան

մէզքիւր չարէլէր վէ էմօալլէրի անուէն զիյատէ զիյատէ թէ՞օիր էթմէտիքլէրի՝ փէք չօգ քիմսէ-լէրին թէճրիպէլէրիյլէ թէսահհիւհ էյլէմիչ պիր հազիգաթ սրը։ Եէհօվայը Թա՛իֆէլէրին իլահ-րը սըրաօընատա կէօզէտէն, վէ եղիսէ փէյղամպէրի քէնտի մէմլէքէթինին փուռ քահինլէրինտէն, եախօտ էֆսունճուլարընատան պիրի կիպի սիւչիւ-նէն Սիւրեանի Նէեմիանըն, եղիսէնին գուլիպէ-սի գափուսընատէք կէլմիչ իքէն զազապա-նըպ կէրի սէօնմէք գարարընա կէլմէսի պիր հի-սապա տօղրու իտի. — պիւթիւն վիճուտինի չիւրիւթմէքտէ օլան ճիւզամ խասթալըղընա Ծոր-ղանանըն սուչու նէ՞ թէ՞սիր էտէմէք։ — Վիճու-տին սաթհընա տօգուռնան սու քէմիքլէրէտէք եէ-յէն 'իլլէթէ նա՞սըլ չիֆա վէրսին։ — Կիւնահ ճա-նըն պիւթիւն գապիւիյէթլէրինի չիւրիւթմէքտէ օլան տահա ատհչէթլի պիր ճիւզամ սրը քի, իլա-հի միւտահէլէ օլմասըգճա անընլէ միւլէմմա վէ լէքէտար օլան ճանը սէրեալարընն սուչը փագա-յամազ։ Էմրազ ը տախիլիյէյէ չիֆա վէրմէք իւզ-րէ օլ մախֆի սէմթլէրէ էլ եէթիչտիրէն ուսթա-լար՝ համա օլսուն պու կիւն ազ պուլունմայօր-լար։ Բուհանիյէ կէլինտիքտէ, Քիթապընն պիլտիր-տիյինէ կէօրէ, չու վահի ճիհանտա ատլէթ պիր Զաթ, — անճագ եէք Հէքիմ վար սրը քի, կիւնա-հընն ճանտա հասըլ էյլէտիյի խարապաթը Թա՛միրէ մուգթէտիր օլուչօր, Ծհոսա։ Բուհանի նէսանէյլէրէ, վէ կէօրիւնմէզ 'ալէմէ անատան տօղմա քէօր օ-լանընն կէօզլէրինի աչմագ իչիւն, «Պէն տիւնեա-նընն նուրը իմ» տէմէյէ լիյազաթը օլան անճագ վէ անճագ պիր Զաթ վար սրը։ Զիւնքի, նէմ' ի պէչեր իլէ քէնտինի թէվինա էսէրէք անընն ուղ-րունա քէնտինի ֆիտիյէ վէ գուրպան Թազտիմ է-տէճէք Սահիպ ի քէմալ օլան Իպն Ուլլահ եալը-նըզ Քէնտիսի սիր։ — Զիւնքի, Ալլահընն քէնտի գատիմ գավմընա վա'ալարընընն, վէ իլհամը Թահ-Թընատա 'իլան էտիլէն ճիւմլէ իխպարաթը փէյ-ղամպէրանէյնին էնճամը օ սրը։ — Զիւնքի, 'ասբ-լար էվվէլ եասյինին խապէր վէրտիյի «Իսեանլա-րըմզը իչիւն եարալանան, կիւնահլարըմզը ի-չիւն տարպ օլուննան, վէ պէրէլէրիյլէ չիֆա պուլ-տուղմզը» նէյասքեար եալընզ Քէնտիսի սիր։ Սալիք իւզ զիքր ճիօհանի չիֆա միսալընատա կէօ-րիւլտիւյիւ կիպի, պուննատա տախի, անճագ տահա սէրին չիր մա'նատա, չարթ նման սրը։ «Օզուզա իւ-ման էտէն հայաթա մալիք սիր»։ — «Պանա իման էտէն էօլօք տախի եաչայաճագ սրը»։ «Սանա՝ իման-նընա կէօրէ օլսուն»։ — Իման, եա՛նի իսլահ ը նէֆս խուսուսընատա ատէմ քէնտի 'աճզընը քեամիլէն հիսա իլէ Ծհոսաօըն պինհայէ մուհապպէթ վէ գուտրէթինէ քէնտի քէնտինի թէսլիմ էյլէմէք։ — Իման, եա՛նի չըպուդ ատամայա մէրպութ պուս-լունաըղը կիպի, ատէմ Ծհոսա իլէ էօյլէ պիր իթթիհատատա պուլունմագ քի, քէնտինին հայա-թը Ծհոսաըն հայաթը օլա։ — Իման, եա՛նի Ծհ-սաօըն «Ատրտմճա կէլ» տա'վէթինի տօղրու ան-լայըպ, 'էօմրիւն հէր անվալ ու թէպէտտիւլաթըն-տա անըն 'էօմրիւնէ վէ թապի'աթընատա իմթիհալ էթմէք։ — Պէօյլէլէրէ տիր քի Ծհոսա ատյօր, «Սէլամէթլէ կիթ»։ — «Ճէոաբէթլէն է՛յ օղուլ, կիւ-նահլարըն տանա 'աֆվ օլունսը»։ — Պէօյլէլէր տիր քի, տէյէ պիլիյօրլար. — «Կիւնահքեարլարըն պէօ-յիւյիւ իտիմ, ամմա 'ինսայէթ պուլտուս»։ — «Ա-նըն գանընըն վաօրթասըյլէ ֆիտիյէյէ, եա՛նի կիւ-նահլար 'աֆվլըղընա մալիք իզ»։ — «Պիզ իմանլէ թէպրիր օլունմըշ օլմազլէ, Բաթպըմըզ Ծհոսա Քրիստոսըն վաօրթասըյլէ 'ինա Ալլահ աէլամէթէ անճագ մալիք իզ»։ — «Եաչայան արթըգ պէն տէ-յիւ իմ, պէնտէ Քրիստոս եաչայօր»։ — Սէն պու-հէքիմի պուլմա՞շ մը սըն։ — Եալընըզ Անըն վէրէ պիլէճէյի սըհհէթ վէ հայաթա մալիք օլմա՞շ մը սըն։

ՏԷԼԱԼԷԹ Ի ԻԼԱՀԻՅԷ

(Կոբաթաթ էֆ. Ճ. Քելէնճան, Գայսէբէյէ)

Սօն պիր գաչ սէնէ զարքընատա Ալլահընն մէր-համէթի ու 'ինայէթինին վէ մուգատտէս բուհաս-նըն զիյարէթի էտիպ, բուհանի ուչանըգլըգ մէյ-տանա կէթիրտիյի մահալլէրտէ կէրէք գալպլէրինս-տէ եէնի պիր հայաթ պէտ էյլէմիչ օլան էֆրատընն վէ կէրէք տահա զիյատէ անը խարիճտէն սէյր ու թէմաշա, վէ թէտգիգ ու թէնգիտ էտէնլէրին տիգգաթընը ճէլպ էյլէմիչ օլան իքի էհէմմ մէսա՞իլտէն պիրի մուգատտէս 'էօմր, վէ տիկէրի իսէ Բուհատան թէչվիգ օլունմագլըգ եա տէլալէթի իլահիյէ մէս՞էլէսի տիր։

Պիրինճիսի պու մի՛թէպէր զաղէթանըն սիւ-թունլարընատա միգտար ը քեաֆի սէրմայէ ի պահս ու մէգալ օլմաշ սրը։

Պիզ պուրատտա նիչէլէրին սու ի իօթի՛մալ էթ-տիքլէրի, զայրիլէրին թէճրիպէ ի զաթիյէ իլէ թատտիգ վէ պահս էյլէտիքլէրի, սա՞իրլէրին իսէ քիւլիյէն ճէրհէ չալըշարգլարը տէլալէթ ի իլահիյէ մէս՞էլէսինէ նազար ը տիգգաթ տա'վէթ էթմէք իօթէրիզ։

Տէլալէթ ի իլահիյէ պիր վագը՛տա սրը. Ալլահ տիւնեայը պիր սա՛աթ կիպի գուրմըշ, վէ պիր միւտտէթ քէնտի պաչընատա իշլէսինն տէյիւ անը ճի-հանտա թէրք էթմիչ տէյիլ, անճագ ուլունիյէթինն

իւզնիւմ ի սալիսի օլան Բուհ իւլ Գուաուս իլէ անտէ իւլէյօր, վէ առէմլերին գալպլերինտէ թէմէքքիւն էյլէյիպ, անլեր իլէ սիրի պիր 'ալագաաս պուլունույօր իսէ, վէ ֆէրսին գալպինտէ եէնի պիր հայաթ հասըլ էտիպ, անը պիր եէնի մախլուգ էտիյօր իսէ, անը սէվգ ու իտաբէ, իրչաս վէ թէկվիգ էտէճէյինէ ատ չիւպհէ եօգ սըր։

Եէնի ոզուչ վէ Բուհաան ոզմագ ալենիլէն հալ Բուհ իւլ Գուաուս, ալըպ էօմրիւմիւզիւն սիւմլենին անըն եէտ ի մութլաղընա վէրմէք իսէ, միւ"մինէ եալամագ Քրիսաոս օլաճագ, վէ օ ճիաատէն «Պէնտէ պէն ատլիլ, Քրիսաոս եալայօր,» ատէյ պիլէճէք սիր։ Շու հալտէ ատլալէթ ի իւահիյէ պիր վագը'ա սըր։ Ալլահ միւ"մինին գալպինտէ քէնտի թահթընը գուրուննա, պիթթապի' անը իրչաս էտէճէք սիր։ Պունը Ք. Մուգաատէա սախի սէրահէթէն Թա'լիմ էտէր. «Սէնի Թա'լիմ էտէճէյիմ, վէ կիտէճէյին եօլտա սէնի իրչաս էտէճէյիմ. կէօզիւմ իւզէրինտէ օլարագ նասիհաթ էտէճէյիմ։» Մէզ. 32. 8։ Քէզալիք Էմս. 3. 6։ Եա. 58. 11, վէ էրնէ Ցովհ. 8. 12։ Ֆագաթ ատլալէթ քէլիմէսի ճիւզ'ի պիր թէպտիլաթ իւլէ զէլալէթ օլ սըրը կիպի, ատլալէթ ի իւահիյէ մէս"էլէսինի եանըլը անլայըպ, անը տիգգաթսըզճա իֆատէ էյլէմէք պա'իս ի զէլալէթ օլարագ ֆէնա նէթիճէլեր մէյտանա կէթիրէ պիլիր։

Տէլալէթ սըրֆ Ալլահըն Բուհը վաօրթասըյլէ պիր տէրուննի սէտա եա սէվգըյաթ հալինտէ վագը' օլաւ ատյիւ տիւշինմէք խաթա սըր։ Բուհ օլան Ալլահ բուհը ինսանիյէ թէ"սիր էտիպ, ատէմլերէ խուսուսի իհամ իւլէ քէնտինի ոզրաւտան քէչֆ էտէր իսէ տէ, 'ալելքսեր Օ սուրէթ ի թապի'իյէտէ իլլեր վէ պիր թագըմ ֆարգը եօլար իւլէ տէ սէօյլեր։ Էզհիւմլէ մուգաատէրին վուգու'աթընա, սա"իրլերին իխթարաթընա վէ Ք. Մուգաատէատէ Օ պիզե սէօյլեր։ Իմտի պիր ֆէրա մահզա քէնտի գուսուրլու թէչվիգաթ վէ թէմէյ. եիւլաթընա նագարէն իլէմէք եանըլը սըր։

Պիր եօլճուլըգ էթմէյի թաստիմ էթմէքտէ օլան պիր զաթըն Ալլահ կիթմէմի իսթէ՞ր մի տէյիւ մի տէյիւ միւթէրէտտիսա իքէն, պագալըմ էկեր զաթըրթը պուլուր իսէմ, Ալլահ իսթէյօր իսիյինի անլայրպ կիտէրիմ, եօգ պուլունմազ իսէ, կիտէմէմ վէ Ալլահ իսթէմէյօր, տէմէք սիր,» սէօզիւ չայան ը թագպիհ սիր. զիրա քէնտիսի օլ չէհրին եէբլիսի օլմաուրզը հասէպիյէ, պիւէմէտիյի վէ պուլամայաճաղը զաթըրթըյը պաչգաաը արասա պուլամագ իսի։

'Իօմրիւն իրի ուճագ հէր պիր վագը'աընտա ոզրաւտան ատլալէթ ի իւահիյէյէ մուննաթազըրէն իչլէմէքտէ վէ սէօյլէմէքտէ իսիյինի իատի'ա էյլէյէն պիրինին եանըլը պիր մու'ամէլէտէ պուլունմասը, վէ պիր սահիպ ի 'ագլը օէլիմին զապուլ էտէմէյէճէյի պիր իատի'ատա պուլունմասը թուհաֆ ատյիլ մի սիր։ Տէլալէթ ատէմին նուր, մա'լիւմաթ վէ թէճրիպէքեարլըզը իլէ միւթէննաթիպ սիր։ 'Իլմ ի բուհ ը ինսանի մու'ալլիմի Փրոֆ. Ճէյմըն բուհի 'ամէլլերի թէֆսիր ու իզահ էյլէմէք իւզրէ ատերմիյան էյլէսիյի նագլ ու իսալ (Բրահնֆլըն) գավլը պու ատլալէթ մէս"էլէսինի տախի իզահ էտէ պիլիր։

Մէզքիւր գավլ չուննան 'իպարէթ սիր. Ալլահ մութլագ պիր նուր օլուպ, պիճիւմլէ մախլուգաթ, խուսուսա ինսանլար պիրէր ճամա միչապհ օլարագ, օլ նուր ը մութլագը քէնտի քիթլէրինտէն կէչիրմէքտէ օլուրլար։ Նուր հէր զէման վէ հէր ճամ իչիւն 'այնի սիր. ֆագաթ ճամլարըն քէրէթէսի, գալընլըգ վէ չէքլլերի խուսուսը, պէրրագլըգլարը 'այնի օլմամագը հաճպիյէ օլ նուրը ֆարգը սուրէթտէ կէչիրիրլեր։

Պի'այնիհի Ալլահ սէօյլեր, առէմլերտէ զահիր օլուր, վէ իրտուէթինի պէյան էյլեր. վէ Օ 'այնի սիր, ֆագաթ ինսանլար խըլգ ու թապի'աթ, գապիլիյէթ, թա'լիմ, գանըչ վէ թէճրիպէ խուսուսընտա 'այնի օլմաոզլարընտան, անը օլարը կիպի անլամագա մուգթէտիր օլմազլար. իմտի ճամ պէրրագլանտագա, ֆիքր թա'լիմ օլաննտագա, թէճրիպէ ի զաթիյէմիզ, թապի'աթա, մուգաատէրին վուգու'աթընա վէ քիւթիպը մուգաատէսիյէ օլան վուգուֆըմըզ թէզայիւտ էյլէտիքճէ, օլ նուրը տահա կիւզել պիր սուրէթտէ 'աքս էթտիրէճէյիմիզ, վէ տէլալէթ ի իւահիյէ հագգընտա էֆքեարըմըզըն տահա զիյատէ տօզրու օլաճաղը չիւպհէտէն միւճթահիդի սիր։

Ալլահա օլան թէօլիմիյէթ վէ գուրպիյէթի 'այնի տէրճէճ հագիգի օլան իքի միւ"մինլերին 'այնի մէս"էլէտէ թէխալիֆ էթմէլերի, վէ Ալլահըն իրատէթինի ֆարգը հիտս ետ թէֆսիր էթմէլերինին սէպէպինի պուրատա արամալը իզ։ Եանըլը պիր թա'լիմտէն պահա վէ անը թէրվիճ էտէն վէ սէօյլերինտէտէ պիլիմէյէրէք քէնտի քէնտինի ճէրհ էտէն պիր խրիսթիանըն բուհանի 'էօմրիւնէ վէ տէրուննինտէ Բուհ իւլ Գուաուըն եաչատըղընա տա"իր գանի' օլան պիրի «Մատամ քի Ալլահըն Բուհը քէնտինտէ իչլէյօր, նի՞չիւն պու խաթայը քէնտինէ կէօսթէրմէյօր» միւ"ալլընա պալատէ մէզքիւր խուսուսատտան քէնտի ճէվապընը ալա պիլիր։

Տէլալէթ օլուննմագ իչիւն գալպին ճաճ վէ փաք օլմասը լազըմ սըր. ֆագաթ ճանի պու հէր զէման վէ վագը'ատա քեաֆի տէյիլ սիր։

Ալլահ ատէմի պիր մաքինա կիպի գուլլանմագ։ 'Ագլը, մանթըգը վէ միւլահազաարը խոր կէօրմէք 'ատէտ սիր. ինսանըն իրատէ ի ճիւզ'իյէտի վար սըր։ Պիր ատէմի նէ գատար էյի պիլիր իսէմ, անընլէ նէ գատար չօգ 'ալագա էթմիլ վէ թապի'աթ ու սիրէթինէ նէ տէրէճէ վագըֆ օլմուշ իսէմ, հէր հանկը պիր մէս"էլէտէ անըն վէրէճէյի բէյ ու գարարը վէ պէյան էտէճէյի էֆքեարը օլ տէրէճէտէ անլայա պիլիրիմ։

ԿԻՐԱԿԻ ՄԵԿԹԷՊԻ ՏԷՐՍԷԼԵՐԻ

ՅԻՍՈՒՍ ՊԻՂԱՏՈՍԸՆ ԷՕՆԻՒՆՏԷ
Ցովհ. 18. 28—40։
21ՆԴԷ ԿԷՐ, Մ–Յ 28, 1905
ԱՑԷԹ Ի ԳԷՐԻՄԷ Ա.Յ. 37։

Սօն տէրսիմիզին մէվզու՛ը պահը օլան տօ՛ռատան սօնրա, Յիսուս իլէ չակիրտլէրի Գեթսեմանի պաղէսինէ կիթտիլէր։ Յիսուս օրատա սա՛իր ինճիլ մուհարրիրլէրինին ճիւմլէսի Թարաֆընատան նազլ ու հիքայէ էտիլմիշ պուլունուպ տա Յովհաննէս Թարաֆընատան զիքր էտիլմէյէն միւտհիշ իզթիրապը տէրսունիյէ տիւչար օլսուս։ Պա՛ղը քիմսէլէր մէզքիւր տօ՛ռատա կէօռԹէրիլէն օիւքիւնէթ վէ իթմինանը խաթըր՝ Գեթսեմանի պաղչէսինտէքի իչպու. իզթիրապը տէրսունի իլէ Թէ՛լիֆ էթմէքլիքտէ միւչքիլաթ չէքէրլէր։ Լաքին օ սա՛աթ զուլմէթ սա՛աթը օլուպ, 'ալէնի մէ՛մուրիյէթինին իպթիտասընատա քէնտիսինի իղվա էթմիշ օլան ՇէյԹան անըն իւզերինէ Թէքրար հիւճում էթմիշ իսիյի կիպի, տիւնեանըն կիւնահլարընըն եիւքիւնիւն քէնտիսինի էզմէքտէ օլսըղընը հիսս էտիյօր իտի։ Լաքին օ պու միւճատէյէտէն միւզաֆֆէր չըզսը, վէ մուհաքէմէսի էօնասընատա ֆէվգաննի օտատա չակիրտլէրի իլէ գօնուչըր իքէն կէօռԷրմիշ օլսըղը 'այնի հուզուրը հալ վէ իսթիրահաթ ը պալը կէօռԹէրտի։

Յիսուս Ցուդա Թարաֆընատան էյէ վէրիլմէսինէն օնրա, իպթիտա ասպզգ պաչ քեհանին Աննայա կէօռԹիւրիւլտիւ, վէ Աննա տահի անը քէնտինին կիւվէյիսի վէ օ զէման պիւգի'իլ պաչ քեհանին պուլունան կայիափայա կէօնտէրտի, վէ օրատա Սանհեդրին մէճլիսի Յիսուսը իսթինթագ էտէրէք, էօլիւմէ միւռԹահագ սըղը տէյիւ հիւքմ էյլէտի։ Լաքին Սանհեդրին գաԹլը մուճիպ օլաճագ պիր ճիւնհա եա ճինայէթի կէճէլէյին Թահդիգ վէ Թէտդիգէ մէ՛զուն օլմասընըղընատան. էրԹէսի կիւնտիւզ գաւսար Թա՛Թիլ ի միւզաքէրաթ էտիպ, օ զէման անը բէսմէն էօլիւմէ հիւքմ էթտիլէր։ ԻչԹէ պու Թա՛Թիլ ի միւզաքէրաթ էանասընատա իտի քի տիւչմէնլէրի Յիսուսը իսթինհզա էտիպ, անըն եիւզիւնէ Թիւքիւրտիւլէր. Պետրոս քէնտի Բապզընը ինքեար էթտի։ Յովհաննէս օլ իլք մուհաքէմէլէրի հիչ զիքր էթմէյօր, վէ պունըն տա սէպէպի գըսմէն անլէրին զաԹէն տիկէր Ինճիլ մուհարրիրլէրի Թարաֆընատան հիքայէ էտիլմիշ օլմալըը, գըսմէն տէ անլէրին նէթիճէսինին իլէրիտէն գարարլաչըրըլմըչ օլմասը իտի։ Կայափանըն հուզուրընատա իճրա էտիլէն մուհաքէմէտէն մագհէտ Յիսուսըն սուչլը, եախօտ սուչսըզ օլըրղընը անլամագ տէյիլ, անճագ զաԹէն գարարլաչըրմըչ օլըրգլարը վէճհլէ անը գաԹլէ հիւքմ էթմէք իչիւն պիր պէհանէ պուլմագ իտի։

Այ. 28։ Սանհեդրին Թարաֆընատան էօլիւմէ մահքիւմ օլորգտան սօնրա, Յիսուս վալիյէ կէօԹիւրիւլտիւ։ Տահա վագԹ էրքէն իտի, վէ Յիսուսըն քէնտինին հուզուրընա կէթիրիլճէյինի պիլա չիւպհէ զընընէն անլամըչ օլան Պիղատոս՝ անը հուզուրընա գապուլ էթմէք իւզրէ հազըրլանմըչ իտի։ Իհթիմալ քի Քրիստոս օրայա օրԹալըգ ազարտըգտան ազ վագԹ սօնրա, կէթիրիլտի։ «Հիւքիմէթ գօնաղը» պէյլի Հերովդէս Թարաֆընատան պինա էտիլմիչ սէրայ իհիյաճտէ, անընն հէյքէլինին հէման չիմալ Թարաֆընատա քեա՛ինին օլան Անթօնիա գա՛լասը օլմասը տահա զիյատէ միւհԹէմիլ ուրը։ ԻչԹէ մէչհուր Հիւդն ու էլէմ Թարիգի պուրատան կիտէր։ Եէհուտիլէր՝ չէրի՛աթ ը Մուսէվիյէ ահքամընճա, հէփ մայալը նէանէլէրի քէնտի խանէլէրինտէն տէգ՛ էյլէմիչլէր իտի. վէ իչինտէ մայալը պիր չէյ պուլունուպ տա քէնտիլէրի օլ վէճհլէ նահաք օլմասընըլար տէյիւ հիւքիւմէթ գօնաղընա կիրմէտիլէր։ Րօմալըլար ի'տատ ճէզասը վէրմէքլիք հազգընը Հիհուտիլէրին էլինտէն ալմըչ օլորգլարընատան, Եէհուտիլէր Յիսուսը Պիղատոս կէթիրտիլէր։ Անլէր Ստեփանոսը գաԹլ էյլէտիլէր իսէ տէ, օլ մու'մէյլէ խալգըն հիտտէթ ու զազապընըն զայը ի մէչրու՝ պիր նէթիճէսի իտի։

*Այ՞Ր 29—32։ Պիղատոս՝ մէչհուր պիր Րօմալը խանէտան ա'զասընատա օլուպ, Եէհուտիյէյէ Թ. Միլատըն Թազրիպէն 26սընատա կէլմիչ վէ 10 սէնէ գատար մէ՛մուրիյէթինտէ գալմըչ տըր։ Անըն մագարր ը հիւքիւմէթի՝ Գայսէրիյէի Փիլիպոս իհիյաճ տէ, հէր սէնէ պայրամլար զէմանընատա Երուսաղէմ կիտէր իտի քի անը իղթիչալաթ վուգու'ընա գարչը հիմայէ վէ մուհաֆազա էյլէսին. Եէհուտիլէրին հարամ հալալ խուսուսընատաքի վէօվէսէ վէ գուրսունԹլարընըն հիւքիւմէթ գօնաղընա կիրմէյէրինէ մանի՛ օլորղընը պիլտիհյինտէն, Յիսուսը նէ գապահաթ իլէ իթհամ էթտիքլէրինի սօրմագ իւզրէ, քէնտիսի տըչարը չըզսը։ Եէհուտի բու՛էսասընըն իլք ճէվապլարը վէք մէհսուրէթքեարանէ իտի։ Անլէր Պիղատոս Յիսուսը քէնտիլէր մուհաքէմէ վէ հիւքմ էթմիչ օլորգլարընատան, անա տա՛իր Թէքրար Թահդիգահ իճրասընա հաճէթ օլմասըղընը պիլպէյան քէնտիսինին անը էօլիւմէ հիւքմ էթմէսինի բէճա էտի-

յօրլար։ Անլէր պու վէճհլէ քէնտիլէրին էվվէլա մալիք պուլունարգլարը հիւքմ ու նուճուզըն ագալի պիր զըսմընը մուհաճազա էթմիշ օլուրլար իտի։ Տիկէր պիր սէպէպ տախի անլէրին քէնտիլէրին Յիսուսա իանատ էթմէքտէ օլարգլարը գապահաթլարըն Րոմալըլարըն գավանիյնի ահքեա՛ընճա իտամը մու՛ճիպ չէյլէր օլմատրգլարընը պիլմէլէրի իտի։ Լաքին անլէրին պու թէտպիրի մուվաֆֆագ օլմատը։ «Պիղատոս անլէրէ Անը սիզ ալըպ, քէնտի չէրի՛աթընըզա կէօրէ հիւքմ էտինիզ,» տէյօր։ Եա՛նի Լկէր սիզ անը քէնտի պաչընըզա հիւքմ էթմէք իսթէյօր իսէնիզ, անը աֆօրօզլայընըզ, նախօտ գամչըլայընըզ։ Անլէրին գանուն էն եափա պիլէճէքլէրի չէյին հէվիսի օ իտի։ Լաքին անլէրին իսթէտիքլէրի չէյ պու տէյիլ իտի։ Պուղղ էթտիքլէրի Նազարէթլիին գաթլինտէն պաչգա հիչ պիր չէյ անլէրի իգնա՛ էտէմէզ իտի։ Պու խուսուսատա թագտիր ի իլահինին վարմաղընը կէօրիյօրըղ, Գապիլ քի վալինին գօրգուսընուտան, եափօտ տահա պիր գաչ կիւն էվվէլ Յիսուսըն եօլու իւզէրինէ խուրմա տալարը սերմիչ օլան խալգըն կէօսթէրէճէյի վազ՛իյէթ ու աթվարըն պէլիյիսիզլիյինտէն նաչի եէհուտի րէ՛իսլէրի Յիսուսը գաթլ էթմէքտէն իհթիրազ էյլէտիլէր։ Լաքին պաւնըն ճիւմլէսինտէ ափաչիքտար Ալլահըն փարմաղը վար սըր։ Յիսուս թաչլանարագ գաթլ էտիլմիչ օլսա իտի, Յէսուսըն խաչ իւզէրինտէ իքէն ատէմլէրին քէնտիսինէ ճէլպ օլունմալարընը մուճիպ օլան հուզուր ու իթմինանընը, իթա՛աթընը, ասպրընը, ՛աֆվ ու զուճրանընը վէ մուհապէթինի կէօսթէրմէյէ ֆուրսաթը օլմազ իտի։

Ա՛յէն 33—35։ Յովհաննէս զիքր էթմէյօր իտէ ատ, եէհուտիլէր պուրատա Յիսուս ՛ալէյհինտէ սա՛իր իթհամաթտա պուլունույօրլար։ Ղու՛կ. 23. Չատէն անլատրգմըզա կէօրէ, անլէր Յիսուսը (1) ֆէսատճըլըգ (2), Գայսէրէ խարաճ վէրմէքտէն մէն՛ էթմէքլիք, վէ (3) մէլիքլիք իտտի՛ապնտա պուլունմալըգ իլէ իթհամ էյլէտիլէր։ Իչպու իթհամաթը իքինճիսի քիւլիյէն պիտալ ու էտաս իտի։ Պիղատոսըն «եէհուտիլէրին մէլիսի «Սէ՛ն մի սին» սիւ՛ալընա, մէլիք քէլիմէսինի նէ մագամտա գուլլանարըղընը թա՛եին էթմէտիքճէ Յիսուս տօղրուտան պիր ճէվապ վէրմէք իսթէմէտիյինտէն, օլսիւ՛ալա պիզգաթ Պիղատոսըն սէօգլերի իլէ ճէվապ վէրիյօր։ Պիղատոս քէնտինին ՛աճէլէ ճէվապը իլէ եէհուտիլէրին էֆքեար վէ թէտավվուրլարընա վէ հիլէլէրինէ գարշը օլան իհանէթինի կէօսթէրիյօր վէ պինա՛էն ՛ալէյհ անտէն քէնտիսինին նէ ճիւքմ իչլէմիչ օլարընը քէնտիսինէ պիլտիրմէսինի թալէպ էտիյօր։

Ա՛յէն 36, 37։ Յիսուս վէրտիյի ճէվապընէ քէնտինին մէլէքիւթիւնիւն պու տիւնեատա իտէ տէ, սիյասի գուվվէթ արայան տիւնեէվի պիր մէլէքիւթ օլմատրգընը, վէ պունա պինա՛էն Րոմա հիւքիմէթինէ թագիպ օլմատրգընը կէօսթէրտի։ Պու իսպաթ վէ տէլիլի չու իտի քի քէնտինին խրատէթիչլերի պիր կէօնէ միւճահէտէ էթմէյօրլար իտի։ «Էօյլէ իսէ [սէն հէր հանկի պիր մանատա] մէլի՛ք մի սին» տէյիւ սօրույօր Պիղատոս։ Յիսուս տախի «Էվվէթ, մէլիք իմ,» տէյիւ ճէվապ վէրիյօր, գիրա «Սէօյլէտիյին կիպի տիր.» աէօգիւնիւն մա՛նատը պու սըր։ Վէ լաքին օ եինէ քէնտի մէլէքիւթիւնիւն մահիյէթինի քէնտիսինին հագիգաթա չէհատէթ էթմէք իչիւն կէլմիչ իտիյի պէյտընըյլէ կէօսթէրիյօր։ Պիր փէյղամպեր օրթէքինէյլէ քէնտինին իչի քէնտի մէլէքիւթիւնիւն թէ՛սիսի իտի։ «Հագիգաթտան օլան հէր քիմսէ» աէօգիւ «Հագիգաթը գապուլ էթմէք ախլագի մէյլ ու խասլէթինէ մալիք օլուպ, մուճէպինճէ հարէքէթ էտէն հէր քէս» մա՛նատընտա սըր։

Ա՛յ. 38։ Պա՛տէհու Պիղատոս անա սիւ՛ալլար սիւ՛ալընը, եա՛նի «Հագիգաթ նէ՛ տիր,» տէյիւ սօրատու։ Պու սիւ՛ալ հէր ՛ատրըն էն էյի վէ մէչհուր զէվաթը թարաֆընտան սօրուլմըչ սըր, չու գատար քի Պիղատոսըն աղզընտա պու սիւ՛ալ իհանէթքեարանէ պիր չէքք ու չիւպհէ թա՛պիր ու իֆատէտի տիր։

Պիղատոս փէք վազհ սուրէթտէ անլատը քի Բապպըմըզ Րոմալըլարընը գավանիյնի ահքեամընճա, հիչ պիր վէճհլէ պիր միւճրիմ սայըլտամագ իտի, վէ օ խալգա Յիսուսըն միւճրիմ օլմատրգընը պէյտան էյլէտի։ Պու սէպէպտէն Յիսուսը սայը վերմէքլիք քէնտինին վազիֆէ ի միւքէլլեֆէսի իգթիզասընտան իտի։ Վէ լաքին Պիղատոս զա՛իֆ վէ միւթէէտտիտ պիր զաթ օլորգընտան, պիր գաչ սօն չարէ վէ թէտպիրլեր գուլլանմագա չալըշար։ Էվվէլա, Ղու՛կասընը հիքեայէ էթտիյի իւզրէ, Յիսուսը Հէրովդէսէ կէօնտէրտի։ Լաքին Յիսուս կէրի անըն եանընա կէօնտէրիլտի։ Սօնրա (Ա՛յ-ը 39, 40) օ մէնչէ ի զուհուրը նամա՛իւմ օլան պիր ՛ատէթտէն իսթիֆատէ էտէրէք, Յիսուսը անլէր իչիւն պիր միւճրիմ մագամընտա սայը վերմէքլիյի թէքլիֆ էյլէտի։ Խալգ Բարաբբասըն սայը վէրիլմէսինի միւրէճճահ սայտը։ ՛Ագրպէթ տիւշմէնլերի օ գատարը իւէ գանա՛աթ էտէրլէր իւմիտիյլէ Յիսուսը գամչըլաթտը։ Լաքին եէհուտիլէրին րէ՛իսլերի սուսթալըգլէ, եա՛նի Գայսէրէ իսպար ը քէյֆիյէթ էտէճէքլերի պէյտընյլէ սանը գօրգուճտուլար, վէ օ զէվճէսինին նիյազ ու րէճալարընը նագար ը իւ՛թիպարէ ալմայարագ, Յիսուսը նահագ օլորգընը պիլտիյի պիր ճէզայա թէսլիմ էյլէտի, վէ քէնտի էյլերինի երգամագլէ հագգըզըգ մէ՛յուսիյէթինտէն գուրթուլմատը։ Անթը սէնէ սանրա քէնտի ՛ալէյհինտէ էտիլէն իթհամաթա պինա՛էն Րոմայա չազրըլտը վէ ինթիհար էտէրէք հայաթընտա խիթամ վէրտի։

ՇՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

1905, Ապրիլ 23/6 Մայիս

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տէրէա'ոպէն. Եօրթուլար միւնասէպէթիլէ հէր սէնէ օլսըդը կիպի, պու սէնէ տախի Խաղինէ ի Մալիյէտէն Բուս, Էրմէնի, Էրմ. Դաթոլիք Փաթրիգխանէլէրիյլէ Պուլկար Էկզարքխանէսինէ վէ Խախամ պաշը գայմագամլըդընա քեաֆի մէպլաղլար 'ինայէթ ու իհսանը ֆէրման պուլուրըլմըշ օլսըդը կիպի, զամիմէ ի 'աթրֆէթ ի ճէնապ ը Փաթիշահի օլմագ իւզրէ, Խաղինէ ի խասսա ի Շահանէճ տախի քեաֆի մէպլաղլար իհսանը էմր ու ֆէրման պուլուրըլմազլէ, մէ'մուրիյն ի 'ա'իէսի վաըթասըլյէ մէզպուր մէպլաղլար թէվզի' օլունմըշ սըր։ —Շէհրիմիզէ պուլունմագսա օլսըդը հալտէ, Փէնճշէնպիհ կիւնիւ Տրէզսէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էթմիշ պուլունան Փրէնս եօհան ճօրճ հազրէթլէրի' Այնօրօզսա պուլունաըգլարը սըրսա, էքսէրիյէթլէ մանասթըրլարըն քիւթիւպխանէլէրինի զիյարէթ էյլէմիշ, վէ չէրէֆլէրինէ մանասթըրլարսա այնի ի բուհանի իճրա օլունմըշ սըր։ —Ամէրիգա միլեօնէրլէրինսէն Մր. Մօրկըն իլէ սօսար ը 'աթիգա միւթէխասիսլէրինսէն պիր խայը Ամէրիգալը չէհրիմիզէ կէլմիշ սիր։ —Փօսթա նազարէթինսէն մէյսան ը թէսավիւլէ չըգարըլմըշ օլան տամղալը զարֆլար մազհար ը հիւանի գապուլ օլմուշլար սըր։ Պու ութ'ա նազարէթ ի միւշարիլէյհա տախիլի վէ խարիճի մուխապէրաթ իչիւն մէյսան ը թէսավիւլէ խուսուսի էվրագ չըգարմըշ սըր։ Իչպու էվրագ գարթիօսթալըրըն գափալը չէքիլի սիրլէր, վէ մէքթուպ քեաղըրընա վէ զարֆա լիւզում եօգ սըր։

Վէյսի ը Շահան. Թէլգիհխանէ ի Շահանէճսէն կէօնտէրիլճէք օլան աչը Թիւպլէրինին վագթ ու զէմանըյլէ սարֆ ու իսթիհլագը վէ եախսա պուզլըգ սէրօնինէ հրֆզը, վէ պուզլըգ պուլունմայան մահալլէրսէ սէրին եէրլէրսէ Թուրթուլմասը վիլայաթ ը Շահանէյէ իչ'ար պուլուրըլմըշ սըր։ —Էօթէտէ պէրիտէ գալան Պուլկար չագիլէրի կէօրսիւքլէրի Թազէրգ իւզէրինէ ֆէսատ չըգարմամագսա օլմալարը իւզէրինէ սիլահ ը ճէնայէթլէրինի եէքտիկէրինէ գարշը իսթի'ալէ պաշլամըշ օլսըգլարը եազըլըյօր։ —Պէրաթավիճճէ գարիյէսինսէ 8 նէֆէրսէն միւրէքքէպ պիր էչգյա չէթէսինսէն 6 ը մէյթէն սէրսէսթ էտիլմիշ սիր։ Քէզալիք սիկէր պիր եէրսէ պիր Պուլկար խանէսինսէ ասգալանան 17 Պուլկար չագիսի մէյթէն սէրսէսթ, պա'զը սա'իր էչգյա չէթէլէրի տէ գահր ու թէնդիլ էտիլմիչլէր սիր։ —Կէչէնլէրսէ Պա'ալպէքսէ իճրա օլունան հաֆրիյաթ նէթիճէսինսէ թարիխ նօգթա ի նազարընսան հա'իզ ի էհէմմիյէթ պիր քիթապէ զահիրէ իխրաճ օլունմըշ սըր։ —'Ասար ը 'աթիգասան պիր հէյքէլ Ագհիսարսան Այսըն վիլայէթինէ կէօնտէրիլմիշ սիր։ Սիւվէյտիյէ գարիյէլէրինէ նիւզուլ էտէն սօլու եիւգիւնտէն խայլըճա խասարաթ վուգու' պուլմըշ սըր։ —Հայատար փաշա–էրէյլի–Պուլկուրլը արասընտա էքսփրէս գաթարլարընըն իչլէտիլմէսի կէլէճէք սէնէյէ թէ'խիր էտիլմիշ սիր։ —Րումէլի վիլայաթ ը Շահանէճինին հէր ճիհէթինտէ Փասգալիա եօրթուլարը քէմալ ը հուզուր վէ րահաթլէ կէչիրիլէրէք, հէր եէրսէ էտ'իյէ ի խայրիյէ ի Փաթիշահի թէզքեար էտիլմիշ սիր։ —Սէլանիք, Անթալիա, Նահեատաքի հայվանաթտա զուհուր էտէն չարպօն խասթալըզընըն թէտավիսի իչիւն Փասթէօր սար իւլ 'ամէլիյաթընա 3 պին սոզ չարպօն օրփարըչ օլունմըշ սըր։ —Վիլայաթ ը Շահանէտէն չէհրիմիզ գօյունլար օէվգիյաթընըն միւմքին մէրթէպէ թէվսի վէ թէզեհաի հագգընտա մախսուս էմրլէր վէրիլմիշ սիր։ —Վիլայաթ մէմուրիյն ի պայթարիյէսինին հայվան խասթալըզը զուհուրընտա հէման թէտավիսինէ իհթիմամ էյլէմէլէրի, վէ լիւզումլէրի օլան սէրօմարընն սիւր'աթ ը իրսալէրի թա'միմէն պիլտիրիլմիշ սիր։

Մէ–ՆՆԷՎՎ'Է. Վէպա ի պագարի սէրօմընտան իսթիհսալ օլունան ֆէվա'իա էհլ ի զըրա'աթճա թագտիր օլունմագսա, վէ պու ճիհէթլէ էլեէվմ հազըրլանան սէրօմ' իհթիյաճաթա քիֆայէթ էթմէմէքտէ օլսըզընտան, իհթիյաճաթա քեաֆի վէպա ի պագարի սէրօմըյլէ տալագ խասթալըզընա գարշը Փասթէօր սար իւլ 'ամէլիաթխանէսինէ հազըրլանան չարպօն աչըսընըն տախի պագթէրիօլօճիխանէի պայթարի միւտիրիյէթի թարաֆընտան հազըրլանմասը իչիւն վասի պիր պագթէրիօլօճիխանէ ինչասը թէգարրիւր էթմիշ սիր։ —Թիւճճար թարաֆընտան կէթիրիլիպ իտարէ ի Մախսուս թարաֆընտան իչթիրա էտիլէճէք օլան մա'ասն քէօմիւրլէրինին բէմա ի կէօմրիւչ թապի' օլմալարը, վէ իտարէ ի Մախսուս էճմէ տօղրուտան տօղրույա կէթիրիլէճէքլէրին միւթէէնա թուրթուլմալարը զարարկիր օլմուշ սըր։ —Բօտօս իւլ Թարապլուս ը Ղարպ արասընտա թէլսիզ թէլէկրաֆ թէ'սիսի իչինէ պաշլանմըշ սըր։ —Պօղոս փաշա Նուպար իւլ Պ. Էմփէյն էսքի Գահիրէտէն Հալուանա գատար պիր էլէքթրիգ թրամվէյ խասթը ինչա վէ թէմտիտի

իչիւն հիւքիւմէթ ի Խոիվիչէտէն իմթիյազ իսթէմիչլեր սիր։ —Կէչէն գըշըն Մըսրը գիյարէթ էտէն սէյեահ'արըն մըգտարը 15 պինէ պալիղ օլմուշ սըր։ —Պուլկարիսթան իլէ Ալմանիա արասընտա պիր թիճարէթ 'ահտնամէսի 'ագտը միւզաքերաթընա Պէրլինտէ իպթիտաբ օլունմըշ սըր։ —Իմթիյազլարը վէրիլէճէք օլան մա'ուէնլէր իլէ սա"իրէնին հէր հալտէ իչլէտիլմէսինէ էահապ ը իմթիյազըն մէճպուր էտիլմէսի, վէ միւտէթ ի իմթիյազ զարֆընտա ի'մալաթ ու ինչա'աթա պալլանմատը թագտիրտէ իմթիյազաթ ը վագը'անըն ֆէսախի զաբարալաշըրըլմըշ սըր։

Փր. ճեմա'ընը. վեր. Մր. Մրգոնիլ Փէնճէնպահ կիւնիւ չէհրիմիզէ միւվասլէթ էթմիչ օլարագ, րուհանի ճեմ'իյէթլէր 'ագտընա եարընքի կիւն պալլայաճագ սըր։ Կիրակի կիւնիւ էօյլէտէն ասընրա ալաթուրգա Շչտա Պայպլ Հաուս 'իպաատէթխանէսինտէ միւմահիլէյհ վա'զ էտէճէք, վա'զ Թիւրքճէյէ թէրճէմէ էտիլէճէք սիր։ Պուհնտան մա'տա Սալը վէ Փէնճէնպահ կէճէլերի սա'աթ 1տէ միւմահիլէյհ Կէտիք Փալաատաքի մէքթէպտէ վա'զ վէրէճէք, վէ վա'զլարը Թիւրքճէյէ թէրճէմէ էտիլէճէք սիր։ — Կէչէն Կիրակի Զատիկ միւնասէպէթիյլէ 'Այնթապ էյթամխանէսի իչիւն Լանկա քիլիսէսինտէ վէ Պայպլ Հաուս ճեմա'աթընտա ի'անէ ճեմ' էտիմիզ օլուպ, Լանկատան 120 զրչ., վէ Պայպլ Հաուս ճեմա'աթընտան 1,338 զրչ. հասըլաթ օլմուշ սըր։ — Թէքֆուր տաղը ինճիլի քիլիսէսինին վա'զը Պատ. Արիսթիտես Մօմճիանը քիլիսէսինին պիր իհթիյաճը իչիւն 'իանէ թալէպ էթմէք իւզրէ, Տէրսա'աադէթ կէլմիշ սիր։ — Մար'աշընտա իւչիւնճիւ քիլիսէսինին վա'զը Պատ. Աբրահամ Ծարուքիւնեան պու Ծուլիստէն ի'թիպարէն պիր սէնէ միւտէթ Զէյթուն քիլիսէսինտէ վա'զ էտէճէք օլարընտան, Ներսէս Է. Գալուստեան միւմահիլէյհին եէրինէ տա'վէթ օլունմուշ սըր։ — Մանչոսթ ի էֆէսոս, 1166 նօմէրօսընտա, Կ. Պոլսոյ Հայ Աւետ. եկեղեցիին Հոգաբարձու ինթիխապը հագըրնտա սէօյլէր իքէն, ա'զալարըն պիր գըսմընըն «Նիզամա մուղայիր օլարագ» ինթիխապ օլունտըղընը իֆատէ էթմիչ իսէ տէ, կէօրիւնիւյօր քի եանլըշ խապէր ալմըշ սըր։ Զիւնքի մէզքիւր ինթիխապտա մուղայիր ի նիզամ պիր չէյ վուգու' պուլմամըշ սըր։ — Եազընտա Վեր. Ճէննանեան հագրընտա աթի իւզ գիքր մա'լիւմաթը ալմըշըզ։ Միւմահիլէյհին տիւշար օլսըղը զաթիւրրիյէ խասթալըղընտան ազատ օլմասընտան ասընրա, փետր. 24տէ պիր 'ամէլիյաթ իճրասը իլէ մէսանէտէն եաւմուրթա պէօյիւքլիյիւնտէ պիր թաշ չըգարըլմըշ, լաքին 'ամէլիյաթտան ասընրա թէքմիլէն էյի օլմայըպ, տահա գիյատէ գահ. մէթ չէքտիյի իչիւն թէքրար Ապր. 14տէ իքինճի պիր 'ամէլիյաթ իլէ սօլ թարաֆընտան պիր թաշ տահա չըգարըլմըշ սըր։ Տօգթօրլարըն չէհատէթիւնէ կէօրէ, պու ասն 'ամէլիյաթ 24 սա'աթ տահա թէ"խիր էտիլսէ, 'իլլէթ միւհիլիք օլապիլիր իտի։ Իճագաթ պուլմասընա իւմիտ օլունույօր խսէ տէ, քէնտիսի հալա փէք զա'իֆ սիր։ —Թէլֆէեան Կարապետ աղա վէ ֆամիլեա ա'զալարը զէվճէ վէ վալիտէյնի Նուրիցա հանրմըն վէֆաթընտան տօլայը քէնտիլէրէ պէյան ը իչթիրաք էթմիչ օլան ճիւմլէ տօսթլարընա թէչէքքիր։ րլերինի 'արզ էտէրլեր։ —Ա'մալար իչիւն հագըրլանաճագ օլան ինճիլին թապ'ընա Տէրիսա'աադէթ ինճիլի ճեմա'աթընտան Միրիճան աղա Գալփագեան պիր '0սմ. լիրասը ի'անէ էյլէմիչ սիր։ — Ամասիա վա'զը վեր. Տօմպալեան չէհրիմիզատ 'ագտ էտիլէճէք րուհանի մէճլիսլէրատ հազըր պուլունմագ իւզրէ պուրայա կէլմիչ սիր։

Հայ Լատ. ճեմա'ընը. Րուսախտաաքի էրմ. քհնաէլերինէ 'ա"իտ էմլաք մէ"էլեսի խուսուսընտա Ս. Կաթողիկոս Թարաֆընտան փէթէրսպուրկա իրսալ օլունմուշ օլան հէյ'էթ ի մախսուսէ էչմիածինէ 'ավետէ էյլէմիչ սիրլեր։ —Ս. Փրկիչ խասթախանէսի հէյ'էթ ի իտարէսի Իսվիչէրրանըն Փրօթէսթան գասընը Թիմարճըլար միւ"էսսէսէսինէն պիր գաչ Թիմարը գասընըլար կէթիրթմէքլիյի Թասմիմ վէ թէսավվուր էթմէքտէ իմիչլեր։ Վէ եէնի եափըլաճագ չիւ'պէտէ անլեր իչիւն տէ պիր տա'իրէ ինչա էտէճէք իմիչ։ —Ավսթրիա–Մաճարիսթան սէֆարէթխանէսի թէրճէմանլարընտան պիրիսի փաթրիգխանէյի զիյարէթ էտիպ, Իզմիտ էրմէնի մէզարիսթանընտա պուլունան պիր Մաճար պէյհին քէմիքլէրինի նագլ էթմէք սըրասընտա Փաթրիգխանէնին վէրտիյի սուհուլէթտէն տօլայը պէյան ը թէչէքքիւրի հավի պիր նամէ 'արզ էյլէմիչ սիր։ —Ս. Փաթրիգ հազրէթլէրի Զատիկ միւնասէպէթիյլէ թէպրիք իչիւն կէլէնլերի Փազ. էրթէսի կիւնիւ զապտուլ էյլէմիչ սիր։ Սա"իր խրիսթիյան ճեմա'աթլարըն Փաթրիգլերի եախստ վէքիլլերինէն մա'տա Իրան սէֆիրլի վէ Ինկիլիզ վէ Իթալիա սէֆիրլէրինին վէ սա"իր պազը սէֆիրլէրին թէրճիւմանլարը Փաթրիգխանէյի զիյարէթ էյլէմիչլեր սիր։

ՍԱՐԳԱՖԻՑԷ Էհամ ը Մեւզեսաէյե Լ. 0. 96 5			
Շարդ Տէմիր Խօլա Թահվիլաթը Ֆրնգ. 133			
Մէճիտիյէ	ղրշ. 108 9	Նափօլէօն	ղրշ. 87 16
Մէճալիք	,, 103 25	Գրէմից	,, 51 3
Եհւմիւշ Ուֆտադէզ	105 25	Լիրա Ինկիլիզ	,, 104 36

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

Ափօ է Շոլէ. Վուգու՛ընա ինթիզար օլունան մուհարէպէ ի պահրիյէ հալա վուգու՛ պուլմամըշ, վէ Ամիր. Րօժտէսթվէնսքի հալա Ամիր. Նէպոկաթօֆ միւֆրէզէ ի պահրիյէսինին միւվասէլէթինէ պէքլէմէքտէ պուլունմըշ տըր։ Զանն օլունսըզը կիպի, պու ոսնանմանըն պիր գըսմը պունուան պիր հաֆթայը միւթէճավիզ միւուտէթ էվվէլ Մալադգա պօղազընտա քե՛ահին փէնանկ ատասը ճէնուպզընտա կէօրիւլմիւշ իսէ, իքի ոսնանմա չիմտիյէ գատար չօգուան պիրլէշմիշ օլմասը տըրլար։ Ամիր. Րօժտէսթվէնսքի Աննամըն Գամրան լիմանընտա Ապր. 22յէ միւսաադըֆ ճիւմ՛ա էրթէսի կիւնիւնէ գատար գալմըշ, վէ էրթէսի Զարչէնպիհ կիւնիւնէ գատար ատա լիման խարիճինտէքի քէօրֆէզտէ տուրմըշ տըր։ Իսթիլահը սիյասիճէ, Ֆրանսանըն տա՛իրէ ի հիւքմ ու նուֆուզը ահիլտէն անճագ 3 միլ ուզագլարա գատար իմթիտատ էտէր, վէ քէօրֆէզ կէնիշ օլորզընտան, Րուս ասֆինէլէրի ևինէ քէօրֆէզտէ գալմագլա պէրաբեր, հարֆիյէն պիթարաֆլըզ գավա՛իտի խիլաֆընտա հարէքէթ էթմիշ օլմազլար։ Լաքին անլէր անճագ պիթարաֆլըզ հուտուտը խարիճինտէ գալըպ տա, մէզքիւր լիմանը լէվազիմ իսթիհսալընա մահտուտ պիր մէրքէզ իթթիխազ էտէրլէր իսէ, պիթարաֆլըզ ահքամը խիլաֆընտա հարէքէթ էթմիշ օլուրլար։ Ֆրանսանըն ճափօնիայա վէրտիւի թէ՛մինաթ պու կիպի պիր հալէ միւսա՛ատէ էտիլմէյէճէյինէ տա՛իր ճափօնիալըլարտա էմնիյէթ հասըլ էթմիշ տիր։ Սայկօնտան մու՛ահխարէն ալընան պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Րուս ոսնանմասը Ֆրանսըզ սուլարընտան միւֆարագաթ էթմիշ, վէ Սալը կիւնիւ Գամրանըն 40 միլ չիմալընա վասըլ օլմուշ տըր։ Ֆրանսա հիւքիմէթի Ամիր. Րօժտէսթվէնսքիտէն Գամրանը թէրք էթմէսինի թալէպ էթտիքտէն պաշգա, քէնտի ոսնանմասընա գա՛իտէ ի պիթարաֆինին իխլալընա մէյտան վէրմէմէսի պապընտա էվամիր ի գաթ՛իյէ վէրմիշ տիր։ Պիր խապէրէ կէօրէ, Րուս ոսնանմասը Վլատիվոսթօգա կիթմէք իչին Ֆիլիփին ատալարընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էթմիշ տիր։ Գամրանտա 52 զըթ՛ա ասֆինէ պուլունմագտա իսի, վէ Ամիր. Նէպոկաթօֆըն ֆիլօսը տախի անլէր իլէ պիրլէշիրսէ, օ զէման Րուսլար միւտհիշ պիր գուվվէ ի պահրիյէ թէչքիլ էտէճէքլէր տիր։ Րիվայէթ կէօրէ, Րուս Ամիրալը Մատակասգար սուլարընտա իքէն, եիւքսէք մա՛աշալլէ Ինկլիզ, Եունան, Ալման, Իտալօչիալը կէմիճի վէ զապիթան ը պահրիյէ թուրթմուշ օլուպ, պունլար Րուս սէֆա՛ինի միւրէթթէպաթընը թա՛լիմ էթմէքտէ պուլունմըշլար, վէ մուհարէպէ ի աֆիյէյէ պէօյիւք պիր եարարմ օլաճագլար տըր։ Րուս զապիթանըընն պէյանընճա, քէնտիլէրինի ոսնանմասը մուհարէպէյէ գավիյյէն գարար վերմիշ օլուպ, ևա տիւշմէնի մաղլուպ էթմէյէ, ևա տա գա՛ր ը նսեապ ը տէրեատա կիւմնամ օլմագա չալըշաճագլար տըր։ —Կէօրիւնիւր քի ճափօնիալըլար՝ գարատա մուհիմմ պիր հարէքէթ ի ՛ասքէրիյէ իճրասընտան էվվէլ, մուհարէպէ ի պահրիյէնին նէթիճէսինէ ինթիզար էթմէքտէ տիրլեր։ ՛Այնի վագթտա անլէր քէնտի ալայլարընըն մըգատարընը իքմալ էյլէմիշլեր տիր։ Հէր պէօյիւշ 280 ատէմի պուլունսուպ, ՛իլավէթէն հէր ալայա 10 րէվօլվէր Թօփը վէրիլմիշ տիր։ Քէզալիք անլէր չմէնտոքֆէր խաթթընըն թա՛միրիյէ մէչղուլ պուլունմըշլար տըր։ Մուգտէնէ իլք գաթտար Ապրիլ 24տէ եէ՛թիչմիշ տիր։ Րուսլար Գայուէն ճիվարընտա ճափօնլարըն իւզէրինէ հիւճում էյլէմիշ իսէլեր տէ, կէրի փիւսթիւրտիւլմիշլեր տիր։ Պիր թէպլիգաթը րէսմիյէյէ կէօրէ, ճափօնլարտան 38 քիշի թէլէֆ վէ մէճրուհ օլմուշ իսիյի կիպի, Րուսլար տախի մէյտան ը մուհարէպէտէ 200 մագթուլ պըրագմըշլար տըր։ Զինկտէ Րուսլարըն տիկէր պիր հիւճումը տախի տէֆ՛ էտիլմիշ օլուպ, ճափօնլար մահալը մէզքիւրը զայէթլէ թահքիմ էթմէքտէ տիրլեր։ ՃԷն. Լինէվիչ Րուսլարըն պիր մուվաֆֆաղըյէթինի պիլտիրմէքտէ տիր։ ճափօնիալըլար թիանքիուշուն ճիվարընտա 5 միւսթահքէմ մէվգը՛տէն չըգարըլմըշլար, վէ Րուսլար չէհր ի մէզքիւրը զապթ էյլէմիշլեր տիր։ —Րուս զապէթալարընտան պիրինին պէյանընճա, պահրէն իհրազ օլունան պիր մուզաֆֆէրիյէթին գարա իւզէրինտէ հիչ պիր թէ՛սիրի հա՛իզ օլմայագ տըր։ Մարէշալ Օեամա հէր պիր Րուսա գարշը 3 ճափօն չըգարապիլիր։ Մայիս օրթալարընա գատար միւմաիլէյհին 600,000 եախօտ իւսիւլ հարէքէսինտէքի իհթիյաճ ՛ասքէրլէրի տախիլ օլարագ 700,000 ՛ասքէրի պուլունաճագ, վէ իչպու գուվվէթէ մուգավէմէթ իչինէ Րուսիանընըն անճագ 415,000 ՛ասքէրի պուլունաճագ տըր։ Ֆէվգ էլ ՛ատէ պէօյիւք հարաքեաթ ը հարպիյէյէ թէչէպիւս օլունուպ, իչպու հարէքէթ չմէնտոքֆէր խաթթընըն զարալընտան Փիրինէ վէ Վլատիվոսթօգա գատար իմթիտատ էտէճէք տիր։ Թօքիոտա ասմաւր ը պահրիյէճէ վուգուճ ահիպի օլան զաթլար՝ Րուս ոսնանմասընըն գուվվէթինի թէս-

լիմ ու ի՛թիրաֆլէ պէրապէր մուհաքէպէ ի պահ-
րիյէնին նէթիճէսինէ քէմալ ը էմնիյէթլէ ինթիզար
էթմէքտէ տիրլէր։

Մէ-ընէվվէ՛ն. ինկիլթէրրա գրալընըն Եաղը կէ-
չէն հաֆթա Զարչէնպէհ կիւնիւ Գօրսիգա ատա-
սընըն Այէչչիօ լիմանընա եէթիչմիչ վէ Գրալ Է-
տուերրա Նափօլէօնըն խանէսինի զիյարէթ էթմիչ
տիր։ Էրթէսի կիւն Եաղ Մարսիլիայա եէթիչ-
մէքլէ, օրատա Գրալ Էտուերրա ճիւմ՛ա էրթէսի
կիւն գարայա չրգըպ, Փարիսէ կիտէն գաթարա
րաքիպ օլմուշ տըր։ Գրալըն զէվճէսի իլէ քէրի-
մլէրի Եաղտա քէնտիլէրին սէյհանաթլարընա ա-
վամ էթմիչ տիրլէր։ Գրալ միւթէէքքիրէն եօլճուս-
լըգ էտէրէք, ճիւմ՛ա էրթէսի ագշամը Փարիսէ
եէթիչմիչ։ Փազար կիւնիւ սապահլայըն սէֆա-
րէթխանէ քիլիսէսինէ՛ իպատէթտէ հազըր պու-
լունմըշ, վէ ագշամլայըն քէնտիսինին չէրէֆինէ
րէ՛իս ի հիւքիւմէթ Մ. Լուպէ թարաֆընտան է-
լիզէ սէրայընտա պիր զիյաֆէթ քէյիտէ օլունմըշ,
վէ իշպու զիյաֆէթտէ 140 զէվաթ հազըր պու-
լունմըշ տըր։ —Մր. Գարնէգի՝ Գօյէճ փրօֆէսօր-
լարը մէնֆա՛աթընա օլարագ 2 միլիօն լիրա հի-
պա էթմիչ վէ պու հիպա իլէ միւմաիլէյհին կէրէք
մէքթէպլէր կէրէք խայրխանանէ մագսուտլէր իչին
վէրմիչ օլտըղը մէպլաղըն մըգտարը 24,200,000
լիրայա պալիղ օլմուշ տըր։ —Ամրիսթիայի կէնճ-
լէրին պէյն էլ միւել բուհանի մէճլիսի՛ ա՛ումումի-
լէրի կէչէն հաֆթա փէնճչէնպէհ կիւնիւ Փարիս-
տէ՛ ա՛ագտ ը իճթիմա՛ էթմիչ տիր։ Իւք ճէմիյէթին
միւ՛էսսիսի Սըր Ճօրճ Ուիլկընզ մէճլիստէ հազըր
պուլունարագ ֆախրի րէ՛իս, վէ պիր Ֆրանսըզ
Գօնթ տախի րէ՛իս ինթիխապ էտիլմիչ տիր։ Փէք
չօգ զէվաթտան, էզճիւմլէ րէ՛իս ի հիէքիւմէթ Մ.
Լուպէ, Գրալ Էտուերրա վէ Ֆիլէմէնք Գրալիչա-
սընըն զէվճի թարաֆընտան իչթիրաք վէ մու-
հապէթի միւթէգամմին օլարագ թէլէկրաֆնա-
մէլէր ալընմըշ տըր։ Իսվէճ գրալընըն իքինճի օղ-
լու Փրէնս Օսգարըն մէճլիսէ էթտիյի աթիւէքի
թէքլիֆ իթթիֆագ ը ատա իլէ գապուլ օլունմըշ
տըր։ «Կ. Ի. ՃԷմիյէթի Իթթիհատ ը բուհանի-
սինին հէտէֆ ի մագսուտը՝ Քհսուս Քրիստոսը Ֆ.
Մուգատէսին ահքամընճա, քէնտիլէրին խէյռա-
քեաբը վէ Ալլահը նազարըյլէ պագան, քէնտիլէ-
րին իման վէ՛ էօմրլէրի ճիհէթիյլէ անըն չակիրտ-
լէրի օլմաղա արզուքէչ պուլունան վէ խարիճտէ
քէնտիլէրին Բապզընըն թէ՛սիր ու նուֆուզընը
կէնճլէր արասընտա նէյր իչին պիրլիքտէ իչլէմէք
իսթէյէն կէնճլէրի՛ այնի ճէմիյէթ իլէ պիրլէչտիր-
մէք տիր։» Թէճէմմիւ՛ էանասընտա Բուս վէ Ճա-
փօն մուբախխասլար եէքտիկէրլէրի իլէ էլչէյէ-
րէք թաթլը թաթլը գօնուչմըշլար տըր։ —Իս-
փանիատա նէչր օլունա կէլճէն էն մէչհուր քիթապ
Սէրվանթէչ Թարաֆընտան գալէմէ ալընմըշ օլան
«Տօնգիչօթ» նամ քիթապ տըր։ Իշպու քիթապըն
թամ՛ ու թէմամիլինին 300նճի րէ՛սի սէնէ ի տէվ-
րիյէս ի չէնճիյի կէլճէյէք հաֆթա Մատրիտտէ մէ-
բասիմի մախսուսէ իլէ իճրա օլունաճագ, վէ չէն-
լիք պիր գալ կիւն ատվամ էտէճէք տիր։ —Ֆրան-
սատա բուհպան կիւրուհ ը՛ալէյհինտէ իթթիհամ
էտիլմիչ օլան մէզալէք եիւզիւնտէն քիլիսէ թէզէ-
նաթը թիճարէթինէ՛ տրըզ օլան ֆէսատլըգտան
տոլայը պէյանը չիքտայէթ էտիլմէքտէ տիր։ Րիվա-
յէթէ կէօրէ, եալընըզ Փարիստէ թէզէկինաթ ը տի-
նիյէ, թէսպիհլէր, քիւթիւպհանէ տինիյէ, ՛ազիզլէ-
րին միւճէսսէմ թամաիրլէրի վէ քիլիսէ օրղա-
նօլարը իչիւն սէնէտէ 99½ միլեօն ֆրանգ տարֆ
էտիլմէքտէ տիր։ —Պու եազ Լօնտրանըն եէնի
պիր թահրիր ի նուֆուսը իճրա էտիլճէէք տիր։
1904 սէնէսինտէ Լօնտրատա 39 586 իզտիհամաթ,
129,335 թէվէլլիւտաթ, վէ 77,094 վէֆիյաթ վու-
գու՛ պուլմուշ տըր։ —Ձար հազրէթլէրի Պահր ը
Սիյահը Պահր ը Պալթիգ իլէ պիրլէչտիրմէք րէմ
ու փլանընը թէզգիզ ու մու՛այէնէ էթմէք իզ-
րէ, պիր գոմիսիօնը մախսուսըն թէչքիլինի թաս-
տիգ էթմիչ տիր։ Թէքլիֆ օլունան փլանլարտան
պիրինճի՝ Տուինա, Պէրէսինա վէ Տնիէփէր ըրմագ-
լարընը իչէ եարաթմագլըգ, վէ Րիկա իլէ Ներսօնը
գանալընը իքի միւնթէհալարը գըլմագ տըր։ Անըն
ուզունլըղը 1,600 քիլօմէթրօ օլաճագ տըր։ —Ին-
կիլթէրրատա կէչէն հաֆթա զիքր էթտիյիմիզ 100ի
Անկլիգան բուհպանընըն իմզալամըշ օլտըգլարը՛ա-
րիզէտէն տոլայը պէօյիւք հէյէճան հասըլ օլմուշ
տըր։ Սընէնթօպրատա անլէր՛ալէյհինտէ պիր չօգ ի՛-
թիրազնամէլէր նէչր օլունմըշ տըր։ Ավսթրալիա-
տա Մէլպըրն եպիսկոպոսընըն պէյանընճա, Քրիս-
տոսըն պիքիրատէն տօղմուշ վէ թէճէսսիւտ էթմիչ
իտիյինի ինքեար էտէն քիմսէլէրի նէ թահսիս
էտէճէք, նէ տէ անլէրէ իճազէթ վէրէճէք տիր։ Երի-
ցական քիլիսէսինին մէչհուր մէ՛մուրիյն ի բուհա-
նիյէսի տախի պիր պէյաննամէ նէչր էտէրէք, ան-
տէ Քրիստոսըն օլուհիյէթի հագիգաթընա, եա-
խօտ անըն՛ Աճա ը՛Աբիգ քիթապլարընըն իլհամ
եախօտ հիւքմ ու նուֆուզը խուսուսընտաքի
մահարրըէ թա՛լիմինէ գըտտա օլան հէր չէյէ քէ-
մալ ը չիտտէքլէ մուխալէֆէթ էտիլմէսի լիզուս-
մընտան պահս էթմիչլէր տիր։

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ

Ա. ՑԱԿՈՐ ՊՕՑԱՃԵԱՆ ՄԱԹԹԱՂԱՍԸՆՏ. ԹԱՂ՝ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

Ֆինճանճըլար եօգուղը Ամերիգան խան

ԵԷՆԻ ՔԻԹԱՊԼԱՐ

Պէօյիւք Թէնզիլաթ իւէ սաթըլան աթ խաէքի քիթապլարա խասսէթէն տիգգաթ տա՛վէթ օլուսնուր։

Նօմէրօ 871 Ըէտ Հաուզըն Ինկլիզճէտէն Թիւրքճէյէ լուղէթ քիթապը։ Սահիֆէ 827, ա՛լա միւճէլլէտի 95 վէ ՚ատի միւճէլլէտի (Նօմէրօ 872) 80 ղուրուշ։

Նօմէրօ 873 Ըէտ Հաուզըն Թիւրքճէտէն Ինկլիզճէյէ լուղէթ քիթապը։ Սահիֆէ 2,224, ա՛լա միւճէլլէտի 180 վէ ՚ատի միւճէլլէտի (Նօմէրօ 874) 160 ղուրուշ տըր։

Պու լուղէթ քիթապլարընըն կէրէկ Ինկլիզճէտէն Թիւրքճէյէ կէրէկ Թիւրքճէտէն Ինկլիզճէյէ օլանլարը պու տէֆ՚ա պիր պէօյիւքլիւքտէ վէ չէլտէ ճիլտէնմիշ տիր։

Նօմէրօ 849 ՚Ալէմ ի Հայվանաթ գըսմը էվվէլ

Նօմէրօ 850 ՚Ալէմ ի Հայվանաթ գըսմը սանի Պիրինճի վէ իքինճի գըսմլարընը ՚ատի միւճէլլէտի այըր այըր 3էր ղրչ։ա, վէ իքիսի պիրլիքտէ եինէ ՚ատի միւճէլլէտի 5 ղուրուշա սաթըլտըղը կիպի, իքի գըսմլարըն պիրլիքտէ ա՛լա միւճէլլէտի տախի 6 ղուրուշ տըր։ Պու քիթապլարըն էրմէնիճէսի տախի պուլունուր։

Նօմէրօ 621 ՄԵԿՆՈՒԹԻԻՆ ԶՈՐԻՑ ԱԽԵՏԱՐԱՆԱՑ · սահիֆէ 924, ՚ատի միւճէլլէտի 15, ա՛լա միւճէլլէտի 18 ղուրուշ։

Նօմէրօ 623 ՄԵԿՆՈՒԹԻԻՆ ԳՈՐԾ. —Բ. ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ · սահիֆէ 523, ՚ատի միւճէլլէտի 9, ա՛լա միւճէլլէտի 11 ղուրուշ։

Նօմէրօ 625 ՄԵԿՆՈԹԻԻՆ ԹՂԹՈՑՆ ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ — ԾԱՅՏՆՈՒԹԻԻՆ · սահիֆէ 774, ՚ատի միւճէլլէտի 12, ա՛լա միւճէլլէտի 15 ղուրուշ։

Իւչ ճիլտի, եա՛նի Նօմ. 621, 623, 625 պիրլիքտէ, ՚ատի միւճէլլէտի 30 ղուրուշ, վէ Նօմ. 622, 624, 626 ա՛լա միւճէլլէտի 40 ղուրուշ տըր։

Նօմէրօ 628, ԲԱՌԱՐԱՆ ՍԲ. ԳՐՈՑ · սահիֆէ 635, ֆիյ· 15 ղուրուշ։

Իսթանպօլտա Ամէրիգան խանընտա սաթըլմագտա օլուպ, Թաշրատան իսթէյէնլէրլին Մր· Ու· Ու· փիթէ միւրաճա՛ատ էյլէմլէրի լազըմ կէլիր։

ԵԷՆԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆԱՆ ՎԷ ՄԷՃՄԱՆԷՆ ՎԷՐԻԼԷՆ

ԹԻՒՐՔՃԷ ՐԻՍԱԼԷԼԷՐ

«Ցիսուսա նաղար էտէլիմ»
Գուվվէ ի միւթէխայիլէ խաթալարը
Իւճրէթ եախօա Հէտիյէ
Ալլահ իլէ Տօսթլըգ
Քրիստոսա Ի՛թիմատ
Ալլահըն փէշիման օլմասը
«Պու քիւչիւքլէրտէն պիրիսի»
Փարա էթմէզ պիր մէսնու՛

Սիմ Հաճի Քէօյտէ Փրօթէսթան պիրատէրլէրտէն

ՆԱԶԱՐ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

Զէյ քէնտիր, ուրղան, ղընննապ չէչիալէրինի, պէտէլինի փօսթա իւէ կէօնտէրիպ հէր սըփարըշ վէրէնլէրէ փիտացատա էն էհվէն ֆի՛սթըլ վէ քէմալը տիգգաթ վէ սիւր՛ատ իւէ թարաֆլարընա իրսալ էտէճէք տիր։

ՆԱԶԱՐ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

ՄԱՐ՚ԱՇ ԻԼՄ Ի ԻԼԱՀԻ ՄԷՔԹԷՊԻ

Պու սէնէ Մար՚ա՚շ ՚իլմ ի իլահի մէքթէպինէ, իշ սէնէ տէվամ էտէն պիր միւատէթ իչիւն եէնի պիր սընըֆ գապուլ էտիլէճէք տիր։

Սընֆը մէզքիւրէ տախիլ օլմագ արզու էտէնլէր միւմքիւն մէրթէպէ թէզիյէ միւրաճա՛ատ էթմէլի տիրլէր։

Նիզամի սընըֆլար գօլէճ մէ՚զունլարընատն ՚իպարէթ տիրլէր։ Զիյատէ մա՛լիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէր տօղրուտան միւրաճա՛ատ էտէ պիլիրլէր։

Ֆէզլիթի Թարաֆընատն

Մար՚ա՚շ Վեր· Լ· Օ· Լի

ԱՅՆԹԱՊՏԱ ՄԷՐՋԷՋԻ ԹԻԿՐՔԻԱ ԳՕԼԷՃԻ

Մէրքէզի Թիւրքիա գօլճինին 30նը սէնէ ի թէատրիսիյէսի, Բապպ իսթէրսէ, 1905, Սեպ· 13սէ պաչլայաճագ սրը։ Շէհաւէթնամէլէրինին գօլճճէ մագպուլ Թաւթաւլմասը իչիւն գօլճ իւէ տուրէթի թէավիյէտէ պուլունմամըշ օլան ի՛տաաիյէ մէքթէպլէրինատն կէլէն չակիրտան անճագ տախիլ օլմագա արզուճէչ պուլունսրգլարը սընֆլարըն տէրսլէրինատն էվվէլ կէլէն պիլճիմսիզ այրսլէրտէ իմթիհան վէրտիքտէն սոնրա գապուլ օլունապիլէճէքլէրինէ պինա՛էն, միւնասիպ թէատրիքտաթտա պուլունարագ Գօլճճէ կէլմէլի տիրլէր։ Այնթապտա րէ՚իս ի գօլճճէ միւրաճա՛ատ օլունտրղը Թագտիրտէ, պէյանննամէ փօսթա իւէ մէճճանէն կէօնտէրիլիր։

ՊՐՈՒՍԱՑԱ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ ԷՅԹԱՄԽԱՆԷՍԻ

1905 ՍԵՆԵՍԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ Ի'ԱՆԷԼԷՐ

Ապրիլ 1/14է գասար աթիաէքի ի'անէլէր ախզ էաիլմիշ օուշ, անլէրի քէմալը թէչէքքիւրլէ ի'լան էտէրիզ։

Գեր. Արիասակէս Եպիսկոպոս Վանքեան 60, Դ. Շահինեան էֆ. Ագչէհիր 3, Վ. Կիւլեան էֆ. Ամէրիգա 49, Վեր. Մ. Մնչերեան Էվէրէկ օրց. 50, Հ. Ազապեան էֆ. 10, Վեր. Հ. Գէորգեան, Գըզնճըլար օրց. 70, Վ. Մելքոնեան էֆ. Եալօվա 40, Մ. Մասվանլըեան էֆ. 20, Վեր. Մ. Ն. Գնաճեան Գահիրէ օրց. վէ քիլիսէ իանէսի 432, Վեր. Գ. Թօփալեան Աստանա օրց. 162½, Խ. Վարդանեան էֆ. Բալու օրց. 70, Ս. Կ. Խաչատուրեան էֆ. քէզա 50, Պիր եէթիմ իչիւն 324, Միրիքէլմէ էվլատը Իսթանպոլ 216, Տէր եւ Տիկ. Յ. Փափազեան քէզա 54, Տէր եւ Տիկ. Ճօն Թովմասեան քէզա 54, Խ. Էլմաեան էֆ. Միխալիճ 40, Ն. Ուշագլըեան էֆ. 10 գումու գօնատրվթաթլը, Ց. Գուրպիկեան էֆէնտի «Հօգուց» 1 չուվալ ուն, Պ. Գ. Գալուստեան էֆ. Էկին 567, եա'նի Բոզոք. պիրաաէրլէր 396, Շաբաթական պիրաաէրլէր 132 վէ Լուս. պիրաաէրլէր 39, Վեր. Մ. Ճէնանեան Գօնեա, քիլիսէ ի'անէսի 65, Ս. Տէմիրճեան էֆ. 20, Թէքֆուրպաղ օրց. հասըլաթըն պագրէսի 20, Կ. Գուրպիկեան էֆ. 40, Ա. Ս. Տինկիլեան էֆ. Ամասիա սիւպեան մէճլիսին ատէն 5։

Միւթէպագր մէպլաղ	10.166	10 փր.
Մէվճուտ մէպլաղ	2,421	20 »
Ճէմ'ան եէքիւն	12.588	30 »

Թէչէքքիւրաթ ը գալպիյէ իլէ ՄԻԽԻԹԱՐԻԵԱՆ

Օրացոյցներ վէ սա'իր քիթապլար հասըլաթընըն պիւյիւ իմտալ կէօնտէրիլմէսի, վէ սաթըլմայանլարըն լութֆէն միւթէրազը մէքթէպ չակիրտէրինէ վերիլմէսի րէճա օլունուր։ Սէնէվի Պազար կիւնիւ եագլաշմըշ օլուրըննան, էշեանըն սէրի'էն պիզէ եէթիշտիրիլմէսի թէմէննի օլունուր։

ԼԱՆԳԱՇԻՐ

ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԵԱՍԸ

ՍԷՐՄԱՅԷ

12,000,000 ԻՆԿ. ԼԻՐԱՅԸ

Իշպու Ինկ. Սիկուրթա գումփանեասը՝ ՐՕՅԶԼ Նամ հարիգ Սիկուրթա գումփանեասը իլէ պիրլէշմիշ տիր։

Եանկընա գարշը հէր նէվ' էվլալը, ախշամ վէ քեարկիր էվլաք ու 'ագարը, մօպիլեայը վէ սա'իրէյի սիկուրթա էտէր։

ԼԱՆԳԱՇԻՐ գումփանեասը՝ հէր գարար ու զիյանը ատրհալ վէ քէմալը 'ատլ ու հագգանիյէթլէ թէ'միյէ էթմէք խուսուսընտա տա'իմա մէչհուր օլմուշ տըր։ Անըն 12,000,000 Ինկ. լիրասընտան 'իպարէթ օլան ճէսիմ սէրմայէսի՝ սիկուրթա էտիլմիշ էմվալ ու էշեայա թէ'մինաթը մօթապլագա տըր։

ՄԷՐՔԷԶԻ ԻՏԱՐԷԼԷՐ

Լիվըրփուլ Նօ. 1 North John Street.
Լօնտրա Նօ. 28 Lombard Street E. C.

Թիւրքիանըն պաշլըճա չէհրլէրինտէ խուսուսի ատէնթալար.

Տէրհալ'ատէթտէ 'ումումի ատէնթալար
BOND, SELLAR & Co.,
(Պօնտ, Սէլլըր վէ գումփանեասը)

Ղալաթատա Քիւչիւք Թիւնէլ խանընտա 4 վէ 5 նումէրօլը օտալար։

ԵՓՐԵՄԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԻՆ

Իսթանպօլտա Թարագճըլար սօգաղընտա 114, վէ Ա.ինաճըլար սօգաղը քէօչէհինաէքի 3 նումէրօլը տիւքքեանլարընտա

Waltham վէ Elgin նամ Ամէրիգան մէչհուր ֆապրիգալարըն միւքէֆֆէլ (թահթ ը թէ'մինէ աըլնմըշ) նիքէլ, կիւմիւշ վէ ալթուն գապլամա ճէպ սա'աթ, ալաթ ու էտէվաթը, Ինկիլիզ գալիմ թրաշ, մագաս վէ ուսթրասը սաթըլըր։

Թաշրատան վուգու' պուլան սըփարըշլաթ քէմալը տիգ. ճաթ վէ սիւր'աթլէ իճրա օլունուրլար։